

**KATOLIČKA CRKVA I PRAVOSLAVNA CRKVA
ISKORAK U BUDUĆNOST
U DUHU PRIJATELJSTVA
I ISKRENE SURADNJE**

Katolički list

ZVONIK

GOD: XIII BR. 10 (144) Subotica, oktobar (listopad) 2006. 90,00 din

Papa s veleposlanicima zemalja s pretežno muslimanskim stanovništvom

Članovi Mješovite komisije ispred pravoslavne crkve sv. Marka u Beogradu

mitropolit Ziziulas   kardinal Kasper
zasadili su drvo
prijateljstva i suradnje dviju Crkava

IX. susret Mješovite komisije održan je
u beogradskom "Sava Centru"

Svečana Euharistija u
beogradskoj katedrali

Piše: Andrija Anišić

KREPOŠĆU ČISTOĆE PROTIV GRIJEHA BLUDNOSTI

Sjećam se jednog događaja iz škole u kojoj predajem vjeronauk. Na prvom satu me već s vrata napala jedna djevojka s primjedbom da mi svećenici govorimo protiv predbračnih odnosa, a to ne treba činiti jer je to nešto prirodno i lijepo. Bio sam malo zatečen, priznajem, ali sam je spontano upitao: "Što misliš, ako si Ti svom dečku deseta djevojka s kojom je imao odnose?" Zamislila se i odgovorila: "Fuj. To je nemoguće." Nažalost, sve je moguće ondje gdje se ne poštuje VI. Božja zapovijed o kojoj pišem u ovom uvodniku. Ovdje će biti riječi, s jedne strane, o kreposti čistoće, koja ističe pozitivno vrednovanje ljudskoga tijela i ljudske spolnosti a, s druge strane, kao suprotnost tome, izložiti ću nauku Crkve o grijesima bludnosti.

Spolnost je Božji dar

Spolni nagon je vrlo snažan. Bog ga je takvim učinio. Čovjek međutim snagom svoga razuma i volje, i živeći duhovnim životom, može upravljati svojom spolnošću. Često znam reći u razgovoru s mladima da je mozak glavni upravitelj spolnosti. Njima se to čini smiješnim, ali to je istina. Za razliku od životinje, koja se ravna po svojim instinktima-nagonima, za jelom, razmnožavanjem, za održanjem života. Čovjek, međutim, iako je podložan nagonima, njima može upravljati uz pomoć razuma i volje. Čistoća je krepost kojom čovjek može svoju spolnost usmjeravati pravim putem i njome se služiti u skladu s Božjim naumom. O kreposti čistoće Katekizam govori u brojevima 2337. do 2350.

Čistoća znači integraciju spolnosti u osobi. Ona uključuje osobno vladanje samim sobom. Čistoća je moralna krepost. No, ona je i Božji dar, milost, plod Duha. Onomu koji je vodom Krštenja nanovo rođen Duh Sveti daje da nasljeđuje Kristovu čistoću. Tko hoće ostati vjeran obećanjima svoga Krštenja i oprijeti se napastima, nastojat će upotrebljavati potrebna sredstva za to: upoznati sebe, voditi asketski život već prema prilikama u kojima se nalazi, slušati Božje zapovijedi, vježbati se u moralnim krepostima i biti vjeran molitvi. Da bi čovjek mogao gospodariti nad sobom, mora biti ustrajan, jer čistoća poznaje zakon rasta i prolazi kroz stupnjeve obilježene nesavršenošću i vrlo često grijehom. Krepostan i čist čovjek izgrađuje se iz dana u dan brojnim slobodnim opredjeljenjima.

Ljubav je "forma" svih kreposti. Pod njezinim utjecajem, čistoća se očituje kao

škola osobnog darivanja. Gospodstvo nad sobom usmjereno je na to darivanje sebe. Onaj koji živi čisto postaje za bližnjega svjedok Božje vjernosti i nježnosti.

Krepost čistoće razvija se osobito u prijateljstvu prema bližnjemu. Kad se gaji između osoba istog ili različitog spola, predstavlja veliko dobro za sve. Ona vodi duhovnom zajedništvu.

Svaki je krštenik pozvan na čistoću. Čistoća mora razlikovati osobe u njihovim različitim životnim stanjima: jedne u djevičanstvu i posvećenom celibatu, što je izvrstan način da se čovjek nepodijeljena srca lakše preda jedino Bogu, druge na način kako to za sve određuje moralni zakon, već prema tome jesu li u braku ili nisu". Oženjene osobe pozvane su da žive bračnu čistoću; ostali žive čistoću u uzdržljivosti (mladi, zaručnici, udovci i udovice).

Mladi dok se "zabavljaju", kako se to krivo kaže, tj. u periodu upoznavanja i rasta u ljubavi, a napose zaručnici, pozvani su da žive čistoću u uzdržljivosti. U toj će kušnji otkriti uzajamno poštivanje, vježbat će se u vjernosti i u nadi da će primiti jedno drugo kao dar Božji. Odložiti će za bračno vrijeme očitovanje nježnosti vlastito supružničkoj ljubavi. Uzajamno će se pomagati da rastu u čistoći. Svi smo dakle pozvani živjeti čistim životom.

O GRIJESIMA BLUDNOSTI

Grijesi bludnosti su posljedica po-manjkanja kreposti čistoće. O njima Katekizam govori u brojevima 2351. do. 2359.

BLUDNOST je neuredna želja ili razuzdana naslada spolnog užitka. Spolni užitak moralno je neuredan kad se traži radi samog sebe, izdvojeno od svrhovitosti rađanja i sjedinjenja.

MASTURBACIJA je svojevolumno uzbuđenje spolnih organa radi postizanja spolnog užitka. Bez kolebanja masturbacija je u Crkvi uvijek smatrana činom koji je u sebi i teško neuredan. No u procjeni moralne odgovornosti pojedinca u obzir treba uzeti čuvstvenu nezrelost, snagu stečenih navika, stanje tjeskobe ili drugih psihičkih ili društvenih činilaca koji umanjuju ili svode na minimum moralnu krivnju.

BLUD je tjelesno sjedinjenje slobodna muškarca i slobodne žene, izvan braka. On se teško protivi dostojanstvu osoba i ljudske spolnosti koja je prirodno usmjerena bilo dobru supružnika bilo rađanju i

odgoju djece. Osim toga to je teška sablazan kad se time kvare mladi.

PORNOGRAFIJA se sastoji u izvlačenju spolnih čina, stvarnih ili glumljenih, iz intimnosti partnera da se naumice pokažu trećim osobama. Ona teško povređuje dostojanstvo onih koji joj se predaju (sudionike, prodavače, gledateljstvo), jer svatko postaje za drugoga objekt rudimentarne naslade i nedopuštenog probitka. Ona gura jedne i druge u iluziju jednog nestvarnog svijeta. Ona je teški prijestup. Građanske vlasti moraju spriječiti proizvodnju i širenje pornografskih proizvoda.

PROSTITUCIJA vrijeđa dostojanstvo osobe koja se prostituira svodeći je na spolni užitak što ga nudi. Onaj koji plaća teško griješi protiv sebe samog: oskvrnjuje čistoću na koju ga obvezuje Krštenje i kalja svoje tijelo, hram Duha Svetoga. Prostitucija je društvena rana. Obično pogađa žene, ali i muškarce, djecu i mlade u razvoju (u ova posljednja dva slučaja grijeh je, u isto vrijeme, i sablazan). Ako je uvijek teško grešno odavati se prostituciji, ipak krivnja može biti umanjena uslijed bijede, ucjene i društvenog pritiska.

SILOVANJE znači nasilan ulazak, grubom silom, u spolnu intimnost neke osobe. Ono krši i pravdu i ljubav. Ono nanosi tešku štetu koja može obilježiti žrtvu za cijeli život. U sebi je uvijek zao čin. Još je teže silovanje kad ga počine bliži srodnici (usp. rodoskrvnuće ili incest) ili odgojitelji nad pitomcima koji su im povjereni.

HOMOSEKSUALNOST označava odnose između muškaraca ili žena koji osjećaju spolnu privlačnost, isključivu ili pretežitu, prema osobama istoga spola. Očituje se u vrlo različitim oblicima kroz vjekove i u različitim kulturama. Njezin psihički nastanak ostaje velikim dijelom neprotumačiv. Oslanjajući se na Sveto pismo, koje ih prikazuje kao teško izopačenje Predaja je uvijek tvrdila da su "čini homoseksualni u sebi neuredni". Nemali broj muškaraca i žena pokazuju duboke homoseksualne težnje. Ono za većinu njih predstavlja kušnju. Zato ih treba prihvaćati s poštivanjem, suosjećanjem i obazrivošću. Izbjegavat će se prema njima svaki znak nepravedne diskriminacije. Međutim, i homoseksualne osobe pozvane su na čistoću. Moraju ovladavati sobom, uz potporu nesebična prijateljstva, molitvom i sakramentalnom milošću, one se mogu i moraju, postupno i odlučno, približiti kršćanskom savršenstvu.

Grijeh je najveći neprijatelj čovjekove sreće, bili mi toga svjesni ili nesvjesni, htjeli mi to ili ne - zato valja izbjegavati i svaki grijeh bludnosti. To nije lako ali je moguće. Mjesec listopad - Marijin mjesec je prigoda da se molitvom krunice odupremo tim grijesima i živimo svetim i čistim životom. Sretno! Uz Božju pomoć i Marijin Majčin govor.

DA PONOVRNO BUDE SAMO JEDNA CRKVA - CRKVA KRISTOVA

Svakom ekumenskom događaju svaki bi se kršćanin trebao radovati, jer je svaki takav događaj približavanje ostvarenju želje Isusovog srca: "Da svi budu jedno". Na našim prostorima u proteklom razdoblju imali smo dva velika događaja. Najprije događaj "Hodočašće Crkava", koji smo spominjali i u prošlom broju, i veliki događaj Devetog zasjedanja Mješovite komisije za teološki dijalog između Pravoslavne crkve i Katoličke crkve, koji se održao u Beogradu. Taj je susret bio zatvoren za javnost, ali u opširnom priopćenju za javnost, koje objavljujemo u cijelosti, rečeno je sve ono bitno što se tih milosnih dana događalo u Beogradu.

Ti veliki ekumenski događaji glavna su tema ovoga broja "Zvonika" i stoga im radosno posvećujemo sljedeće stranice. Neka i ovo bude mali doprinos i nastavak svega onoga lijepoga i dobrog što se tih dana događalo. Važno je da se bolje upoznamo pa ćemo se više međusobno cijeniti i izgrađivati u ljubavi jednu jedinu Crkvu - Kristovu Crkvu.

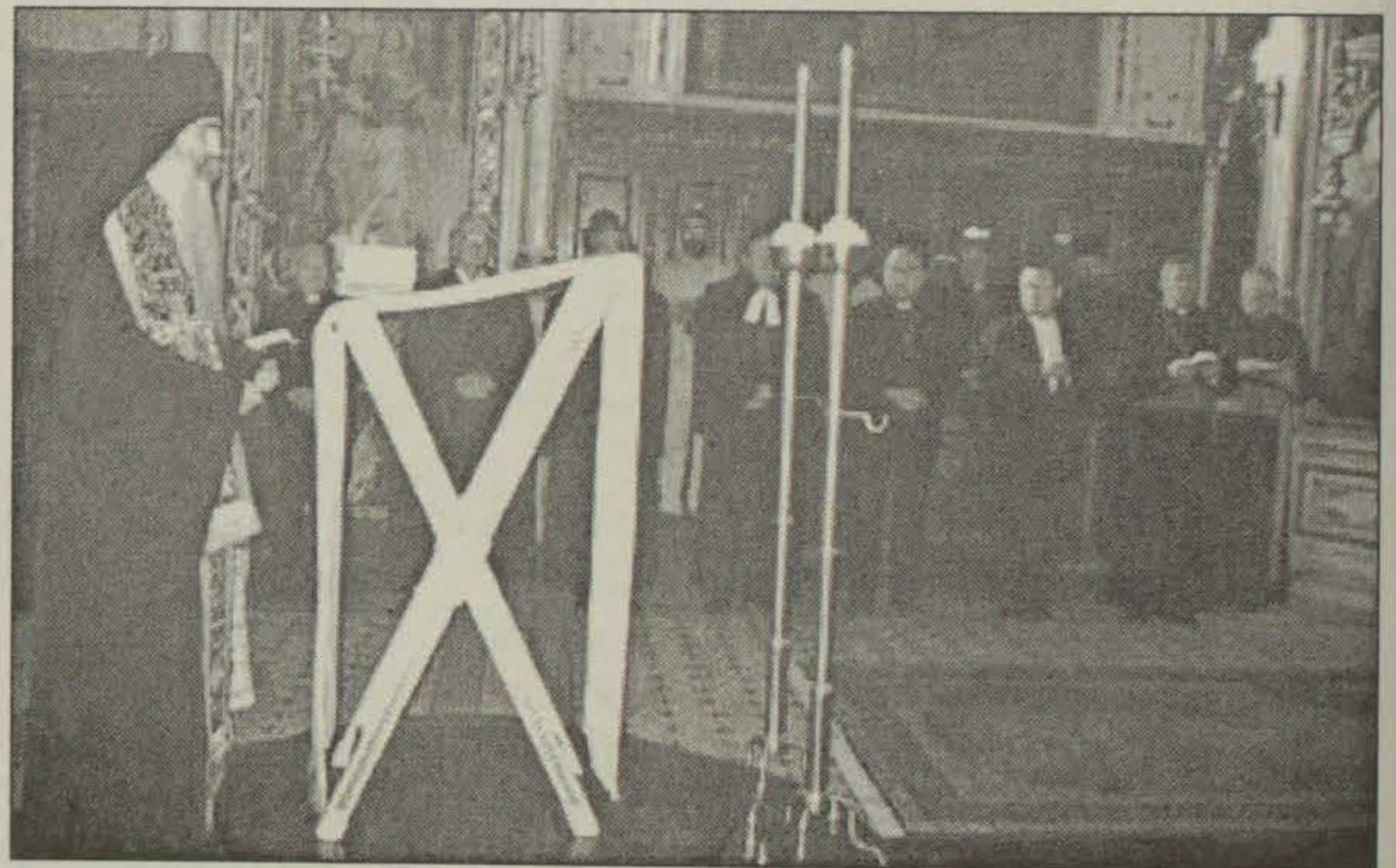
Kovilj - Novi Sad - Feketić, 10. - 13. 09. 2006.

ISUS KRIST - SVJETLO SVIJETA, TEMELJ I NADA EUROPE

Pod geslom "Isus Krist - Svjetlo svijeta, temelj i nada Europe" održano je trodnevno ekumensko "hodočašće" Crkava u Kovilju, Novom Sadu i Feketiću. Organizatori su bili Ekumensko vijeće Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda i Eparhija Bačka Srpske Pravoslavne Crkve, uz sudjelovanje Evangeličke Crkve a.v., Reformirane kršćanske Crkve i Slovačke Evangeličke Crkve a.v. Trodnevno ekumensko "hodočašće" započelo je 10. rujna u manastiru "Svetih Arhangela" u Kovilju svenoćnim bdjenjem i svetom Liturgijom, koju su vodili episkop bački, **gospodin Irinej** i episkop jegarski, **gospodin Porfirije**. U ponedjeljak, 11. rujna održana su četiri predavanja na temu redovništva u prostorijama Matice srpske u Novom Sadu. Episkop jegarski, gospodin Porfirije govorio je o životu u manastiru - smisao i duhovnost, **s. Ines Kezić ASC** je govorila o redovništvu u Katoličkoj Crkvi, a predavanje je održao i **g. Árpád Dolinsky**, superintendent Evangeličke crkve, kao i episkop bački, gospodin Irinej koji je govorio o doprinosu redovništva civilizaciji suvremenog svijeta. Drugi dan susreta započeo je molitvom u evangeličkoj crkvi u Novom Sadu. Nakon zajed-

ničke molitve uslijedila su predavanja na temu "Charta ecumenica" u velikoj dvorani studija "M" RTV Novog Sada, koja su održali: **prof. dr. Radovan Bigović**, prodekan Bogoslovskog fakulteta SPC u Beogradu, **prof. dr. Andrija Kopilović**, prorektor Teološko-katehetskog Instituta u Subotici, biskup slovačke Evangeličke crkve **Samuel Vrbovsky** i biskup Reformirane kršćanske crkve **István Csete-Szemesi**. Svi sudionici su potom prisustvovali svečanoj Euharistiji u crkvi Imena Marijina, koju su koncelebrirali nadbiskup i metropolita beogradski, **mons. Stanislav Hočevar**, biskup subotički, **mons. dr. Ivan Péntzes**, biskup kotorski, **mons. Ilija Janjić** i pomoćni biskup Đakovačko-Srijemski i generalni vikar za Srijem, **mons. Đuro Gašparović**. Nakon svete mise bio je svečani prijem u Izvršnom vijeću Vlade APV koji je priredio gospodin **dr. Tamás Korhecz**, potpredsjednik Izvršnog Vijeća. Treći dan "hodočašća" počeo je u Sabornoj crkvi u Novom Sadu molitvom Akathistos. Predavanja u svečanoj dvorani Matice

srpske održali su preosvećeni vladika Irinej, episkop bački i mons. Stanislav Hočevar, nadbiskup i metropolita beogradski na temeljnu temu "Krist - Svjetlo svijeta, temelj i nada Europe". Na kraju je održana konferencija za tisak, nakon koje su se sudionici "hodočašća" uputili u Feketić - sjedište biskupije Reformirane kršćanske crkve. Tu je, nakon molitve, svaki od biskupa na svom jeziku kratko sažeo poruku ovog "hodočašća" i podijelio blagoslov u vlastitom obredu.

Sva tri dana programa koordinirao je **preč. dr. Andrija Kopilović**. On je također bio član pripremnog odbora za kon-

ferenciju Katoličke i Pravoslavne crkve i sudjelovao je u njenom radu kao vanjski suradnik. Sudjelovalo je više svećenika iz spomenutih Crkava, redovnica, kateheta, katehista i vjernika laika. Ovo jedinstveno "Hodočašće Crkava" bilo je organizirano kao doprinos na putu prema velikom ekumenskom susretu koji će se održati iduće godine u Sibiju u Rumunjskoj, kao znak poslušnosti poticajima Duha Svetoga i kao znak i poruka našem vremenu da "u poniznosti volji Božjoj, Crkve žele svjedočiti da zajedno grade bolji i sigurniji svijet budućnosti", jer događaj u Sibiju ne bi bio tako znakovit ako mu ne bi prethodili i susreti svih vjernika na regionalnoj razini, kako su istaknuli organizatori.

Csaba Kovács

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST SA DEVETOG ZASJEDANJA MJEŠOVITE KOMISIJE ZA TEOLOŠKI DIJALOG IZMEĐU PRAVOSLAVNE CRKVE I KATOLIČKE CRKVE

Beograd, Srbija, 18.-25. rujna 2006. godine

Deveti sastanak Mješovite komisije za teološki dijalog između Pravoslavne Crkve i Katoličke Crkve održan u Beogradu, Srbija, od 18. do 25. rujna 2006. godine, predstavlja nastavak rada započetog 1980. godine, u potrazi ka uspostavljanju punog jedinstva. Srpska Pravoslavna Crkva je velikodušno pružila gostoprimstvo sudionicima zasjedanja.

Zvanično otvaranje skupa održano je u Patrijaršijskom pridvornom hramu Svetog Simeona Mirotočivog, u prisustvu Njegove svetosti patrijarha srpskog Pavla, koji je pozdravio članove Komisije i izrazio svoju molitvenu podršku riječima: "Dobro došli u ovaj dom Božji, dom naše Crkve i našega naroda, dom vaš i dom moj! Ne smatram da treba mnogo da govorimo jedni drugima u ovom trenutku; verujem da svi treba da se obraćamo Duhu Svetom, Duhu premudrosti i bogopoznanja, da sve nas prosvećuje i uvodi u punoću istine. U bogoslovskom dijalogu istine i ljubavi, radi kojega ste se sabrali ovde, dragi Oci, braćo i sestre, pratiće vas moja skromna molitva. Važnije od toga, i jedino na potrebu, jest da vas prati blagodat Duha Svetoga koji sve naše nedostatke dopunjava i sve naše nemoći isceljuje". Zatim je služen Zaziv Svetog Duha po pravoslavnom obredu.

Na prvoj radnoj sjednici, u Centru Sava, zasjedanje su otvorili su-predsjednici Komisije, Njegova uzoritost kardinal Walter Kasper i Visokopreosvećeni mitropolit pergamski Jovan Ziziulas, dok je Visokopreosvećeni mitropolit zagrebačko-ljubljanski Jovan, u ime Svetog arhijerejskog Sinoda Srpske Pravoslavne Crkve, pozdravio sve članove Komisije. Predsjednik Vlade Republike Srbije dr. Vojislav Koštunica, također je pozdravio sudionike sastanka ističući da:

"Crkve Istoka i Zapada svojim dijalogom, čiju važnu stanicu čini i ovaj bogoslovski susret u Beogradu, daju izvanredan primer svima. Najveći dar današnjem čovečanstvu bio bi - ubediti ljude, možda ponajpre političke elite, da dijalog nema alternative i da svaki oblik korišćenja sile, diktata ili nametanja svojih modela i rešenja - u službi, prvenstveno, sopstvenih interesa - ruši poslednje preostale mostove među sučeljenim ljudima i zajednicama umesto da gradi mostove mira, poverenja, solidarnosti i saradnje...". Premijer Koštunica priredio je i večeru za sve članove Komisije.

Mješovitu komisiju je sačinjavalo po 30 predstavnika Pravoslavne Crkve i Rimokatoličke Crkve, a predsjedavala su dvojica su-predsjednika, Njegova uzoritost kardinal Walter Kasper i visokopreosvećeni mitropolit pergamski Jovan Ziziulas (Vaseljenske Patrijaršije). Visokopreosvećeni mitropolit sasimski Genadije (Vaseljenske Patrijaršije) i mons. Elefterije Fortino iz Pontifikalnog savjeta za unapređenje kršćanskog jedinstva bili su tajnici Mješovite komisije. Svi članovi rimokatoličkog dijela Komisije su sudjelovali u zasjedanju u Beogradu, osim dvojice koji su bili spriječeni. Pravoslavni sudionici su predstavljali: Vaseljensku Patrijaršiju, Aleksandrijsku Patrijaršiju, Antiohijsku Patrijaršiju, Jeruzalemsku Patrijaršiju, Rusku Patrijaršiju, Srpsku Patrijaršiju, Rumunjsku Patrijaršiju, Gruzijnsku Patrijaršiju, Kiparsku Crkvu, Grčku Crkvu, Poljsku Crkvu, Albansku Crkvu, Crkvu Čeških zemalja i Slovačke i Finsku Crkvu.

Mješovita komisija je raspravljala o tekstu pod naslovom Ekleziološke i kanonske posljedice sakramentalne naravi Crkve: koncilijarnost i autoritet u Crkvi, na tri stupnja crkvenog života:

mjesnom, regionalnom i općem. Ovaj tekst, koji je Zajednički koordinacioni odbor pripremio 1990. godine u Moskvi, trebao je iste te godine biti predstavljen na plenarnoj sjednici Mješovite komisije u Freisingu, u Njemačkoj, ali o njemu se nije raspravljalo ni tada, ni kasnije, pošto su tada aktualna zbivanja u Istočnoj Europi obvezala Komisiju da proučava pitanja unijatstva u odnosu na ekumenski dijalog. Međutim, na ovdašnjem zasjedanju, dokument pripremljen u Moskvi pažljivo je proučen u duhu zajedništva i autentične prednosti tražanju za jedinstvom.

Određena je i Zajednička komisija za usuglašavanje spomenutog teksta u svjetlu mnogih primjedbi i komentara izloženih tijekom diskusije. Takav ispravljeni tekst bit će tema narednog zasjedanja Zajedničke komisije, koji će organizirati Rimokatolička Crkva, naredne, 2007. godine.

Tijekom jednotjednog zasjedanja, rimokatolička delegacija je na blagdan Rođenja Presvete Bogorodice, prisustvovala pravoslavnoj Svetoj Liturgiji u crkvi Svetog Marka, a pravoslavni predstavnici su, na poziv Nadbiskupa beogradskog, mons. Stanislava Hočevara, prisustvovali svetoj Misi u rimokatoličkoj katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Beogradu. Članovi Komisije su također imali mogućnost posjetiti i povijesni manastir Ravanicu, gdje je za sve večeru priredio Njegovo preosveštenstvo episkop braničevski Ignatije. U nedjelju navečer, 24. rujna, Njegova ekscelencija Boris Tadić, predsjednik Republike Srbije, priredio je u Predsjedništvu Srbije svečanu večeru za članove Komisije.

Zasjedanje Mješovite komisije je bilo prožeto duhom prijateljstva i iskrene saradnje. Članovi Komisije se posebno zahvaljuju velikodušnom gostoprimstvu Srpske Pravoslavne Crkve, i vjernicima preporučuju da se usrdno mole za nastavak dijaloga i budući rad Komisije.

Zasjedanje prožeto duhom prijateljstva
i iskrene suradnje

ZAHVALNOST MOLITELJIMA

“Jedinstvo Crkve je dar Duha Svetoga. Stoga je srce ekumenizma molitva... Želim izraziti svoju duboku - uistinu duboku - zahvalnost za molitvu koju su mnogi vjernici obavljali ovaj tjedan, provodeći duge sate u klanjanju pred Presvetim, za uspjeh ovog prvog zasjedanja naše nove katoličko-pravoslavne komisije. Osjetili smo da ste molili i to nas je ohrabrilo. Stoga ponavljam: puno hvala! Molim vas da ne smanjite intenzitet svoje molitve. Molitva ima veliku snagu, ili bolje rečeno: to je najveća snaga, jer nosi u sebi obećanje našeg Gospodina.” - rekao je **kardinal Kasper** u svojoj propovijedi u katedrali u Beogradu, 23. 09. 2006.

U beogradskoj katedrali

Mnogi vjernici u Beogradu, osjetili su da je taj tjedan, 18.-23. 09. 2006. bio vrijeme posebne milosti. Crkva Krista Kralja bila je otvorena dan i noć i u njoj je uvijek bilo dosta vjernika koji su molili, bilo tiho, bilo zajedno, bilo liturgijske časove, bilo druge molitve. Neki su bili do suza ganuti kad su našli posebno mlade u ranim jutarnjim satima, kako bdiju pred Gospodinom, radosno ga slave i donose mu potrebe našeg svijeta, posebno potrebu za jedinstvom.

Dok su se nizala pozitivna iskustva, mnogi su uočili da ova trajna prisutnost ne bi bila tako sigurna i neprekinuta bez vjernika iz Subotice, koji su svako jutro stizali kombijem dovozeći novu grupu, a odvozeći onu koja je pred Gospo-

dinom provela 24 sata. Bio je to dar za crkvu u Beogradu, dar solidarnosti i rast unutarnjeg jedinstva, znak povezanosti između dvije biskupije, koji se sigurno pozitivno odražava i na povezanost između različitih kršćanskih crkava.

Htjeli bismo ovim putem preko *Zvonika* prenijeti zahvalnost vjernika iz Beograda, koji su doživjeli potporu i zajedništvo u molitvi s vjernicima koji su dolazili na klanjanje. Ova zahvalnost ide i svima onima koji su pomogli ovu molitvenu akciju, bilo dovozeći vjernike, bilo organizirajući i planirajući, a posebno onima koji su radosno provodili dan i noć u klanjanju za jedinstvo.

Događanja ovog tjedna pomogla su nam u boljem razumijevanju Isusove molitve za jedinstvo, a osjetili smo i da je kod vjernika porasla želja da se ovakve inicijative intenzivne zajedničke molitve i klanjanja nastave i pojačaju. Neka Gospodin i dalje nastavi obdarivati svoju Crkvu svojom blizinom i sjedini nas u molitvi i svjedočenju njegove ljubavi!

Sestra Ines Kezić, ASC

U TEBE SE GOSPODINE UZDAM, ZATO SE NEĆU POSTIDJETI

/Iz predavanja nadbiskupa Hočevara u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu/

“In Te, Domine, speravi, non confundar in eternum.”

“U Tebe se, Gospodine uzdam
o da ne budem postidjen dovijeka.”

Tu posljednju rečenicu Te Deuma veliki kompozitor Bruckner tako bogato izvodi da bismo je trebali ponovno čuti.

“In Te Domine, speravi” i moj je pozdrav svima vama, braćo i sestre! Prije svega pastirima kršćanskih Crkava ovih krajeva ali s istom ljubavlju i radošću pozdravljam sve vas ovdje prisutne i izražavam najdublju radost zbog našega susreta, zbog naše duboke unutrašnje čežnje, da bi moglo biti povijesno mistično Tijelo Isusa Krista, to jest

Crkve, konačno nepodijeljeno! Hvala Vam na tom predivnom svjedočenju!

Po mom skromnom mišljenju, kršćanske Crkve Europe nisu mogle izabrati ljepši moto Trećeg ekumenskog sabora u Sibiu 2007. nego upravo ovo: Krist - svjetlo, koje obasjava sve narode: nada i temelj Europe.

Krist jest svjetlo, o tome upravo razmišljamo i zato možemo i trebamo ovim našim okupljanjem ispovijedati te svemu narodu Božjem i svim ljudskim miljenicima Božjim posvjedočiti da je On, upravo zbog toga jer je svjetlo i naša nada, i temelj života svih Europljana. /.../

Europa jest u krizi, a to znači u šansi, u mogućnosti, u nadi. Zaista nema druge nade osim Isusa Krista - Lica presvete Trojice. I samo Božje Lice nas spašava: ne anđeo, ne mač. Koliko jača duhovnost - toliko jača kultura. Bez kulta nema kulture.

Hodajući za tim sjajnim Licem i mi ćemo danas i protiv svake nade ulaziti u obećanu zemlju Božje prisutnosti među nama.

Jer, Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta. Ali samo sveopćoj Crkvi dana je sigurnost postojanja do kraja svijeta, a ne mjesnim crkvama. Dakle, zajedno zračimo nadu!

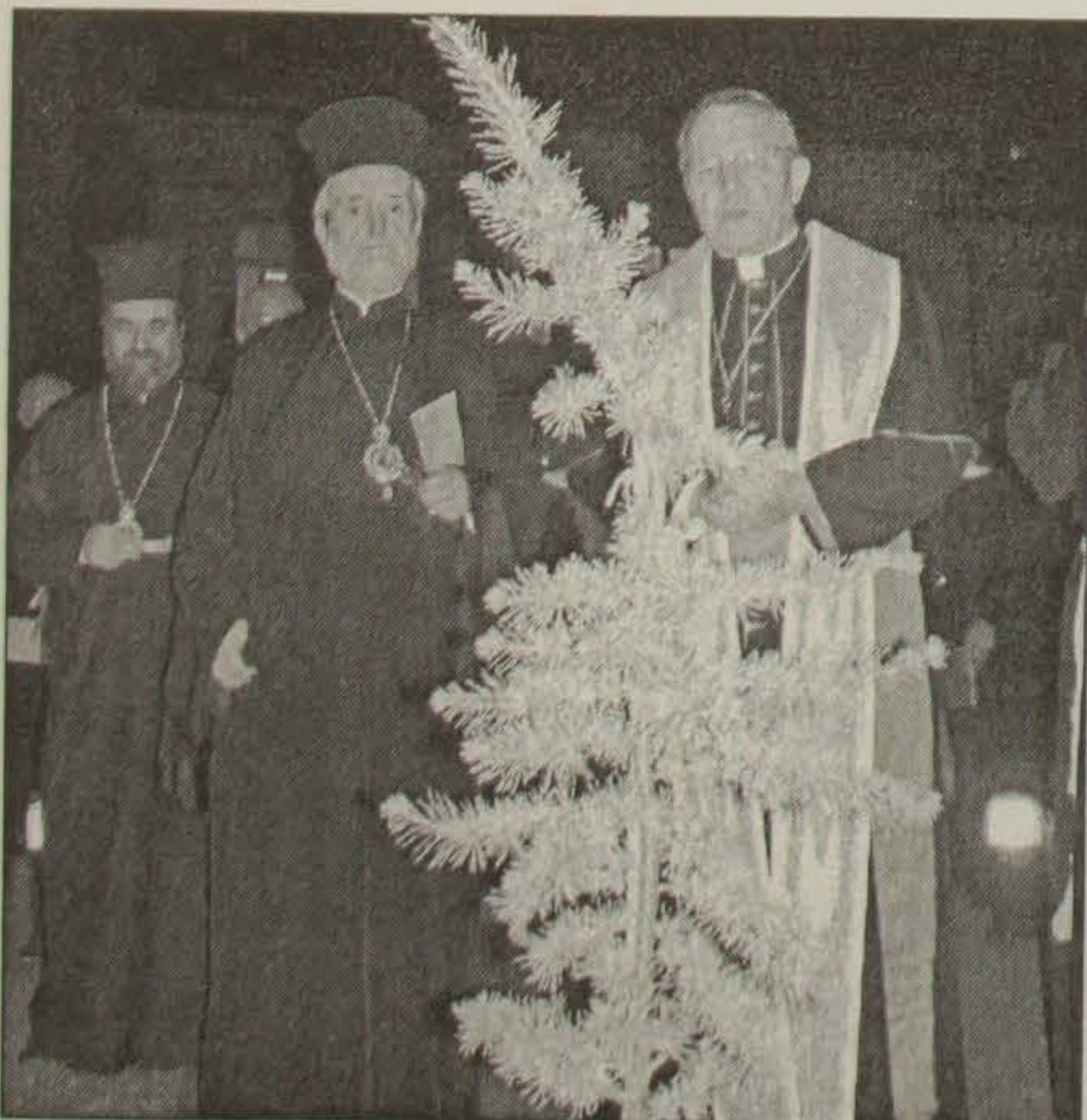
PITANJE JEDINSTVA JE PITANJE LJUBAVI

/Iz propovijedi kardinala Kaspera
u beogradskoj katedrali/

Ali je, također, istina da kao slaba ljudska bića ne možemo "učiniti", niti organizirati jedinstvo. Jedinstvo Crkve će biti dar Duha Svetoga. Stoga je srce ekumenizma molitva. Trebamo usvojiti molitvu našeg Gospodina, koji je prije svoje smrti molio: "da svi budu jedno, da svijet uzvjeruje". Stoga želim izraziti svoju duboku - uistinu duboku - zahvalnost za molitvu koju su mnogi vjernici obavljali ovaj tjedan, provodeći duge sate u klanjanju pred Presvetim, za uspjeh ovog prvog zasjedanja naše nove katoličko-pravoslavne komisije. Osjetili smo da ste molili i to nas je ohrabrilo. Stoga ponavljam: puno hvala! Molim vas da ne prestanete moliti. Svojom molitvom i vi možete doprinijeti uspostavljanju potpunog jedinstva Crkve. Molitva ima veliku snagu, ili bolje rečeno: to je najveća snaga, jer nosi u sebi obećanje našeg Gospodina.

Možda smo mi teolozi u opasnosti da kompliciramo pojedine stvari. U biti, pitanje jedinstva je jednostavno. To je pitanje ljubavi! A nedostatak ljubavi i hlađenje naših odnosa nas je u stvari odvojilo, prouzročilo nerazumijevanja i predrasude, udaljilo i napokon razdvojilo. Stoga će nas porast u uzajamnoj ljubavi i prijateljstvu voditi korak po korak prema jedinstvu. Ne znamo kako je dugačak put pred nama. Kada i gdje će se to dogoditi, to se nalazi u Božjim rukama. Molimo da nam Bog udijeli postojanu ljubav, a s ljubavlju i odvažnost i strpljivost, da ne bismo uzmanjkali u molitvi i zalaganju za jedinstvo, i da se nikada ne obeshrabrimo. Trebamo čuvati i obnoviti baštinu vaših svetih zaštitnika, svetog Ćirila i Metodija. Molimo da nam Bog u tome pomogne. Amen.

Piše: vlč. Goran Vilov

NEMAM VREMENA (ZA BLIŽNJE)

Danas, na početku III. tisućljeća, svi smo mi svjedoci jedne neobične stvarnosti: primjećujemo da svi nekamo žurimo i da tujimo poput brzih vlakova, uvijek vođeni raznim poslovima i dužnostima kojih je mnoštvo. Je li je moguće da smo postali toliko zaposleni? Je li moguće da toliko želimo raditi? Je li moguće da smo rad podredili svemu? Je li moguće da smo izuzetno dobro plaćeni za svoj rad?

Kažu ljudi: "Jutarnja molitva kod mene ne postoji jer nemam vremena, žurim!" Kršćanin, dakle, nema više vremena za Boga, za onoga tko je stvorio vrijeme i kao dar udijelio ga ljudima. Čovjek je postao veoma nezahvalno biće! Kažu djeca: "Mama ili tata često nije kod kuće. On radi za nas, donosi nam kruh i ostale materijalne stvari." To su djeca koja ne znaju što je to poljubac, što je to zagrljaj. To je dom prepun bogatstva od kristala, čelika, plastike i papira. To je u stvari siromašan dom, dom bez topline, dom bez ljubavi. U tom je domu vrijeme loše iskorišteno.

Dobro iskorišteno vrijeme je ono u kojem se mi zaista dobro osjećamo. To su iznad svega trenuci zajedništva s drugim ljudima bilo u vlastitom domu, bilo u kafiću gdje se može prijatno razgovarati ili pak u šetnji kraj jezera, u prirodi zelenoj, mirišljivoj, u ZOO vrtu, ispod zvjezdanog neba... Malo je ljudi spremno za druženje, malo je onih koji kvalitetno znaju razgovarati, malo je ljudi kojima je mila relaksacija u društvu s drugima.

Ustvrđujemo, dakle, kako se ljudi ne znaju zaustaviti i napraviti predah. Još je manje onih koji će taj predah, taj slobodni trenutak (usudili bismo se nazvati ga "privilegiranim") podijeliti s drugima. I zato na sve strane možemo čuti kako ljudi govore jedni drugima: "Nemam vremena."

A opet od Krista imamo poziv:

"Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe." (Mt 22,39)

**Gospodine, toliko puta rekoh
bližnjemu svome "Nemam vremena"
a neki put dodah i "Oprosti!"**

"Nemam vremena" - što to značit može?

Možda -

**ne želim biti tu za druge
darovati im nešto od sebe
od života svog, ipak - dugačkog.**

**Tako je: nemam vremena za bližnjeg svog
jer sve vrijeme što Božji je dar
rezervirah samo za sebe
a dar je to Božji meni i drugima.**

**I uvijek nekamo žurim, trčim, jurim
jer svaki trenutak vremena
za sebe hoću "pošteno" iskoristiti.
Očito neki nered postoji u životu mi.**

Vremena mora biti:

da, i za mene ali i -

za Boga

za bližnje sve

jer mnogi su baš mojeg vremena potrebni, željni.

**Oprosti, Bože, što živih samo sebi
što ugađah uvijek i posvuda samo sebi.**

**Oprosti što iscrpljen sam od trke
u kojoj vrijeme pobijedi mene
jer ne odlučih podijeliti ga s drugima.**

HODOČAŠĆE BAČKIH HRVATA MAJCI BOŽJOJ BISTRICHOJ

Odzvanjala je crkva u Mariji Bistrici 23. rujna u večernjim satima kada su hodočasnici iz Bačke u svečanoj procesiji ušli u svetište i na taj način pozdravili Majku Božju Bistričku obučenu u tradicionalnu narodnu bunjevačku nošnju. Dirljiv je to susret. Majka koja nas je i ove godine dočekala raširenih ruku i otvorena srca bila je s nama. Na samom početku pozdravio nas je rektor svetišta **vlč. Zlatko Koren** poželjevši svim hodočasticima dobrodošlicu i uputivši riječi potpore za naše tradicionalno hodočašće.

Sam program hodočašća bio je zaista bogat duhovnošću. Već po ulasku u crkvu hodočasnici su pristupili pojedinačnim svetim ispovijedima da bi u 20,30 sati imali svečanu misu koju je predvodio **mons. Stjepan Beretić**. U svojoj dirljivoj propovijedi **mons. Beretić** je rekao: "Recimo večeras, Majci, da je jedan mladi tata ovih dana poginuo u Subotici. Recimo Mariji, kako je velika tuga njegove djece. Recimo joj, da to i nas boli. Recimo noćas Majci, za mamu kojoj su terapije kosu odnijele, a još joj nadu ugasile nisu. Recimo večeras Majci kako nas boli nesloga naša. Recimo joj, da su prazne kolijevke naše. Recimo noćas Majci brigu za djecu našu. Tako ih je malo. Recimo Gospi da nam čuva djevojke naše, da blagoslovi mladiće naše. Recimo Majci, da imamo dobre bogoslove, molimo je, da ih čuva. Recimo Majci, kako nam treba bogoslovno sjemenište, neka nas čuje. Recimo Majci da su nam umrli dobri svećenici naši. Recimo Majci, da čuva naše svećenike i sjemeništare. Recimo joj, kako je puno bolesnih u našoj sredini. Recimo joj, svakom je milostiva, sve ona bolesti liječi. Recimo Majci, kako su naši odnosi s roditeljima napeti. Recimo joj, da nas to boli. Sve ona liječi boli. Nikoga još nije odbila tko bi u nje pomoć zatražio. Večeras recimo, kako smo usamljeni. Recimo večeras, da nas duša boli. Tako je puno ljudi bez posla. Tako je puno nepravde. A za naše ljude je dobro zapisao župljanin naše katedralne župe, **Aleksa Kokić**: "Nikad se glasno ne tuže, ako ih nevolja bije. Ne traže pomoći, kada ih nenadano nesreća zateče, iako imaju meku osjetljivu hrvatsku dušu, koju tako strašno znade zaboljeti, kada je nepravda zapeče..." Ovdje, pred Majkom recimo sve, izlijmo svoje tužbe, recimo svoje nevolje, zatražimo pomoć... (A. Kokić, Ljudi nizine, *Klasovi pjevaju*, Zagreb, 1936.) Ovdje nam je Majka tako blizu."

Nakon svete mise bila je kratka pauza a u 22 sata uslijedio je križni put kojeg je predvodio **preč. Franjo Ivanković** koji je održao i kratku propovijed kod 12. postaje križnoga puta. Od prošle godine uvedena je novina vođenja križnoga puta. Naime, 15 je hodočasnika nosilo križ mijenjajući se kod svake postaje te na taj način proživljavalo ovu duboku pobožnost. Vrijeme je brzo prolazilo a s njim došlo 9 sati ujutru kada je uslijedila sve-

čana sveta misa koja je i ove godine bila sa župnom zajednicom. Ovu svetu misu predvodio je **vlč. Željko Šipek**. U koncelebraciji su bili **mons. Stjepan Beretić**, **preč. Franjo Ivanković**, **vlč. Josip Kujundžić** i **vlč. Goran Jovičić**. U svojoj propovijedi **vlč. Željko** pozvao je vjernike da budu veliki u ljubavi, dobroti, praštanju, u svakom dobrom djelu. Jer čovjek je velik onoliko koliko ljubi!" Uskoro je uslijedio naš tužan rastanak ali pun optimizma jer mi ćemo se opet vratiti. Za mnoge od nas ovom svetom misom program u M. Bistrici je bio završen. No, i ove godine bračni parovi iz Subotice i okolice, pored toga što su aktivno sudjelovali u pobožnostima, imali su u 11 sati svoju svetu misu sa svim bračnim parovima hrvatskog govornog područja. Oni su molili za moćni blagoslov Blažene djevice Marije, za njihov brak i njihove obitelji.

Oko 11 sati 4 autobusa krenula su za Ludbreg. U Ludbregu nas je dočekao **preč. Josip Đurkan**, upravitelj svetišta koji nam je u župnoj crkvi izložio na štovanje pokaznicu s Relikvijom Predragocjene Krvi Isusove. Po riječima **preč. Josipa**, prema pisanom dokumentu iz Farlatija godine 1411. jednom svećeniku, koji je služio sv. misu u kapeli grofa Batthyanyja, dogodilo se da se u kaležu vino pretvorilo u pravu krv. Svećenik o tome nije nikome govorio nego je tu supstancu stavio u staklenu posudu i dao zazidati. Tek je na času smrti priznao ispovjedniku što se dogodilo i što je učinio. Uslijedilo je dugo ispitivanje u Rimu da bi tek **papa Leon X.** svojom Bulom 1513. godine dopustio štovanje Predragocjene Krvi Isusove u Ludbregu. Nakon što smo obavili čašćenje izložene Relikvije, pogledali smo i lijepo ukrašeno svetište Krvi Isusove udaljeno stotinjak metara od župne crkve. Nakon toga uputili smo se podravskom magistralom svojim kućama.

Željko Šipek

75 GODINA GROŽĐE BALA

Tijekom prvog jesenjeg vikenda u Sonti je održana tradicionalna, 75-ta manifestacija "Grožđe bal 2006", svetkovina u slavu grožđa i vina. Ova manifestacija zaživjela je davne 1928. godine, a usprkos ratovima, poplavama, pa i ekonomskim krizama, održala se do danas. U godinama prije II. svjetskog rata bila je vezana i za crkvu, da bi se za vrijeme komunističkog režima u cijelosti odvojila od nje. U okrilje crkve vraća se dolaskom demokracije na ove prostore. Grožđe bal je počeo u petak, 22. rujna, nastupom mažoretkinja Sonte i otvaranjem etno izložbe OKUD-a "Ivo Lola Ribar". Drugi dan manifestacije bio je u znaku likovne izložbe u prostorijama OŠ "Ivan Goran Kovačić", koju je postavila Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata Šokadija, te cjelovečernjeg koncerta doajena vojvođanske pjesme, **Zvonka Bogdana**. U nedjelju, po prekrasnom, jesenjem vremenu, dvadeset pet svečano urešenih zaprega provezlo je sudionike tradicionalne šokačke svadbe ulicama sela, da bi na

ljetnoj pozornici u dvorištu Doma kulture bili proglašeni knez i kneginja Grožđe bala. Do sljedeće godine ovu laskavu titulu nosit će 19-godišnji uposlenik kavane "Bačka" **Damir Zvonar** i 16-godišnja srednjoškolka **Dijana Dakić**.

Euharistijsko slavlje u crkvi sv. Lovre predvodio je gost iz Subotice **preč. Andrija Anišić**, s njim su suslavili naddekan dunavskog dekanata **preč. Jakob Pfeifer** i sončanski župnik **vlč. Željko Augustinov**, a stare crkvene pjesme pjevao je zbor KPZH "Šokadija" pod ravnanjem **prof. Katarine Gal**. Misi je nazočio veliki broj vjernika i zvanica, a među njima su bili i predstavnica Generalnog konzulata RH u Subotici konzulica **Iva Aranjoš**, bivši Sončanin, a danas gradonačelnik Okučana **Aca Vidaković** sa suradnicima, predsjednik Savjeta MZ Sonta **Antun Zlatar**, predsjednik Šokadije **Zvonko Tadijan**, te predsjednik OKUD-a "Ivo Lola Ribar" **Tomislav Silađi**. Na koncu mise **preč. Anišić** je blagoslovio zaštitni znak ove manifestacije - veliko zvono napravljeno od grožđa, kneza, kneginju, kao i sve nazočne. Trodnevna svetkovina je okončana centralnom priredbom koja je u večernjim satima održana u prepunoj velikoj dvorani Doma kulture.

Ivan Andrašić

SVETI MIHOVIL MOĆNI ZAŠTITNIK

Župa sv. Mihovila Arkandela u Bačkom Bregu proslavila je u petak 29. rujna svoje proštenje. Svetu misu koja je počela u pola jedanaest predvodio je monoštorski župnik **vlč. Goran Vilov**, a s njim su suslavili svećenici **Marijan Dei**, **Ivan Vinkov**, **Antika Egedi**, **Vilika Bunfold**, **Mihalj Zelić**, karmelićani o. **Bernardin Vizmeg** i pater **Srećko** iz Sofije, đakon **Stipan Periškić** i župnik domaćin **Davor Kovačević**. U svojoj propovijedi **vlč. Goran Vilov** je govorio o anđelima, a najviše o sv. Mihovilu, zaštitniku bereške župe, o njegovom značenju za vjerni puk i o njegovom prikazu u umjetnosti. "Svi

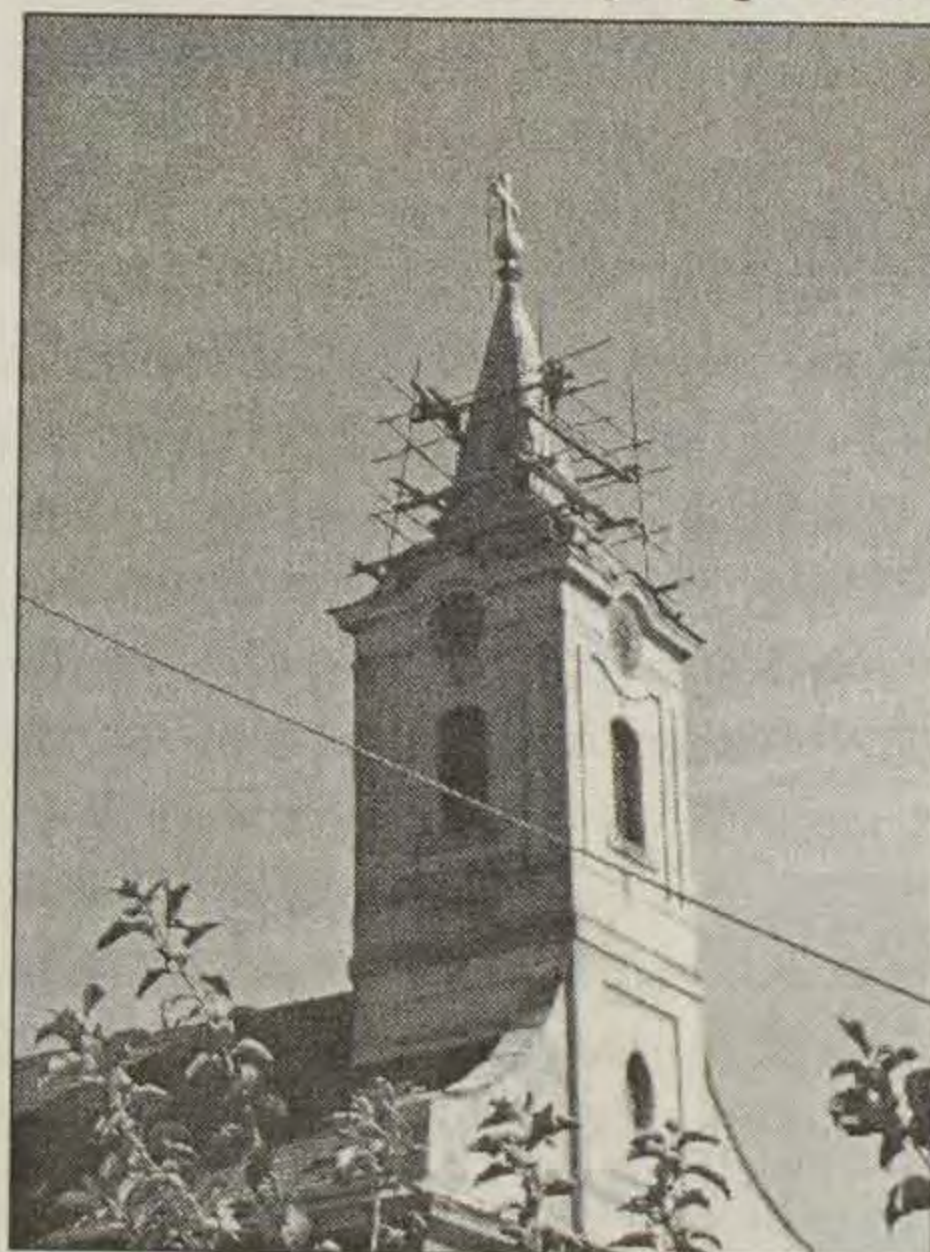
se mi radujemo kad imamo nekoga tko nas štiti, jer se osjećamo sigurnima, osjećamo se mirnima, tako da je lijepo imati zaštitnika na nebu, a mi ga imamo, vrlo moćnoga i jakoga - Mihovila", rekao je u svojoj propovijedi **vlč. Vilov**, te nastavio: "Postanimo ljudi vjere i molimo se moćnim zaštitnicima, pogotovi vi, stanovnici ovoga mjesta koji imate tako moćnog zaštitnika. On se mnogo puta u povijesti crkve pokazao kao pomoćnik i izbavitelj od određenih nevolja, stoga mu rado idimo u našim potrebama. Njemu se mnogi rado utječu; oni koji se boje zlih duhova da im ne donesu štetu, njemu se moli za duše u čistilištu, posvećene su mu i mnoge kapele na grobljima i utvrđenjima, kršćanske vojske su ga uzimale za zaštitnika u borbi s poganim, a čuva nas i od nagle i nepripravne smrti." Velečasni **Goran Vilov** je upozorio i na veliku bolest današnjice, našeg naroda i naših krajeva: "Sveti Mihovil je zaštitnik i od kuge. Možemo reći da u današnje vrijeme u našim zemljama nema kuge kao nekada, ali imamo bijelu kugu, prorjeđujemo se i sve nas je manje i manje, stoga je zgodna njemu se pomoliti za moćan zagovor."

Nakon svete mise u župnom je domu za svećenike priređena blagdanska užina. U nedjelju 1. listopada u bereškoj crkvi slavljene su dvije svete mise, također posvećene sv. Mihovilu. Predvodio ih je **vlč. Davor Kovačević**, a misama su prisustvovali i mnogi gosti koji su taj dan došli u Bereg na proštenje kod rodbine i prijatelja. Na igralištu "Paja" odigrana je i nogometna utakmica između ekipa "Metalac" iz Sombora i bereškog "Dinama" u kojoj su pobijedili domaćini s dva gola razlike.

Zlatko Gorjanac

POČEO POPRAK CRKVENOG TORNJA U BAČKOM BREGU

Općina Sombor je iz proračuna za vjerske zajednice dodelila župi sv. Mihovila Arkandela 700.000 dinara, za popravak crkvenog tornja. Radove obavlja poduzeće "Daljac 67" iz Deronja, a ovih su dana otpočeli radovi. U planu je kompletna zamjena starog lima novim, prijeđenim emulzijom bakrene boje, koja će štiti toranj od vanjskih utjecaja. U planu je i kompletan popravak križa na vrhu tornja. Župnik **Davor Kovačević** je na svetoj misi zahvalio Općini Sombor i predsjedniku **Jovanu Slavkoviću**, te je poželio da se nastave dodjeljivati tako potrebna sredstva svim vjerskim zajednicama u cilju očuvanja ljepote i kulturnih vrijednosti naših crkava. Radovi na crkvenom tornju trajat će četrdesetak dana.

Z. Gorjanac

PET GODINA JUTARNJIH MOLITAVA

U mjesecu rujnu navršava se pet godina kako je pod vodstvom **p. Amata Lotspeicha OFM** pokrenuto izdavaštvo *Jutarnjih molitava*. Ovaj, mogli bismo ga nazvati, projekt krenuo je s mnogo entuzijazma i uz pomoć Božje providnosti od nekoliko desetina kopija dostigao je nakladu preko tisuću primjeraka. Danas vjernici u svakoj župi prije početka liturgijske nedjelje, negdje već u četvrtak mogu u svojoj Crkvi besplatno

Događanja u Subotičkoj biskupiji

dobiti svoj primjerak *Jutarnjih molitvi* na hrvatskom ili mađarskom jeziku. Za ovaj jubilej p. Amat je na stranici svojih molitava objavio:

Zahvaljujem Ti, Gospodine, da si tolikim moliteljima otvorio srce, da se rado Tebi dnevno obraćaju po ovim molitvama i to već kroz pet godina. Postali smo jedna moliteljska zajednica od nekoliko tisuća molitelja, koji traže Božju blizinu. U tom krugu molimo jedni za druge i za naše potrebe i nakane. Smisao naših molitava je da nađemo utočište kod Gospodina. U ovom smo krugu molitelja iz različitih mjesta, zemalja i kontinenata. Moglo bi se reći da se vapaji Bogu dižu sa cijele kugle zemaljske. Tehnika nam je to omogućila. Zahvaljujem se gosp. **Čabi Kovaču** za tehnička uređenja, cijelu administraciju i uredništvo. Bog neka mu to naplati, jer on to sve čini pokraj svih poslova i obitelji s troje djece i bez nadoknade. Zahvaljujem se i prevodiocima i tipkačima, jer to nije posao koji se jedanput načini, nego je posao koji zahtijeva svakodnevni rad. Zahvaljujem se i Cahtolicweb-u, koji su nam omogućili, da počnemo i da imamo svoj prostor na Internetu. Zahvaljujemo se svim moliteljima, da se zajednički možemo Bogu obratiti u svim našim potrebama. Bog neka sve nas i nadalje blagoslivlja!

U potpisu

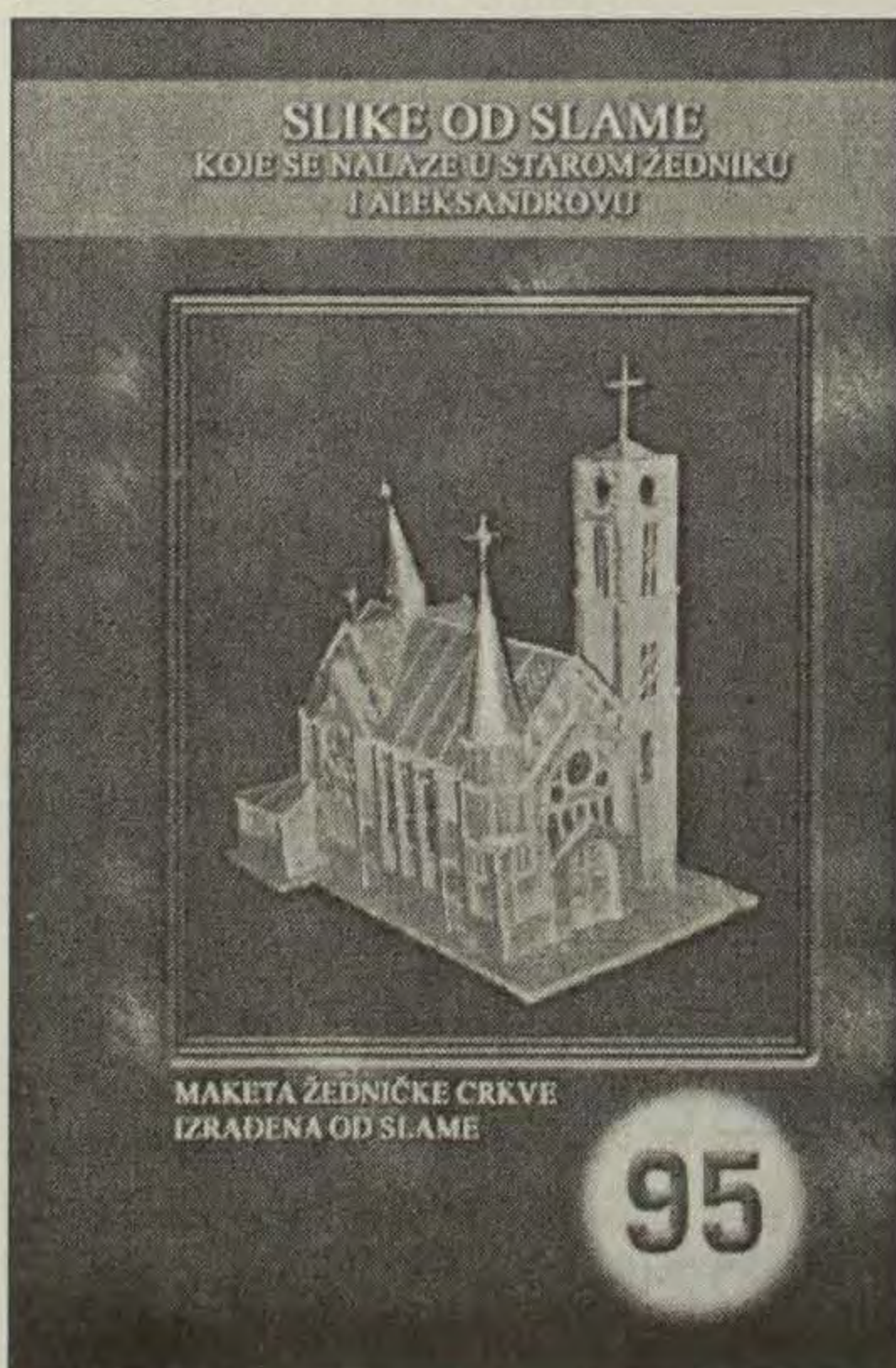
P. Amat Lotspeich OFM - Auktor molitava

Mir i dobro

S. Bašić

KATALOG KAO DAR ZA JUBILEJ

Prva umjetnica u tehnici slame, koja je 1960. počela stvarati slike od slame dvodimenzionalno je **Ana Milodanović**, donedavno naša sumještanka. Pritisnuta bolešću, odlučila je odseliti u grad. No, srcem je ostala u Žedniku, ali i ne samo srcem, nego i djelima. Nakon njenog preseljenja, lijep broj slika i simbola ostao je u Žedniku. Iz toga razloga, Žedničani su poželjeli izdati katalog s tim radovima. Katalog je tiskan te je on prvi i pravi suvenir Žednika.

Katalog je izdan o pedesetoj obljetnici Aninog stvaralačkog rada i devedeset pete obljetnice posvete žedničke crkve. Tu su se našli i drugi jubileji vezani za Anu i njenu sestru **Đulu**. Djelovanje Ane, **Teze** i **Đule Milodanović**, prikazano je kroz tekst **dr. Andrije Kopilovića**, izgovorenog na otvorenju izložbe 2003. godine, gdje među ostalim stoji: "Ana, Teza i Đula bit će trilogija višestruke umjetnosti koja je obogatila ovaj narod a mi im

zahvaljujemo za ovu iznimnu radost užitka promatranja onoga što je rođeno u njihovim srcima. Zahvaljujemo Ani, Đuli, a molimo se za Tezu. Budite ponosni što Vaš narod može biti na Vas ponosan i Vama zahvalan. Zahvaljujemo i Vašoj rođakinji (**Kati Milodanović Ostrogonac, op. ur.**) da je ova zbirka ostala cjelovita jer da samo jedna slika nedostaje, ne bi se mogla zvati cjelovitom."

Na kraju želimo ukazati da se u katalogu kao vrlo zanimljiv podatak nalazi Anin navod radova sa svojeručnim potpisom. To je svakako vrlo zanimljivo, jer je Ana ovim navodom jasno dala do znanja javnosti kronološki slijed njezinih radova, kao i broj urađenih radova.

Na svečan i lijep način obilježen je ovaj jubilej. Svečana sveta misa, koju je slavio mjesni župnik **vlč. Željko Šipek**, prigodno obraćanje svečaricama kao i "kraljička pisma", dalo je ugodno i svečano ozračje.

Nakon svete mise druženje za stolom u župnom stanu i "dar" - priopćenje da će prihod od prodanih kataloga biti predan Ani i Đuli.

Kata Ostrogonac

DAN EUROPSKE BAŠTINE U PLAVNI

Manifestacija Dani europske baštine, koja se u Općini Bač održava od 2003. godine, obilježena je ove godine 9. i 10. rujna dijelom i u Plavni. Tema ovogodišnje manifestacije bila je "Drvo", a naglasak je stavljen na rukotvorine i stare predmete izrađene od drveta. Na inicijativu ženske udruge "Ruka ruci" Plavanjci su otkrivanjem prošlosti, u potrazi za svojim identitetom i afirmaciji svoje povijesne baštine, priredili zanimljivu i bogatu izložbu "Drvo".

Na izložbi su se mogli vidjeti već zaboravljeni tradicionalni i etno predmeti seoskog života: kolijevka stara 200 godina, kreveti s opremom, škrinje, ormari, stolovi, stolice... Uređen je jedan pravi starinski kućni ambijent s namještajem i pokućstvom. Opremljena je "pridnja, sridnja i stražnja soba", demonstriran je rad na starinskom razboju, a u dvorištu su postavljena drvena radila. U zabavnom dijelu programa gosti su imali prigodu vidjeti kako se peče rakija i uživati u jesenjim plodovima marljivih Plavanjaca.

Većina vjernika naše župne zajednice izložbu je posjetila drugog dana, nakon nedjeljne svete mise. U očima mnogih posjetitelja izložba je poprimila i sakralnu dimenziju - mnogi eksponati svjedočili su o čvrstoj vjeri naših predaka. U uređenim starinskim sobama, na odgovarajućim mjestima, bile su svete slike Srca Isusova i Marijina, prizori biblijskih događaja, raspelo, Sveto pismo, stari molitvenici na hrvatskom, mađarskom i njemačkom jeziku. Oni koji su došli na mise, sjetili su se psalma 146: "Hvali, dušo moja, Gospodina!", a uvjerali su se kako su i naši preci dobro znali da je naš Bog opredjeljen za pomoć onome tko ga zaziva, štuje i treba.

Zvonimir A. Pelajić

DAN OBITELJI I TRIBINA U ĐURĐINU

U đurđinskoj crkvi vjenčanja se obavljaju od 1938. godine. Prvi mladenci bili su **Lazar Ivanković** i **Klara Matković** a vjenčao ih je svećenik **Matiša Zvekanović**.

Crkva veliku pažnju poklanja obitelji. Naziva je Crkva u malom. Od obitelji ovisi budućnost Crkve i naroda. Radi toga smo odlučili i u našoj župi uvesti dan obitelji. Na taj dan smo pozvali one koji u ovoj godini slave obljetnicu sklapanja braka.

Sam dan proslave - 8. listopada osvanuo je sunčan i lijep. Svečanu sv. misu predvodio je **vlč. Marijan Đukić**, župnik iz Davora. U svojoj nadahnutoj propovijedi istaknuo je važnost iskrene vjere, povezanosti s Crkvom i radosnog prihvaćanja

Događanja u Subotičkoj biskupiji

Nonnenberg. Tijekom Kongresa sudionici su aktivno sudjelovali u moljenju i pjevanju Časoslova, sve prema zadanoj glavnoj temi. Znanstveni sastanak je završen svečanom sv. misom u glasovitoj crkvi Presvetog Trojstva.

Subotičku biskupiju i Međunarodnu biskupsku konferenciju sv. Ćirila i Metoda predstavio je **mons. Josip Miocs**, pročelnik Glazbene sekcije, koji je nazočnom skupu referirao o stanju crkveno-glazbenog života na našim prostorima, a sve to u vidu glavne teme kongresa.

J. Miocs, Relator

BAKA KATA PIVA S ANĐELIMA

Jedna sićušna bakica, ali bakica s velikom dušom, baka **Kata Gladić**, pridružila se u molitvi i pjesmi anđelima. Poživjela je 87 godina, od kojih skoro punih sedamdeset u skladnom braku sa svojim suprugom **Ivanom**, koji je napustio ovozemaljski život prije tri i pol godine. Udala se već s petnaest godina, što je bila česta pojava u šokačkoj sirotinji. Ona i suprug izrodili su dvoje djece. Sin **Ivan** im je umro jako mlad, s nepunih sedamnaest, kćer **Kata** živi u Sonti, a majci

je priuštila najljepše posljednje godine života koje čovjek može pružiti ostarjelom roditelju. Kako pokojna baka Kata nije doživjela radost smijeha i plača vlastite unučadi, svoju ljubav je podijelila svoj djeci ovoga svijeta. Neutješni plač moje osmogodišnje kćerke **Maje** i njezine jednostavne riječi - "A tako sam je jako voljila, ko da mi je rođena baka", najbolja su potvrda te njezine ljubavi. Doživotnu tugu za izgubljenim djetetom utapala je u molitvama i crkvenim pjesmama. Posljednje mjeseci života provela je u krevetu, svakodnevno moleći Krunicu, s blaženim mirom podnoseći bolove, ne žaleći se nikom na svoju tjelesnu patnju. Posljednju pomast je dočekala moleći se Bogu da je što prije pozove k sebi. Dušu je ispustila s tajanstvenim osmijehom na licu. Svoj veliki dug mogu joj vratiti samo s ovih nekoliko redaka sjećanja. Bila mi je najvjerniji i najtočniji konzultant za stari, sončanski, šokački dijalekt, za tu divnu, cvrkutavu ikavicu, koju je tako *lipo znala divaniti, ko da tičice pivu*. Usprkos poodmaklim godinama, ne samo da je znala i pamtila puno starih šokačkih izraza, znala je i dati precizno tumačenje značenja svakog od njih. Veliki broj tih izraza rabio sam u dramskim tekstovima *Novi knez nije knez* i *Ljubav iz baba-Mandine kujne*. Kad god bih bio u dvojbi, odlazio bih kod baka-Kate na konzultacije i nikad se ne bih vratio bez rješenja. Posljednju moju nedoumicu riješila je dva tjedna prije smrti. Nepoznanica mi je bila riječ grabijant. Objasnila mi je da se taj izraz nikad nije rabio u Sonti, a znači muktaroš. Nije imala snage za dodatna objašnjenja, jako se zadihala, a nije bilo ni potrebe. Riječ muktaroš je u uporabi i danas. Pogled na njezino umorno, ali blaženo lice, zaustavio mi je knedlu u grlu, natjerao

djece. Djeca nisu briga već radost i oslonac u starosti ako ih se odgoji za radinost i marljivost.

Obiteljsku proslavu uzveličali su pjevači pod ravnanjem orguljaša **Nenada Ćirića**. Nakon zajedničkog fotografiranja jubilaraca, druženje je nastavljeno u župnoj dvorani. Za ugodno druženje pobrinule su se vrijedne domaćice i "Đurđinski bečari" prigodnim pismama.

U večernjim satima održana je i naša župna tribina. Na početku je župnik **Lazar Novaković** pozdravio prisutne, predavača **preč. Andriju Anišića** i iznio razloge pokretanja tribine. Tema tribine je bila "Obitelj danas". U opširnom predavanju predavač je istaknuo kako je obitelj želio sam Bog, ali i upozorio na potrebu razgovora, molitve, podjele posla u obitelji, odgoja za zrelu spolnost... Svoje tvrdnje predavač je potvrdio primjerima iz života. Na koncu se stekao dojam da bi razni problemi i obiteljske vrednote bili dostatni za nekoliko novih tribina.

Nakon predavanja prisutni su postavljali pitanja i iznosili svoja iskustva. Tribina nas je obogatila i nadamo se da će i sljedeće biti duhovni i radosni događaj za našu župu.

Ivan K.

EUROPSKI KONGRES CRKVENIH GLAZBENIKA

Godina 2006. sva je u glazbenom smislu u "Godini Mozarta". Naime, Wolfgang Amadeus Mozart je rođen prije 250 godina, a pošto je taj genij glazbe (već je bio "čudo od djeteta"), slavljen kao veoma plodan skladatelj na polju crkvene, a i na polju svjetovne glazbe, radi toga se priređuju u ovoj godini mnoga slavlja, koncerti i kongresi u znaku Mozarta.

Službeni naziv europskih crkvenih glazbenika glasi Conférence Européenne des Associations de Musique d'Église, skraćeno CEDAME. Ova organizacija je jedna od najznačajnijih kada je u pitanju crkvena glazba. Članovi su svi profesionalci i predstavljaju jednu biskupsku konferenciju ili jednu državu. Na konferenciji sudjeluje uvijek jedan ili eventualno po dva predstavnika spomenutih institucija. Kongresi se održavaju svake godine u drugoj državi. U ovoj godini, susret je upriličen u Mozartovu gradu Salzburgu.

Glavna tema znanstvenih dana je bila "Časoslov naroda" i "Služba riječi". Na ove teme bila su glavna predavanja, koje su održali profesori akademije Mozarteuma, **dr. Michael Max** i **dr. Armin Kircher**. Nakon predavanja slijedile su rasprave, primjedbe, dopune i referati.

Skup znanstvenika je pozdravio primas Germanije i salzburški nadbiskup **dr. Alois Kothgasser** i rektor bogoslovije **dr. Gottfried Laireiter**, koji je inače dao na raspolaganje prostorije bogoslovnog sjemeništa. Tijekom kongresa upriličeni su susreti, posjet Glazbenom arhivu, posjet Akademiji Mozarteuma, razgledanje znamenitosti grada i stare tvrđave, gdje se nalazi najstariji ženski samostan iz VII. stoljeća

Događanja u Subotičkoj biskupiji

mi suzu u oko. Vidjelo se da neće dugo. I nije. Tiho je otišla kod dida Ivana i sina Ivana, ostavljajući nam samo dah svoje ljubavi i pobožnosti, dah koji i danas lebdi u dušama nas koji smo je poznavali, cijenili i voljeli. /Ivan Andrašić /

Početak školsko-vjeronaučne godine u Titelu

U titelskoj crkvi Uznesenja BDM, 10. rujna svečanom svetom misom, uz zaziv Duha Svetoga, proslavljen je početak školsko-vjeronaučne godine. Misno slavlje predvodio je vlč. Franjo Lulić. Pročitavši roditeljima i djeci poslanicu biskupa za početak školsko-katehetske godine "Svi ste vi jedan u Isusu Kristu", župnik Franjo je djeci i u svoje osobno ime poželio puno Božje milosti i ustrajnosti u upoznavanju Krista i Božje riječi.

Divno je bilo na misnom slavlju, jer je tijekom euharistije kršten jednogodišnji Aleksandar Frank. Istoga dana u popodnevnom satima velečasni je podijelio i sakrament ženidbe vjenčavajući u Kristu Lazu i Zoricu Pešti. /Radomir Hucki /

Proštenje u župi Uznesenja BDM u Titelu

I ove godine 15. kolovoza, na blagdan Uznesenja BDM, Veliku Gospu, svečano smo proslavili dan naše župe. Svečano euharistijsko slavlje predvodio je gost iz Belog Blata, salezijanac o. Stojan Kalapiš, a s njim su suslavili župnik iz Budisave vlč. Róbert Erhard i domaći župnik vlč. Franjo Lulić. U svojoj propovijedi o. Stojan nas je podsjetio na nazočnost nebeske Majke u povijesti kršćanstva i Crkve, spomenuvši bitke kod Beča, Tekija, gdje se njezinim zagovorom i zaštitom očuvala katolička vjera i Crkva na ovim područjima a i šire. I danas je Ona tu da naše živote i našu vjeru sačuva. Njezina majčinska ljubav nema granica, otvorimo joj srca u molitvi kako bi nas zagovarala i pokazala nam pravi put, put Krista, a to znači put neba - naglasio je o. Stojan. I ovoga puta su se naši vjernici u velikom broju okupili oko svoje nebeske Majke. Crkva je bila ispunjena do posljednjeg mjesta. Na kraju misnog slavlja vlč. Lulić se zahvalio svim nazočnima, a naročito gostima salezijancu o. Stojanu i vlč. Róbertu što su svojim prisustvom uzveličali našu proslavu. /Radomir Hucki /

TAMBURAŠI NA 110. OBLJETNICI CRKVE SV. ROKA

Predvođeni svečano misno slavlje, 1. listopada, u povodu 110. obljetnice crkve sv. Roka u Subotici, župnik preč. Andrija Anišić izrazio je svoju radost što ovo slavlje, još od stote obljetnice crkve, uvijek prate i članovi Subotičkog tamburaškog

orkestra predvođeni umjetničkim rukovoditeljem Stipanom Jaramazovićem. Tamburaši su pratili liturgijsko pjevanje te na kraju mise, po običaju, održali kraći koncert.

Po tradiciji, na kraju mise otpjevana je "Kerska himna" na tekst Đule Milodanovića koju je uglazbio Antuš Gabrić. U misi su aktivno sudjelovala djeca i mladi, a zanosno je pjevao župni zbor pod ravnanjem s. Silvane Milan. /K. Č. /

SVE VIŠE HODOČASNIKA U MEĐUGORJE

U posljednje vrijeme sve više vjernika hodočasti u Međugorje i iz Subotičke biskupije. Jedna skupina hodočastila je od 6. do 8. listopada u organizaciji karmelićanskog samostana u Somboru. Organizator i predvoditelj hodočašća je bio o. Anđelko Jozić, prior. Hodočasnici su s jednim autobusom pošli iz Sombora, 6. listopada navečer. Blagdan Kraljice svete Krunice su svečano proslavili u Međugorju uključujući se u sve redovite sadržaje koje vjernicima nudi to svjetski poznato marijansko svetište. Na povratku iz Međugorja posjetili su Olovo, drevno i poznato bosansko marijansko svetište te Franjevačku

galeriju "Dubrava" kod Brčkog. Umorni od dugog i napornog puta, ali duhovno osvježeni sretno su se vratili svojim kućama i svojim dužnostima u nedjelju, 8. listopada. /Zv /

DUHOVNA OBNOVA ZA KARMELSKI SVJETOVNI RED

U somborskom karmelićanskom samostanu održana je sedmodnevna duhovna obnova za članove "Svjetovnog reda bosonogih karmelićana" od 25. rujna do 1. listopada. Duhovnu obnovu je predvodio o. Srećko Rimac, prior karmelićanskog samostana u Sofiji (Bugarska) i tajnik Bugarske biskupske konferencije. U svojim razmatranjima o. Srećko je sudionicima duhovne obnove približio lik bl. Elizabete Presvetoga Trojstva. Posebno je istaknuo njezine kreposti poniznosti i poslušnosti te ljubav prema Euharistiji. To su kreposti koje moraju resiti i sve članove Svjetovnoga reda. O. Srećko je posebno pozvao i potaknuo sudionike duhovne obnove da se mole za duše u čistilištu, napose prikazujući za njih svete mise. Istaknuo je da je naša kršćanska dužnost pomoći braći i sestrama koji trpe čistilišne muke, a oni će nam uzvratiti svojim molitvama pred Božjim licem kada se od njih izbave.

Voditeljica (priora) Svjetovnog reda bosonogih karmelićana u Somboru je s. Liza Burnać (s. Gertruda od Duha Svetoga). Ona je s radošću naglasila kako su za vrijeme duhovne obnove primljena četiri nova kandidata u Svjetovni red. Jedna je sestra položila prve zavjete a imaju i tri novaka. Karmelićanski svjetovni red u Somboru broji ukupno 38 članova. U posljednje vrijeme su i tri sestre umrle, koje preporuča u molitve.

Svi zainteresirani za karmelsku duhovnost a osobito za Svjetovni red mogu se javiti ocima karmelićanima u Somboru na tel. (025)37-362.

Duhovnu obnovu na mađarskom jeziku držao je o. **Bernardin Viszmeg**, zamjenik priora somborskoga samostana. U okviru te duhovne obnove četiri sestre iz Sente položile su vječne zavjete. /Zv/

BLAGOSLOV SPOMEN-KRIŽA KOD MASOVNE GROBNICE I PROSLAVA PROŠTENJA U ODŽACIMA

Za ovogodišnje proštenje-patrocinijum u Odžacima su se osobito spremali bivši Odžaćani - Podunavski Švabe i svakako župna zajednica svetog Mihovila u Odžacima, jer se toga dana zbio nesvakidašnji događaj. Naime, konačno je, nakon 62 godine i u Odžacima podignut spomen-križ na mjestu na kojem je 23. 11. 1955. godine ubijeno sto osamdeset troje Odžaćana. Ubijeni su uglavnom muškarci od 16. do 60. godine života. Iz nekoliko obitelji ubijeni su zajedno očevi i sinovi.

Za ovu su prigodu došli mnogi živi Odžaćani, među njima i oni čiji su očevi i braća stradali nažalost samo zato što su bili Nijemci - Švabe.

Ovaj veliki i značajan dan, 29. rujna 2006. godine započeo je okupljanjem, na starom karavukovačkom putu, tj. gdje je podignut ovaj spomen-križ. Mjesto i križ je toga dana u 11,30 sati blagoslovio **preč. Jakob Pfeifer**, domaći župnik i podunavski arhiprezbiter, također podrijetlom podunavski Švaba. Prisutni su bili predstavnici pokrajinske i općinske vlade, te predstavnici Mjesne zajednice, zatim predstavnik Njemačkog veleposlanstva iz Beograda, predsjednik Udruženja za srpsko-njemačku suradnju iz Knićanina. Iz Njemačke, osim predstavnika udruženja Odžaćana u Moosburgu bio je i predstavnik pokrajinskog parlamenta iz Freisinga.

Ukratko rečeno, glavna misao svih pozdrava i govora bila je potreba da se oda dužno poštovanje svakom nevinom stradalom, da se ovakva djela više nikada i nigdje ne ponove, a svi smo danas ovdje da u daljnjem životu gradimo mostove prijateljstva, razumijevanja, prihvaćanja, suradnje i ljubavi.

Vijence su položili: Pokrajinska vlade, Općina Odžaci i Mjesna zajednica, predstavnici iz Njemačke i mnoštvo cvijeća. Na poticaj predsjednika **Güntera Schwinkovskog**, koji je iz Njemačke donio 183 svijeće, mnogi su pristupili i sudjelovali u paljenju svijeća za pokojne.

U 16 sati je bio "sat povijesti" u crkvi sv. Mihovila u povodu 250. obljetnice organiziranog života i službenog spominjanja mjesta Odžaci. Program je organizirao **Hans Lauber**, rodnom iz Odžaka.

U 17 sati je u prigodno urešenoj župnoj crkvi, sa 183 gladi-ola, započela pontifikalna sv. misa, koju je predslavio **mons. Stanislav Hočevar**, nadbiskup beogradski i metropolita, predsjednik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metodija; s nadbiskupom je suslavilo 14 svećenika, a na misi su bili prisutni i svećenici Srpske Pravoslavne Crkve, njih šestorica i fararka Slovačko-evangelističke Crkve iz Lalića. Sveta misa je slavljena na njemačkom jeziku uz pjevanje maloga zbora kojim je ravnao Hans Lauber. Nadbiskup Hočevar propovijedao je na njemačkom jeziku, što je osobito bilo drago "domaćim" gostima iz Njemačke, Austrije, Mađarske, Australije, USA koji su se za ovu prigodu ponovno našli u svojim Odžacima. U svojoj propovijedi, koju je započeo riječima "Tko je kao Bog" a što je zapravo prijevod imena Mihael, mons. Hočevar je govorio o ulozi anđela u našem životu te ukazao na činjenicu "neprisutnosti" Boga u današnjem svijetu. Na kraju je pozvao sve okupljene, apelirajući i na cijelu Crkvu "da se vratimo na Božji put" koji jedino može svima donijeti istinsku sreću i napredak.

Na kraju treba reći da su ovaj lijepi i uspješni "teret" organizacije radosno nosili: **Peter Blacha** iz Njemačkog predsjedništva udruženja Odžaćana iz Moosburga, čiji su otac i brat također pokopani u spomenutoj masovnoj grobnici; Udruženje Nijemaca Općine Odžaci; Srpsko-Njemačko društvo za suradnju - ogranak Odžaci i župna zajednica sv. Mihaela u Odžacima.

Jakob Pfeifer

Svjetski kongres obitelji Radio Marije OD MALOG ZRNA - VELIKO STABLO

U svetištu Milosrđa Božjega u Collevalezi, nedaleko Rima, održan je od 3. do 6. listopada treći Kongres obitelji Radio Marije. Na Kongresu su bili prisutni direktori, predsjednici i koordinatori, te promotori svjetske obitelji Radio Marije iz 48 zemalja u kojima postoji Radio Marija i 12 zemalja koji očekuju otvaranje toga radija. Bio je to dosada najbrojniji i najuspješniji Kongres. Prvog dana je bio intenzivni rad direktora Radio Marije. Svaki dan je započinjao Euharistijskim klanjanjem, Jutarnjom molitvom i Krunicom. Cjelodnevni rad se odvijao u radnim skupinama raspoređenim po kontinentima a završavao je plenumom. Večernji sati su bili posvećeni molitvi krunice i slavljenju mise na njemačkom, talijanskom, španjolskom, engleskom i francuskom jeziku. Na Kongresu se osjetila životnost Afričke i Latinoameričke Crkve, koja ulijeva veliku nadu u budućnost Crkve, dok se u europskim zemljama zamjećuje "umorno kršćanstvo". Sve dane na Kongresu vladao je duh molitve, zajedništva i povezivanja. To je jedini Radio koji okuplja ljude na molitvu, slavljenje euharistije, klanjanje i razmišljanje o Božjoj Riječi. Geslo Kongresa je bilo "Od malenog zrna veliko stablo". Gostoprinstvo časni sestara u Svetištu i sam ambijent je omogućio svim sudionicima plodan rad. Sudionike Kongresa je primio i **papa Benedikt XVI.** te im uputio riječi ohrabrenja, priznavajući veliki značaj ove jedinstvene svjetske obitelji Radio Marije.

Iz naših krajeva u radu Kongresa sudjelovali su **dr. Tadej Vojnović, dr. Andrija Kopilović, Tatjana Cvetković i Čaba Kovač.**

Događanja u Subotičkoj biskupiji

Glavni zaključci ovoga Kongresa odnose se na programske sheme i razvijanje daljnje suradnje, pogotovo između bogatijih i siromašnijih zemalja. Dogovoreno je da se 10. prosinca organizira kontinentalno moljenje krunice na više jezika.

Sljedeća konferencija održat će se za tri godine u Meksiku, u marijanskom svetištu Gospe od Guadalupe. /Zv/

Na putu između Subotice i Starog Žednika

OBNOVLJEN KRIŽ STAR STO GODINA

Obitelj Paje i Katice Ivanković odlučila je obogatiti naše putove još jednim križem krajputašem. Često puta uz put možemo vidjeti stare, pa čak i srušene križeve, no ova obitelj pobrinula se da se bar jedan od starih križeva spasi.

Još davne 1864. godine **Etela Vojnić** je podigla križ koji se nalazio na putu između Subotice i Žednika, no taj križ se srušio. "Još kao dijete se sjećam tog srušenog križa, od kojeg su doista ostale samo ruševine. Sada radim tamo zemlju i odlučili smo da na tom mjestu podignemo novi križ. S obzirom da je to teritorij koji pripada Starom Žedniku, otišao sam do tamošnjeg župnika **vlč. Željka Šipeka** i rekao svoju želju", kaže Pajo Ivanković.

Na župi u Žedniku postojao je jedan stari križ, točnije dijelovi tog starog, srušenog križa, kojeg je 1904. godine podigao **Veco Dulić** na mjestu između Pavlovca, Đurđina i Žednika. Taj križ je srušen i donesen je na župu u Žednik. "Tada nam je župnik Šipek ponudio taj stari križ, da ga obnovimo i postavimo. Iako smo mi mislili podići novi križ, odlučili smo se ovaj obnoviti, jer taj križ ima svoju povijest. Tako smo prije dvije godine počeli s radovima", kaže Ivanković. Križ je obnovljen i postavljen na putu između Subotice i Starog Žednika, nalazi se s lijeve strane kada se ide iz grada prema Žedniku. Blagoslovljen je 17. rujna ove godine, a blagoslovio ga je žednički župnik **vlč. Željko Šipek** uz nazočnost još tri svećenika, **preč. dr. Andrije Kopilovića**, **vlč. Franje Ivankovića** i **mons. Marka Forgića**. Ovom su blagoslovu nazočili i bogoslovi iz Žednika **Marjan Ostrogonac** i **Vladimir Sedlak**, kao i brojni vjernici.

Ž. Vukov

PRIMJER SVETOG FRANJE I DANAS PRIVLAČI

Franjina karizma, kako u 13. stoljeću za vrijeme njegova života, tako i danas, plijeni i okuplja vjernike, laike, svećenstvo i simpatizere ove duhovnosti. Bilo je to posebno očigledno u predvečerje preminuća svetoga Franje, 3. listopada, kada se u Franjevačkoj crkvi Svetog Mihaela, na procesiji u čast smrti ovoga sveca okupilo mnoštvo vjernika.

Franjo je već po svojoj naravi bio dobar, plemenit i veliku dušan. Ali, Bog je to naravno svojstvo postupno vodio i doveo do

njegove punine. Božja ljubav čini ljude ljubaznima, mirotvorcima, spremnima i da shvate i da znaju opraštati... Franjo je ljude ljubio Božjim srcem. Danas, ljudi ljube Franju, istim tim Božjim srcem.

A što je to što vjernike toliko privlači svetom Franji? O tom su mnogi razmišljali i pisali, možda je to baš ono što je sveti Franjo običavao govoriti braći: "Preporučam ove tri stvari: **jednostavnost** kako biste odoljeli neumjerenoj žeđi za znanjem; **molitvu**, koju davao na različite načine uvijek nastoji ometati i **ljubav prema siromaštini**, te samu svetu siromaštinu."

Na dvojezičnoj koncelebriranoj misi, pored naših franjevačkih patera, bio je nazočan karmelićanin **o. Bernardin Vismeg OCD**, svećenici naše biskupije, među kojima su bili generalni vikar Subotičke biskupije **mons. Slavko Večerin** i katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**. Sv. misi i obredu preminuća te dirljivo lijepoj procesiji prisustvovala su časne sestre i vjernici laici koji su puna srca proslavili ovaj dan u čast svetoga oca Franje.

U obredu preminuća nakon sv. mise, svećenici i braća, obučeni u rokete, sa zapaljenim svijećama, u procesiji su došli do oltara sv. Franje gdje su na latinskom jeziku pjevali *O SANCTISSIMA...* (O presveta dušo...). Zatim je otpjevan Psalam 141. koji je sv. Franjo, kad je osjetio da mu se bliži sestra smrt, kako je on običavao nazivati i dozivati je, izrecitirao braći u cijelosti. Uslijedila je antifona *O Sanctissima* i nakon završetka, a onda su ugašene svijeće i na koljenima je nastavljena molitva.

Dok su se u ruci držale upaljenje svijeće i u crkvi je bila ugašena rasvjeta, pa se mogao osjetiti u srcima duh Franjinog vremena i one noći u trinaestom stoljeću kada je naš Otac Franjo umirao. A, možda, najviše dirne u srce obavijest o smrti iz okružnog pisma *brata Ilije*, koje čita svećenik, a počinje riječima: "Sjećajte se našeg Oca i Brata Franje i molite mu se", te završava riječima kako slijedi: "Molite za njega, kao što je od nas prije tražio i molite njega da nas Bog s njime učini dionicima svoje milosti. Amen."

Sutradan, na dan Franjine smrti u Franjevačkoj crkvi su bile svete mise u njegovu čast, i zaključio bih kako je to sv. Franjo u Pjesmi Bratu Suncu poručio: Hvalite i blagoslivljajte Gospodina moga, zahvaljujte njemu, služite njemu svi u poniznosti velikoj.

Mir i dobro

S. Bašić

Proštenje na Šišťaku

U nedjelju 1. listopada i ove godine svečano je proslavljen blagdan sv. Male Terezije u naselju Šišťak (kod Subotice). Svetu misu na otvorenom predvodio je **vlč. dr. Oskar Čizmar**, a na misu se okupio lijep broj vjernika. /Zv/

PRVA SV. PRIČEST U BEOGRADU

U crkvi sv. Josipa u Beogradu na Karaburmi, 1. rujna bila je lijepa svečanost. Šesto dijete u obitelji **Aleksandra i Vesne Šuster** našeg kantora, mala Ivana po prvi se put susrela s Isusom u sv. pričesti. Bio je to za nju, ali i za njenu obitelj i prisutne župljane posebno radostan događaj.

Osmogodišnja Ivana, vidno uzbuđena u lijepoj bijeloj haljini, s vjenčićem na glavi i zlatnim križićem oko vrata te s crvenom ružom na grudima, ponosno je stupila k oltaru. Vidjelo se da joj srce neobično udara. Uzbuđeno je! Tko ne bi bio. Po prvi puta se susreće njezina malena duša sa Zaručnikom duša. Što je osjećalo njezino srce zna samo ona. Sigurno je reklo tisuću puta hvala. Hvala Ti, dragi Isuse, što si gost moje duše. Čuvaj me na mom životnom putu. Neka bude uvijek moja duša bijela kao ova haljina da može jednom kad budeš Ti htio stupiti preda Te i s Tobom blagovati na vječnoj gozbi. Za uspomenu je dobila još lijepu krunicu i spomen sliku.

Nakon svečane mise Ivana je svoju radost i zahvalnost pokazala svima prisutnima tako što je sa svojim bratom i četiri sestre sve njih počastila slatkišima.

Draga Ivana! Želimo ti sretan put u društvu tvog prijatelja Isusa. Ostani mu vjerna! /*Don Ciril Zajec, SDB* /

PROSLAVA MALE GOSPE U DOROSLOVU

Vjernici titelske župe i filijale Lok hodočastili su na Malu Gospojinu - na blagdan Rođenja BDM, organizirano, skupa sa svojim župnikom **Franjom Lulićem** u marijansko svetište Doroslovo. Hoćasnici su u Doroslovo stigli 7. rujna u poslijepodnevnom satima a dobrodošlicu im je uputio domaćin i novi upravitelj svetišta **vlč. Árpád Verebélyi**. Toga su dana hodočasnici sudjelovali u bogatom programu. U 16 sati pokorničko bogoslužje predvodio je **preč. János Strikovits**. Vrijeme do 18 sati vjernici su mogli iskoristiti za osobnu ispovijed. U 18 sati služena je večernja molitva i misa s blagoslovom prometnih sredstava, a služio ju je **vlč. Árpád Verebélyi**. U 20 sati molitvu krunice i bdjenje s upaljenim svijećama predvodio je **vlč. József Szakaly**. U 21 sat **vlč. Róbert Erhard** predvodio je molitvu uz gitaru i pjesmu. U 22 sata u crkvi je služena sveta misa na hrvatskom jeziku, a predvodio ju je **vlč. Ede Mikity**. U ponoć je misu za mlade predvodio **vlč. Károly Orcsik**.

Na sam blagdan, 8. rujna, program je započeo pobožnošću križnog puta u 5 sati ujutro, a u 6 sati je služena jutarnja sveta misa koju je služio **vlč. Gábor Baráth**. U 8 sati u crkvi je bila

euharistija na slovačkom, a u 9 na njemačkom jeziku. Na vanjskom oltaru, misu u 9 sati na hrvatskom jeziku predslavio je subotički biskup **mons. dr. Ivan Péntzes** u zajedništvu s nekoliko svećenika. Propovijedao je **vlč. Mirko Štefković**. On nas je podsjetio kako su Marijino rođenje još u Starom zavjetu navijestili Bogom nadahnuti pisci i proroci. Ona ima svoju povijest daleko prije svoga rođenja. Rodivši Spasitelja i darujući ljudima novi život, život u Kristu, aktivno sudjeluje u Božjem nacrtu za spas svijeta. Prihvatimo taj dar i mi te neka nam u tome pomogne zagovor BDM. Neka ona, koja je od svog rođenja poslužila za veliko djelo spasenja cijelog čovječanstva, svojim primjerom i nas potakne da uvijek iznova, radosno i ustrajno prihvaćamo odgovornost, koja nam je kao kršćanima povjerena da i danas u ovom svijetu po nama zasja Sunce pravde, Isus Krst - istaknuo je **vlč. Štefković**. Svečanu svetu misu na mađarskom jeziku u 10 sati predvodio je satumarski biskup **mons. Jenő Schönberger** u koncelebraciji sa subotičkim biskupom Ivanom. Slavlje je završilo blagoslovom djece i nabožnih predmeta.

Duhovno obnovljeni Marijinom vjerom, ufanjem i ljubavlju ohrabreni, vratili smo se svojim domovima. /*Radimir Hucki* /

RUJAN U IRIGU

U životu iriške župe, kao i drugih župa, mnogo je lijepih ali i onih tužnih događaja. Spominjemo se onih koji okupljaju na sv. misama svoju rodbinu, najčešće na misama zadušnicama, kako je to bilo 1. rujna na misi za pokojnu **Rozaliju Lazarević** kada se okupila brojna rodbina.

Sljedećega su dana roditelji **Laslo i Bojana** na krštenje donijeli svoju kćer **Ninu** koja je postala Božje dijete.

U nedjelju, 3. rujna u Vrdniku je služena sveta misa za pok. **Matu Bukaricu**.

I dalje smo nastavili sa svetim misama za naše pokojne, u čežnji za punim životom uz uvijek i ponovno križ: za dobru vjernicu **Ilku Mulaj** i crkvenog odbornika **Janiku Mulaja**.

Na Malu Gospu, pjesnička duša, **Anica Varga** dala je služiti svetu misu za svoje roditelje **Josipa i Terezu Varga**, te za pokojnu **Ružu Kresojević** s kojom je provela 7 mjeseci na terapijama u termalnim vodama. Sutradan se obitelj **Antolović** prisjetila u svetoj misi godišnjice svoga **Mate**, koji je živio i umirao sa svojom violinom i šargijama.

Od nedjelje navečer pa do srijede župnik sudjelovao u Eku-menskom hodočašću crkava (Kovilj - Novi Sad - Feketić).

Obitelj **Beganović** je u subotu, 16. rujna krstila **Danijela**, svoje četvrto dijete. Toga je dana župnik prisustvovao vjenčanju svoje vjernice **Silvije** s **Dorđem** u pravoslavnoj crkvi uz tri pravoslavna svećenika i održao prigodni nagovor.

U nedjelju, 17. rujna, župnik je prisustvovao blagoslovu obnovljenog Teodorovskog hrama u Irigu, koje je obavio srijemski episkop **Vasilije** u nazočnosti svećenstva i domaćih paroha: **o. Dragana Kezmića** i **o. Slavka Teofilovića**, paroha ove crkve a koji je ovom prigodom promaknut u čin protojereja. Liturgiju je pratio zbor bogoslova na čelu sa svojim rektorom iz Sremskih Karlovaca a nazočile su i općinske vlasti Iriga.

Rastali smo se i s dragom osobom, malenog rasta, vrijednom a nadasve vjernicom, **Elizabetom Kurcinak (79)**. Ona je prije četiri godine za vrijeme svete pričesti primila u crkvi liječničku pomoć i sakrament bolesničkog pomazanja i nastavila do ovoga dana s nama slaviti Boga.

Krajem rujna u Irigu je održana tradicionalna manifestacija "Pudarski dani". U Irig se slilo mnogo naroda, mnogo uzvanica. Od sadržaja izdvajamo defile dječjih maski i fenjera od bundeva, reviju, koncert Garavog sokaka, dječju pijacu, defile starinskih zaprega fijakera i čeza, defile moto bajkera, čuveni pudarski fruštuk, natjecanje u kuhanju najboljeg paprikaša, izbor najboljeg podruma, vina i rakije. Za novog pudara je izabran **Dragan Majstorčić**.

Visoka gošća bila je potpredsjednica republičke Vlade Ivana Dulić Marković. I ovoj je manifestaciji nazočio župnik Blaž Zmaić. /f. f./

Uzvišenje svetog Križa u Rumi

Uz obilje Božjeg blagoslova, rada župnih vijeća te doprinosom župljana, proslavljen je 14. rujna crkveni god župe Uzvišenja svetog Križa u Rumi. Misno slavlje predvodio je mladomisnik vlč. **Danijel Tigandžin** koji je svoju đakonsku praksu obavljao u Rumi. Njegova misa-sekundacija i propovijed, u kojoj je protumačio znak križa kao simbol našega spasenja, bilo je pravo osvježenje i duhovna radost. Slavlju su nazočili brojni svećenici Srijema i dekanata zajedno s dekanom preč. **Eduardom Španovićem**, te nekoliko svećenika iz Hrvatske. Među mnogobrojnim vjernicima župe i susjednih župa u Srijemu, slavlju su nazočili i predstavnici Veleposlanstva i konzulata Republike Hrvatske u Beogradu. Sve ih je srdačno pozdravio novi rumski župnik vlč. **Željko Tovilo**, koji se lagano uvlači u srca župljana i čije ime se čuje i u gradu koji je zaintrigiran pojavom novog, mladog svećenika koji bistrinom i vedrinom plijeni. S puno ljubavi i radosti dočekan je i nedavno umirovljeni rumski župnik mons. **Boško Radielović** koji je nazočio i misnom slavlju koje je poprimilo topli ugođaj u znaku Kristova križa i žrtve ljubavi. Misno slavlje svojim pjevanjem uzveličao je župni zbor, pod ravnanjem s. **Hedwige Weinzierl**, a za ovu prigodu pripremili su misu Ch. Gounoda.

Nakon misnog slavlja svećenici i vjernici župe te dragi gosti nastavili su slavlje u župnom pastoralnom centru "Leopold Mandić". Na radost mnogih začuli su se i zvuci tambure članova Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva "Matija Gubec" iz Rume. Kako je večer odmicala, žamor se stišavao, a radosni i duhom ispunjeni župljani krenuli su domovima sretni zbog susreta s dragim osobama i posebnog svečarskog ugođaja i Duha Božjeg koji snažno ponese gdje god se slavi Gospodin. Neka nas znak Kristova križa prati sve dane našega života. /*Jasmina Šmit* /

Banatski dvor

PROSLAVA SV. ROZALIJE

Vjernici župe sv. Rozalije u Banatskom dvoru 4. rujna svečano su proslavili svoju nebesku zaštitnicu. Na slavlje se okupio lijepi broj vjernika usprkos radnom danu a na pola mise stigla su i djeca iz škole.

Svetu misu je predvodio dekan iz Nove Crnje **Sándor Hajdú**, u zajedništvu s o. **Janezom Jelenom**, salezijancem i vlč. **Pálom Szemereditjem**, kapelanom iz Zrenjanina, koji je održao i prigodnu propovijed. Božju riječ je čitao akolit **Attila Fürtön**.

U svojoj propovijedi vlč. Szemeredit se osvrnuo na život svete Rozalije, koji je bio pun patnji i odricanja, a poslije smrti je brzo pala u zaborav. Božjom providnošću njezino je štovanje oživljeno i po njezinu zagovoru dogodila su se mnoga čudesa. Po njezinu zagovoru i mi trebamo biti spremni na odricanja i zaborav kod ljudi, ali uvijek sa sviješću da ćemo ako živimo svetim životom biti veliki u Božjim očima. Svatko mora činiti dobro i gorljivo se uključiti u kršćanskom apostolatu ali to nikada ne smijemo činiti da bi nas ljudi vidjeli i hvalili. Božja nagrada će kad-tad doći, ali i pohvale ljudi trebamo primati sa zahvalnošću te kao poticaj da još bolje radimo.

Župnik ove župe mons. **András Bú**, koji je usprkos teškoj bolesti bio nazočan na slavlju, pohvalio je ovu malu, ali vrijednu zajednicu a osobito Pastoralno vijeće koje se zauzima kako za crkvu i njezino održavanje tako i za duhovnim život zajednice. Poslije svete mise sudionici slavlja razgledali su prigodnu izložbu dječjih radova. /*J. J.*/

Uredio: Franjo Ivanković

PAPA BENEDIKT XVI.

Treba izvršavati obveze preuzete na dan ženidbe

Draga braćo i sestre!

Ove nedjelje evanđelje nam donosi Isusove riječi o braku. Onome koji ga je pitao je li mužu dopušteno otpustiti svoju ženu, kao što je to predviđao propis Mojsijeva zakona (usp. Pnz 24,1), On je odgovorio da je to Mojsije dopustio zbog "otvrdlosti srca", dok istina o braku potječe od "početka stvorenja", kad "Bog - kako piše u Knjizi Postanka - muško i žensko stvori ih; stoga će čovjek ostaviti oca i majku ... i dvoje njih bit će jedno tijelo" (Mk 10,6-7; usp. Iv 1,27; 2,24). A Isus je još dodao: "Tako više nisu dvoje, nego jedno tijelo. Što dakle Bog združi, čovjek neka ne rastavlja" (Mk 10,8-9). To je izvorni Božji naum, kao što je napomenuo i II. vatikanski sabor u konstituciji *Gaudium et spes*: "Intimna zajednica bračnog života i ljubavi, koju je Stvoritelj utemeljio i providio vlastitim zakonima, sazda se bračnom vezom ... Sam je naime Bog začetnik braka" (br. 48).

Moje se misli upravljaju svim kršćanskim supružnicima: zahvaljujem s njima Gospodinu na daru sakramenta ženidbe, te ih potičem da ostanu vjerni svome pozivu u svim životnim dobima, "u radosti i žalosti, u zdravlju i bolesti", kao što su to obećali u obredu sakramenta ženidbe. Svjesni primljene milosti, neka kršćanski supružnici uzmognu graditi obitelji otvorene životu i sposobne da se jedinstvene suoče s mnogim i složenim izazovima ovog našeg vremena. Danas je na osobiti način potrebno njihovo svjedočanstvo. Potrebne su obitelji koje neće dopustiti da ih zavedu suvremene kulturne struje nadahnute hedonizmom i relativizmom, nego će biti spremne da velikodušnom zauzetošću izvrše svoje poslanje u Crkvi i u društvu.

U apostolskoj pobudnici *Familiaris consortio*, sluga Božji **Ivan Pavao II.** napisao je da "sakrament ženidbe od kršćanskih supružnika i roditelja čini Kristove svjedoke "sve do kraja zemlje", te istinske "misionare" ljubavi i života" (usp. br. 54). Ovo poslanje usmjereno je, kako unutar obitelji - osobito u međusobnom služenju i odgoju djece - tako i prema van: zapravo, obiteljska je zajednica pozvana biti znakom Božje ljubavi prema svima. To je poslanje što ga kršćanska obitelj može izvršiti samo ako je podržava božanska milost. Stoga je potrebno moliti i nikad ne klonuti, te ustrajati u svagdanjem nastojanju oko izvršavanja obveza preuzetih na dan ženidbe. Na sve obitelji, osobito na one u teškoćama, zazivam majčinsku zaštitu Bogorodice i njezina zaručnika Josipa. Marijo, Kraljice obitelji, moli za nas!

HRVATSKA BK U BUDIMPEŠTI

Katoličko sveučilište jedna je od najvažnijih tema o kojoj su 12. i 13. rujna u Budimpešti razgovarali članovi izaslanstva Hrvatske i Mađarske biskupske konferencije. Hrvatsko izaslanstvo predvodio je predsjednik HBK kardinal **Josip Bozanić**. U srijedu prije podne 13. rujna održana je zajednička sjednica, a glavna tema bilo je Katoličko sveučilište. O Katoličkom sveučilištu biskupi su razgovarali i u utorak 12. rujna na susretu s mađarskim predsjednikom **Lászlóm Solyomom**. Bila je to prigoda da naši biskupi predstavljaju ideju Katoličkog sveučilišta u Zagrebu, rekao je kardinal Bozanić i istaknuo da su mađarska iskustva s Katoličkim sveučilištem vrlo pozitivna. Zagrebački nadbiskup rekao je kako nam mađarsko iskustvo može biti od velike pomoći, jer je njihovo Katoličko sveučilište utemeljeno odmah nakon pada komunizma te djeluje od 1992. godine.

S biskupima Mađarske BK izaslanstvo HBK razgovaralo je o nastavku zajedničke suradnje na različitim područjima. "Bilo je

Jubilarni 200 broj Katoličkoga tjednika

Novi 37. broj (u ovoj godini) Katoličkog tjednika iz Sarajeva, ujedno je i jubilarni 200 broj ovog lista od kada je iznova počeo izlaziti na Svetkovinu Krista Kralja 24. studenoga 2002.

Katolički tjednik čiji je izdavač Vrhbosanska (sarajevska) nadbiskupija, a suizdavač Banjolučka biskupija, izlazio je između Prvoga i Drugog svjetskoga rata. Pokrenuo ga je 1922. tadašnji Vrhbosanski nadbiskup **dr. Ivan Ev. Šarić** pod imenom *Nedjelja*. Nakon zabrane od tadašnjih beogradski vlasti 1925. *Nedjelja* mijenja ime u *Križ* koji je samo nakon jednog broja iznova zabranjen. Nadbiskup Šarić nakon nekoliko mjeseci, u rujnu 1925.,

ove tjedne novine naziva *Katoličkim tjednikom* i pod tim imenom izlaziće sve do 1945. godine kada će ga tadašnje jugoslavenske komunističke vlasti trajno zabraniti. Nakon nedavnoga rata u BiH vrhbosanski nadbiskup kardinal **Vinko Puljić** u dogovoru s banjolučkim biskupom **dr. Franjom Komaricom** iznova oživljava *Katolički tjednik* kao medij duhovne obnove, povezivanja, informiranja i odgoja u vjeri Hrvata katolika bilo da su ostali u BiH bilo da su našli svoje novo prebivalište negdje drugdje u svijetu.

pitanja i izmjena iskustava u odnosu na Katoličku crkvu u Mađarskoj koja se sada nalazi u zemlji koja je u Europskoj uniji.

Susret hrvatskih i mađarskih biskupa završio je konferencijom za novinare i posjetom "Kući terora" u Budimpešti, muzeju u kojem se, kroz brojne dokumente i druge eksponate podsjeća na strahote komunističkog režima i njihove žrtve te na nacističke zločine. U izaslanstvu HBK predvođenom kardinalom Bozanićem, bili su riječki nadbiskup **Ivan Devčić**, đakovački i srijemski biskup **Marin Srakić**, šibenski biskup **Ante Ivas** i generalni tajnik HBK **mons. Vjekoslav Huzjak**. Bio je to treći u nizu susreta predstavnika dviju susjednih biskupskih konferencija, koji se naizmjenice održavaju u Budimpešti i Zagrebu.

TURSKI NAROD RADUJE SE DOLASKU BENEDIKTA XVI.

Ekumenski patrijarh **Bartholomaios I.** nada se da će pristupni pregovori Europske unije i Turske učvrstiti pravni položaj Crkava u zemlji. Carigradski patrijarh istaknuo je kako bi diskriminacija bila u suprotnosti s opravdanom željom pristupanja europskoj obitelji. Turska država Crkvama ne priznaje status pravnih osoba, napomenuo je patrijarh, dodajući kako su problemi oko priznanja crkvenog prava na imovinu neprihvatljivi. Turska kao laicistička i demokratska država morala bi svim građanima djelotvorno jamčiti ljudska prava i vjerske slobode, kazao je patrijarh, napomenuvši da je jedina pravoslavna akademska ustanova - viša teološka škola na otoku Chalki, još uvijek zatvorena. U razgovoru s talijanskim novinarima 28. rujna u svom sjedištu na Fanaru patrijarh je izjavio kako očekuje da će se na ta pitanja osvrnuti i papa Benedikt XVI. u tijeku posjeta Turskoj u studenome. Smatra da su napetosti nakon Papina govora u Regensburgu razlog više opravdanosti toga putovanja, koje će biti prilika za uklanjanje nesporazuma i učvršćivanje prijateljstva kršćana i muslimana. Turski narod s radošću očekuje Papin dolazak, poručio je patrijarh. Na pitanje o odnosima između pravoslavne i katoličke Crkve, počasni poglavar svjetskog pravoslavlja odgovorio je kako oni također ovise o dobroj volji i sposobnosti samokritike. Ponavljanje vlastitih pozicija nije od velike pomoći, moralo bi se "moći malo popustiti", a da se pritom ne izda svoja vjera, kazao je Bartholomaios I.

*****

SUBOTIČKI CARITAS

Bl. Majka Tereza zaštitnica Caritasa

U čast zaštitnice Caritasa, bl. Majke Tereze, u utorak, 5. rujna, služena je sv. misa u kapelici Crne Gospe u Franjevačkoj crkvi. Misi su nazočili djelatnici Caritasa.

Poslijepodne u 14 sati u Clubu Caritasa u Gajevoj ulici organiziran je ručak za sve radnike i volontere kao i goste koji rade i volonterski podupiru Caritas u njegovom radu. Podsjetili smo se bl. Majke Tereze, njenog rada i brige za siromahe i one kojima je bila potrebna pomoć. Nije joj bilo lako jer je već na početku svoga rada nailazila na veliki otpor, neimaštinu i nerazumijevanje za taj posao. Nije poklekla niti odustala u svome naumu. Nastavila je s radom sve dok sirotinju, bolesne i stare nije prihvatio i priznao cijeli svijet pa čak i bogati stalež. Caritas nastavlja njen rad i trudi se pomoći svima kojima je ispružena ruka za pomoć.

Djelatnici i volonteri Caritasa iz Subotice, Sente i Horgoša 15. rujna hodočastili su u Međugorje po kišnom i hladnom vremenu. Radosno smo po dolasku ušli u crkvu i zatim obavili pobožnost Križnog puta na brdu.

Nakon večernje mise, onako umorni, promrzli i mokri krenuli smo iz Međugorja i stigli u Suboticu pred crkvu sv. Jurja pred početak nedeljne svete mise. Bila je to prigoda za razgovor o dojmovima koje nosimo iz Međugorja.

Roza Mikulić

volonterka Subotičkog Caritasa

ZAHVALA ZA 30. OBLJETNICU BRAKA

Stipan Ostrogonac i Ana rođena Sitarić proslavili su 9. listopada ove godine u Tavankutu 30. obljetnicu svoje bračne ljubavi i vjernosti sa svojim sinom Marinkom, snajom Nevenom i unučadima Zdravkom i Valentinom, te sinom Pericom.

Bogu hvala. Neka ih Bog poživi i blagoslovi za radosno dočekaju i zlatni jubilej svog bračnog života

Piše: Stjepan Beretić

15. listopada

Sveta Hedviga

(* 1174. + 1243.)

- grofovská kći ● odgojena kod tetke benediktinke ● dvije sestre joj se za kraljeve udale ●
- jedna njezina sestra odgojila svetu Elizabetu ● udala se za kneza ● mati sedmero djece ●
- sva joj djeca umrla ● udovica ostala ● neprestano razmatrala o Gospi ● sestru joj ubili ●
- kuću razorili ● živjela za siromahe ● sama dvorila bolesne ● bosa hodala ●
- veliku pokoru činila ●

Hedviga je kći grofa Bertholda IV. Rođena je 1174. godine u bavarskom Andechs. Odgojila ju je njezna tetka, opatica benediktinskog samostana u Kitzingenu. Jedna se od njezinih sestara udala za francuskog kralja, druga za mađarskoga. Ta mađarska kraljica je odgojila najpoznatiju sveticu mađarskoga naroda i Franjevačkog svjetovnog reda: svetu Elizabetu Ugarsku.

bračnih drugova zato što je djevojkama pomagala oko udaje tako što im je davala odgovarajući miraz.

U umjetnosti

Umjetnici je predstavljaju kao kneginju, rjeđe kao cistercitkinju. Obično u ruci drži maketu crkve, ponekad moli pred raspelom ili dijeli milostinju. Često drži u ruci Gospin kipić ili sliku, a prikazuju je i kako bosonoga nosi obuću u rukama.

Hedvigi je bilo 12 godina kad se morala udati za šleskog kneza Heinricha I. U sretnom 22-godišnjem braku mu je rodila sedmero djece. Njezin muž je radio na izgradnji i osiguranju zemlje, pa je zato u slavensku Šleziju doseljavao Nijemce. Hedviga se trudila prožeti Šleziju kršćanskim vrednotama. Tako je 1201./02. Hedviga osnovala samostan cistercitki za 1000 sestara, odgojenica i radnika u Trebnici. Poslije rođenja njezinoga sedmoga djeteta, Heinrich i Hedviga su, na njezinu molbu, živjeli u trajnoj abstinenciji sve do Heinrichove smrti 1238. Muž joj je poginuo u borbi protiv Mongola. Hedvigin privatni život je bio zasjenjen velikom osobnom patnjom. Dom joj u rodnom Andechs bio potpuno razoren, sestra Gertruda je pala kao žrtva atentata, šestoro joj djece umrlo. Na utjehu joj je bilo sedmo, no i ono je umrlo. Hedviga je ipak ostala nepokolebiva u svom načinu života. Ostala je predana Bogu i odana Kristu. Pokraj svih svojih patnja, živjela je u vrlo strogoj pokori. U znak pokore i poniznosti uvijek je hodala bosonoga. Predano je služila siromašnima i bolesnima, osnivala je ženske samostane, podupirala je različite redove, te su diljem Šlezije nicali brojni samostani. Ona je kraj sebe stalno imala kip Majke Božje, da tako neprestance o njoj razmatra. U svim životnim okolnostima sačuvala je čvrstu vjeru i beskrajnu ljubav prema bližnjima. Zadovoljila se s najnužnijim, samo da mogne nasljeđovati Krista u njegovoj mucij.

Legenda priča, kako je Isus za vrijeme jedne njezine molitve, oslobodio ruku s križa, da ju blagoslovi i da razgovara s njome. Kad joj je umro i najstariji sin, živjela je od 1241. godine u samostanu Trebnice sjeverno od Wroclava. Tamo je i umrla 15. listopada 1243. Već 26. ožujka 1267. godine proglasio ju je papa Klement IV. svetom. Mrtvila se i tako što je i zimi hodala bosonoga. Biskup joj je naredio nošenje cipela, a ona ga nadmudrila tako što je poslušno nosila cipele, ali u ruci. Hedvigin grob je u Trebnici, a moći joj se čuvaju u bavarskom Andechs. Nijemci-prognanici iz Šlezije su jako oživjeli štovanje svete Hedvige poslije Drugoga svjetskog rata. Oni se svake godine okupljaju oko njezinoga groba u Andechs. Njoj je posvećena berlinska katedrala 1747. godine.

Zaštita svete Hedvige

Sveta se Hedviga smatra najboljim mostom između poljskih i njemačkih kršćana. Zaštitnica je berlinske katedrale. Hedviga je simbol pomirenja između Poljaka i Nijemaca. Zaštitnica je i grada Berlina, Šlezije, cijele Poljske, Krakova i Trebnice. Zaštitnica je

KRUNICA JE TEŽAK UDARAC ZLU

Svečanom procesijom i svetom misom u Kaštel Starom proslavljena je 1. listopada glavna zaštitnica župe Gospa od Ružarija.

U koncelebraciji sedmorice svećenika iz splitsko-makarske nadbiskupije, misno je slavlje u crkvi sv. Ivana predvodio i propovijed održao bivši generalni vikar Zadarske nadbiskupije i župnik katedrale sv. Stošije u Zadru mons. Milivoj Bolobanić.

U propovijedi on je kazao kako je hrvatski narod u nedostatku silnih vladara svoj pogled uvijek upirao prema Djevici punoj ljubavi i milosti koja nas je svojim zagovorom spašavala u mnogim povijesnim nedaćama te pomogla da ostvarimo samostalnost. Na blagdan Gospe od Ružarija, istaknuo je propovjednik, Nebeska majka upozorava na nova ropstva i nove opasnosti ovoga vremena. Vjeru nam više ne ugrožava marksizam, kao u bivšoj državi, nego praktični ateizam koji se očituje u građenju civilizacije bez Boga, gdje vlast preuzima Sotona. Sve više vladaju svijetom veliki centri ekonomske moći koji žele potpuno ovladati čovječanstvom, a čovjek traži izlaz u kultu novca, užitaka i moći. Posvuda se širi sebičnost, mržnja i pornografija, a došlo je dotle da se u nekim civiliziranim državama legalizira brak homoseksualaca. Kako nas mediji time preplavljaju, to nam postaje normalno. Zato nas, istaknuo je mons. Bolobanić, Gospa poziva na pojačanu molitvu i obraćenje, na žrtvu, post i pokoru. Potiče nas da svaki dan molimo njenu najdražu molitvu - krunicu, čiji lanac ima zadatak po Božjem pravu onemogućiti djelovanje Sotone. Stoga svaka dobro izmoljena krunica predstavlja težak udarac sili zla. Ona je jednostavna i ponizna, ali i najomiljenija i najmoćnija molitva u borbi protiv zla i sotonizma, a vjernicima ju je preporučivao i blagopokojni papa Ivan Pavao II. koji je rado molio krunicu za mir u svijetu. Monsinjur Bolobanić kazao je kako krunicu ne razumiju oni koji previše filozofiraju i mudruju, jer Bog se objavljuje malenima, te poručio vjernicima da u Gospinu mjesecu listopadu ne propuštaju svaku večer sami ili u obiteljskoj i vjerskoj zajednici izmoliti molitvu krunice u čvrstoj vjeri i nadi da će Marijinom molitvom i zagovorom pobijediti sile zla i donijeti mir sebi i svijetu.

Prema: Stranice Splitsko-makarske nadbiskupije

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Značajke lika o. Gerarda

Uređuje: o. Ante Stantić, OCD

Proučavanje lika oca Gerarda Tome Stantića, kroz njegove vlastoručne zapise, koji su, u mnogome autobiografskog obilježja, a koje objelodanjujemo u "Zvoniku", omogućuju nam definiranje njegova duhovnog lika.

Držim da je njegova temeljna vrлина, na kojoj gradi svoj duhovni život - poniznost, shvaćena onako kako tu vrlinu definiра sv. Ivan od Križa, španjolskom riječju "desnudez". Ova riječ u hrvatskom jeziku odgovara (ne u potpunosti) riječima "ogolićenju", "odcjepljenju", "ispražnjenju" od svega što nije Bog, koje se postiže putovima vjere, ufanja i ljubavi. "Ispražnjenost" koja se postiže, uz milost Božju, putovima vjere, ufanja i ljubavi, završava u sjedinjenju duše s Bogom.

Sv. Ivan od Križa ovim riječima definiра "desnudez", poniznost-slobodu: "U tom ogolićenju, (desnudez) duha, (duša) nalazi svoj odmor, budući da je ništa ne opterećuje, u njenu usponu prema gore, niti je išta gura prema dolje, jer se nalazi u središtu svoje poniznosti"(1).

Gerard posuđuje od Male Terezije slike u koje pretache Ivanov pojam "ogolićenja" (poniznost), i opisuje svoju želju za poniznošću, za (desnudez): "Želim biti mala ljubica, kako bi moja duša bila Tvoja sestrice. Ako Ti je po volji, neka budem i loptica, kojom se igra Tvoja dušica"(2). "Mali Isus i Mala Terezija žele da se operemo vodom poniznosti: oholi nemaju vremena na Isusa misliti jer im je glava puna pitanja: što misle o meni i što će o meni misliti."

Stupajući putovima "ogolićenja", vjedom, ufanjem i ljubavlju, surađujući na taj način s milošću, prolazeći kroz "tamne noći" Ivana od Križa, Gerard je, po svemu sudeći, stigao do "ogolićenja", a time i do intimnosti života s Bogom, do "sjedinjenja duše s Bogom", koje se događa kada duša uspije, u suradnji s milošću, putovima vjere, ufanja i ljubavi, putovima "noći" Ivana od Križa, biti "ispražnjena" od svega što nije Bog" i suglasiti svoju volju s voljom Božjom. Tada duša, ističe Gerard, "Bogu putuje. Bog je nosi, Bog je grli, Bog se s njome sjedini"(3). Sluga Božji, vjerujući svome učitelju Ivanu od Križa, zapisuje: "Mističnim životom živi duša koja je psihički zdrava, koja je ponizna, koja živi živom vjedom pod Isusovim vodstvom... Sveti je život djetinje stanje, (jamačno tko je ponizan kao dijete)... Kao što djeca dobivaju hranu dobit će ovu milost koji je prose"(4). "Ponizan se vozi u nebo.... Ako se miče, to mu Isus reče, koji ga miče"(5).

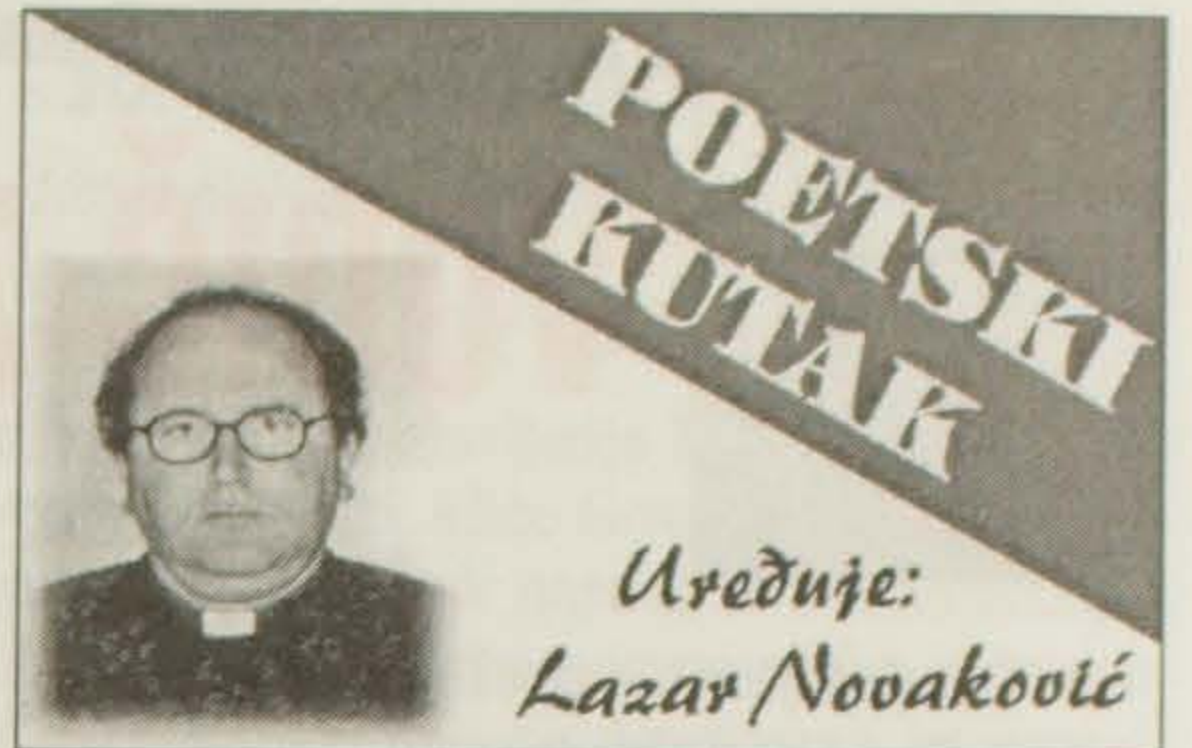
Gerard pod pseudonimom "jedan od naših" zapisuje da taj, "netko od naših", a to je on sam, koji duhovno raste, prima "milost sjedinjenja". Uspijeva "restrukturirati" odnos između sjetila i duha tako da se osjetnost potpuno podloži duhu, što je preduvjet sjedinjenja s Bogom. Kada o. Gerard nastoji biti "ogolićen", u značenju te riječi koju joj daje sv. Ivan od Križa, putovima vjere, ufanja i ljubavi, on uspijeva "produhoviti" svoj odnos s Bogom. Uspijeva nadići osjetne oblike ponašanja, čisto racionalno ponašanje, i uspijeva postići stanje i način - biti - koje je svojstveno duhu.

Kako nam je poznato iz prethodnih raščlambi u "Zvoniku", Gerard kroči putovima "čišćenja" duše od primjesa "požuda", koje su posljedica istočnoga grijeha, putovima o kojima govori sv. Ivan od Križa, "tamnih noći". Kada tvrdi da je "nekome od naših", to jest njemu, Bog dao "milost sjedinjenja", ako mu vjerujemo, moramo zaključiti da je putovima "desnudez" (ogolićenja), "tamnih noći", u kojem procesu bogoslovne kreposti imaju posebnu ulogu, uspio očistiti svoju dušu, od svega "što nije Bog" i tako ukloniti zapreke koje priječe "sjedinjenje s Bogom".

Sve vodi k zaljučku da je otac Gerard "mistik", u značenju koje tom terminu daje sv. Ivan od Križa, onda oni koji su ga nazvali "Svecem iz Tebaide", nisu dovoljno poznavali slugu Božjega, jer je njegov život bio "skriven u Bogu", pun poniznosti; da su se prevarili: mjesto da u njemu otkriju "mistika", oni su ga uvrstili među likove iz Tebaide, među askete prvih stoljeća kršćanstva. Da je ovaj moj zaključak vjerodostojan nalazim potvrdu, uz ono što sam naveo u ovom osvrtu, u zapisu samoga sluga Božjega, koji samo sada okrivamo: "Što je mistično nije razgovitno". To je dio odgovora oca Gerarda svome mladom poglavaru, koji ga nije mogao razumjeti, ali povjeren samo intimnim osobnim bilješkama koje su postale istom sada poznate!

O vrednovanju lika sluga Božjega u svjetlu "mistike": u sljedećem broju "Zvonika" nešto više.

1. Uspon na goru Karmel, I, 11, 13.
2. Razgovor s Isusom, 003899.
3. Sjedinjenje s Isusom, 004281.
4. Th. pastoralis, 003501. Originalni tekst pisan je latinskim jezikom.
5. Razgovor s Isusom, 003869.

POETSKI
KUTAK

Uređuje:
Lazar Novaković

KATARINA FIRANJ

Rođena je 1950. u Somboru. Od mladosti piše pjesme a kasnije i kazališne komade koji su prigodno izvođeni.

Pjesme su joj čitane na poetskim večerima u HKUD "Vladimir Nazor". Pjesme je objavljivala u listovima *Miroljub* i *Zvonik* te u knjigama *Žetvene svečanosti* i *Raspleteni snovi*.

Sudjelovala je na više susreta pjesnika i zastupljena je u nakladi *Lira naiva*.

KAPELICA (u Nenadiću)

Doletila golubica
da ulipša one dane.
Dobri ljudi pomogli joj
gnijzdo sviti - da ostane.

Zasadili i kestene
da joj liti prave lada,
da zašтите od oluja
kad naiđu iznenada.

Kapelica to je mala
naselju u srce stala
da okupi dobre ljude
da se štuju, da se ljube.

Kip Blažene u kapeli
utišiti svakog želi.
Ko zaište, ko je moli
pomoći će u nevolji.

Slušala je molbi šapat
i sušila vlažne oči
a vrime je prolazilo,
sminjivalo dane i noći.

Govorilo staro zvono
kad je podne, jutro, večer
i zvonilo na oblake
da zaštiti rod od tuče.

Godinama tu je bilo
okupljanje mnogi ljudi
- slaveć ime Marijino -
znajući da ih Ona ljubi.

Godine su stigle zribe,
vršnjaci poumirali.
Grane suši kesten stari.
Kip Blažene u samoći
provodi dane i noći.

Na stubima zvono stoji
sam po kad ga vitar klati
nit u nebo više gleda
nit govori: koliko j' sati?

KATARINA FIRANJ

Piše: mr. Mirko Štefković

VODIČ ZA KATEHETE

- prikaz dokumenta, nastavak -

Nastavljamo prelistavanje gore naslovljenog dokumenta. U prošlom broju smo govorili uopćeno o uvijek aktualnom apostolatu katehete kao misionara i navjestitelja. Bilo je riječi o pozivu i ulozi katehete, o crtama duhovnosti koje ga trebaju krasiti, te o njegovu držanju u određenim situacijama i izazovima današnjeg vremena. Ovaj se pak puta osvrćemo na problematiku odabira i formacije kateheta, s jedne strane, kao i na odgovornosti zajednice i svećenika prema njima, s druge strane.

Nama katolicima je nezamislivo govoriti o vjeri, a da se pri tome ne spomenemo onih koji su nas u njoj poučavali, jer vjerska pouka bez svjedočanstva ne ide. U novije vrijeme u toj zadaći roditeljima pomažu ne samo župnici, nego vrlo često i katehete. I u našim krajevima ih sve češće susrećemo. Vrlo su različiti, a svi su katehete. Pored vrlo pozitivnih iskustava ima nažalost i onih manje pozitivnih, pa se može dogoditi čak i to da se nekome oduzme povjerena služba. Ovdje se ustvari dobro očituje temeljni problem pažljivog odabira katehete. Naime, teško je odrediti koji stupanj vjerskog uvjerenja i koliko jasnoću poziva treba imati kandidat da bi mogao biti prihvaćen. Kriteriji odabira su dakle prije svega pitanje kvalitete, a ne da se po svaku cijenu ima što veći broj kateheta.

Dobar odabir je samo temelj onomu što se ima dogoditi tokom hoda formacije jednog katehete. Odgovarajuća formacija je od prvotne važnosti, jer bez nje je bilo koja pastoralna djelatnost prije ili kasnije osuđena na neuspjeh (usp. br. 19). Dobra formacija učvršćuje jedinstvo i sklad osobnosti katehete, čija osnovna briga je, svojim poučavanjem i vladanjem, drugima posvjedočiti i predati nauk Gospodina našega Isusa Krista. On je dakle kateheta ne samo kad poučava, nego i u svim drugim sferama svog života. To podrazumijeva odgovornu ljudsku zrelost, koja osjeća za drugoga, za zajednicu. Vrhunac te zrelosti se očituje u dubokom duhovnom životu. "Pravi kateheta je svetac" - ustvrđuje ovaj dokument. Intenzivan sakramentalni život potkrijepljen redo-

vitom svakidašnjom molitvom, povremenim duhovnim obnovama i duhovnim vodstvom prava je slika dobrog katehete. K tomu onda još dolazi i temeljita doktrinarna priprava, u čemu Svetom pismu pripada povlašteno mjesto. Od osobite je važnosti ovdje Katekizam Katoličke Crkve svojom ponudom skladnog i jedinstvenog viđenja vjere, koje je cilj doktrinarne formacije kateheta. Imajući u vidu ulogu koju ima vršiti u zajednici, kateheta treba imati vrlo istančan osjećaj za pastoral. Tijekom formacije se radi toga trebaju dobiti odgovarajuće teorijske osnove, ali isto tako i mogućnosti njihove praktične primjene. Na taj se način potiče i na tako potrebnu misijsku gorljivost aktivne nazočnosti u društvu, otvorenog navještaja Božjih istina, te slobodnog susretanja pripadnika drugih vjerskih uvjerenja bez predrasuda, kao i misijskog djelovanja u samim zajednicama oko priprava za sakramente. Za sve to je potreban određeni "osjećaj s Crkvom i za Crkvu", koji poštuje njezino hijerarhijsko ustrojstvo i dopušta Duhu da ga uvijek iznova

pokrene na stvaralačku suradnju.

Iako je sama osoba odgovorna za svoj nutarnji rast, za dobru formaciju kateheta vrlo je važno da djelatnici njihove formacije također budu odgovarajuće pripremljeni za tu važnu službu. Oni su ustvari suputnici kateheta u njihovom hodu kako temeljne tako i trajne formacije. Iako u malo dijelova svijeta sredstva i strukture za formaciju kateheta odgovaraju stvarnim potrebama, to ne bi trebalo biti razlogom da se priprava kateheta improvizira ili se čak preпусти isključivo njihovim inicijativama. Istina da ni naše prilike glede navedenog nisu zavidne, no postoji već više ponuda u obliku raznih seminara i susreta, na kojima se naše katehete, iz godine u godinu, usavršuju za što bolje ispunjenje svojih poslanja.

Svoju odgovornosti prema katehetama Crkva ne očituje samo po odabiru prikladnih kandidata i ponudi što bolje formacije, nego i po skrbi za dostojnu naknadu za njihov rad. Hvale je vrijedna činjenica da kod nas katehete u školama honorira država, a ima i lijepi broj župa koje svojim vjeroučiteljima uspijevaju priskrbiti ne samo simboličnu nagradu. Na taj način zajednice sa svojim župnicima pokazuju svoju zrelost u preuzimanju odgovornosti oko promoviranja tako važne službe katehete, kao nade misija u novom tisućljeću.

Hrvatske katoličke internet stranice (55.)

Vjerovati radosti

<http://vjerovatradosti.blog.hr>

Tek nešto više od desetljeća širokog korišćenja interneta temeljno je promijenilo današnji svijet komunikacija, a sami oblici komuniciranja internetom se i dalje veoma brzo razvijaju. Zadnjih godina porast popularnosti bilježe blogovi (skraćeno od eng. weblog, od web: mreža (internetska); log - dnevnik leta ili plovidbe, tj. unijeti podatak u ove dnevničke). To su dinamičke internet stranice na kojoj su članci sortirani tako da se najnoviji nalaze na vrhu stranice.

Među brojnim vrstama blogova, postoje i oni s katoličkom tematikom. Jedan od njih jest i hrvatska blog stranica Vjerovati radosti, s podnaslovom Katolička udruga blogera. Nalazi se na adresi:

<http://vjerovatradosti.blog.hr>

Ovaj hrvatski blog potpisuju "udruženi katolički blogeri". Stranica ima uobičajeni blog sadržaj: kronološki tekstovi, ilustracije, komentari, linkovi, mjesečna arhiva itd. Postoje i statički tekstovi (molitve, misli itd.), dok se dinamički tj. kronološki članci odnose na najrazličitije kršćanske teme, od suvremenih, poput obitelji ili portreta vjernika, pa do klasičnih kao što su biblijska čitanja, sveci itd. Za one koji provode više vremena na internetu ovaj hrvatski katolički blog bit će svakako veoma interesantan.

s. b.

Piše: dr. Andrija Kopilović

15. 10. 2006. - 28. NEDJELJA KROZ GODINU

Mudr 7,7-11; Ps 90,11-17; Heb 4,12-13; Lk 10,17-30

Nasiti nas smilovanjem svojim da kličemo!

Psalmist u današnjem bogoslužju zaziva Boga i moli njegovu milost da bi ga mogao hvaliti. Ljudi jednostavno ne znaju slaviti Boga. I u Isusovo vrijeme učenike je mučilo pitanje molitve, pa su ga molili: "Nauči nas moliti." I Psalmista danas moli Gospodina da nas nauči "dane naše brojati, da steknemo mudro srce". To je reakcija na prvo čitanje koje govori o mudrosti kao najvećem daru kojim je obdario Salomona. Mudro srce nije u smislu pameti, nego u smislu bogatstva nutarnjeg života. I naš nutarnji život, dakle duhovni život, biva "mudar" samo snagom ili milošću Božjom. Zato je taj dar, dar kojega se može i treba izmoliti. On je dar Duha Svetoga. Psalmist je svjestan da kad god lutamo po tami i živimo u grijehu, zapravo se udaljavamo od Boga te mudro srce postaje tamno. Ta molitva je jutarnja molitva. Molimo da bi nam dan koji svanjava bio dan smilovanja u kom će nam Bog darovati mudrost kako bismo navečer mogli zahvaljivati za ono što smo toga dana, snagom toga dara, učinili dobro, to jest mudro u smislu bogatstva duše. I evanđelje današnje nedjelje je ono koje nas potiče radikalno, do kraja slijediti Boga, da bi se ostvarila molitva Psalmista: "Neka se na slugama tvojim pokažu djela tvojih ruku." To mora biti punina svakoga čovjeka.

22. 10. 2006. - 29. NED. KROZ GODINU

Iz 53,10-11; Ps 33,4-5.18-20.22; Heb 4,14-16; Mk 10,35-45

Neka dobrota tvoja, Gospodine, bude nad nama, kao što se u tebe uzdamo!

Razmišljamo o Psalmu 33. koji je izuzetno bogat porukom. U današnjem bogoslužju samo je nekoliko njegovih redaka. Apsurdna je i stalna istina Biblije koja nas pomalo zbunjuje: Bog je uvijek na strani patnika i malenih. Pitanje patnje je zato pitanje bez čega nema povijesti spasenja, koliko god se mi tome protivili. Druga je činjenica da je pred Bogom uistinu velik onaj tko je pred njim malen. Ne radi se o našim častima, o našim pretjecanjima u dostojanstvu, nego se radi o našem stavu pred Bogom. Čovjek mora biti pred Bogom malen. Kako? Tako što održava riječ Gospodnju i ostaje vjeran njegovim djelima. On ljubi pravdu i zato je dobrota Gospodnja nad njim. Svjestan je Božje veličine i svoga poslanja "ljubiti pravdu i činiti pravo pred njim". Oko je Gospodnje nad onima koji su takvi, koji se pouzdaju samo u milost njegovu. Takvima on život spašava uvijek, na čuđenje onih koji se pouzdavaju samo u sebe, u svoje sile, u svoju moć, u svoje dostojanstvo, u svoju čast. "Naša se duša Gospodinu nada. On je pomoć i zaštita naša", kaže psalam. Ponovno i ponovno učimo da pred Bogom trebamo biti ponizni - ne poniženi, nego istiniti i da znamo pretvoriti sve probleme i svoju patnju u molitvu koja čini da je budemo sposobni podnijeti, prihvatiti što će nas učiniti svjetlom i snagom za Božje kraljevstvo.

29. 10. 2006. - 30. NEDJELJA KROZ GODINU

Jr 31,7-9; Ps 126,1-6; Heb 5,1-6; Mk 10,46-52

Velika nam djela učini Gospodin: opet smo radosni!

Prošla nedjelja je bila nedjelja slavljenja Božjih djela i njegovih čudesa. Psalmist u psalmu 126. kliče Gospodinu i podsjeća na jedan povijesni događaj, na povratak naroda iz babilonskoga progonstva. Opisuje klicanje, radost ponovnog povratka sužnjeva na goru Sionsku i čuđenje pogana koji su promatrali tu radost povratka Izabranog naroda u vlastitu domovinu. Bio je to povratak zahvalnosti, klicanja i molitve, te su i pogani morali ustvrditi: "Silna im djela učini Gospodin", dok su oni sami zahvalnim srcem ponavljali: "Velika nam djela učini Gospodin." Radost je krepost koja je vlastita kršćanima jer u životu kršćana Bog uvijek čini "velika djela". Međutim, naša zauzetost malim, sitnim stvarima i prevelika koncentriranost na "male probleme" čine nas ne-

sposobnima da u našem danu i životu primijetimo kako Bog hoda našim putovima. Dobro je dakle uvijek, pa i u bogoslužju, radosno slaviti Gospodina, jer Gospodin je dobar, on ljubi narod svoj i "vraća sužnjeve naše ko' potoke Negepske", da oni koji su "sijali u suzama, žanju u pjesmi". Ako smijem primijetiti, Bog je onom što je posijao dao i da dozrije. To su plodovi dobrih djela koje je On zalijevao milošću da se možemo "vraćati s pjesmom noseći snoplje svoje".

12. 11. 2006. - 32. NEDJELJA KROZ GODINU

1 Kr 17,10-16; Ps 146,6c-10; Heb 9,24-28; Mk 12,38-44

Hvali, dušo moja, Gospodina!

Danas smo ponovno suočeni s apsurdnošću Biblije, jer u bogoslužju ove nedjelje hvali potlačene i malene. Danas je centralna i središnja tema bogoslužja žena udovica. Kako u prvom čitanju, tako i u evanđelju, a kako je Psalam uvijek neka reakcija na prvo čitanje ili na evanđelje danas je izabran psalam 146. u kojem psalmist hvali Gospodina iz dna duše jer "Bog ostaje vjeran dovijeka, potlačenima vraća pravicu a gladnima kruha daje". Više puta smo razmišljali o tome i stalno trebamo ponavljati da Bog uvijek štiti one kojima je zaštita potrebna i koji se u svojoj potrebi utječu Bogu. Povijest spasenja u Starom zavjetu, a osobito u Novom zavjetu, stalno govori o tome da Gospodin oslobađa od svega ropstva. U Novom zavjetu je to napose oslobođenje od ropstva grijehu po Isusu Kristu i u Isusu Kristu. Radi toga je molitva ovoga psalma, koja je i hvalidbena i prosidbena, upućena Gospodinu koji jedini može osloboditi čovjeka. Dobro je osjetiti tu poniznost po kojoj smo dovoljno hrabri i duhovno jaki zamoliti od njega i smilovanje i opraštanje, jer je on to nebrojeno puta iskazao kao svoj put prema nama. Naš sadašnji papa, Benedikt XVI., često dovikuje: "Bog dolazi k nama, pođimo mu u susret". I današnji psalam upravo svjedoči da je Gospodin onaj koji "uspravlja prignute, ljubi pravedne, podupire udovice, grešnicima mrsi putove", a obraćenika vraća na pravi put. Budimo oni koji stalno idu u susret Gospodinu.

hvala Bogu. Tema nedjelje koju danas slavimo je tema vjernosti i ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu. Psalmist jasno govori o toj ljubavi prema Bogu. Kliče Gospodinu koji je snaga i koji je krepost njegova. Bira riječi i ne zna naći onu najjaču, koja bi izrazila svu odanost vjernoga čovjeka prema velikom Bogu. "Tvrđavo moja, spase moj, hridino moja, pečino moja" - samo su male, slabe ljudske riječi koje bi čovjek mogao Bogu reći dok je na putu nade, prema putu ljubavi i dok osjeća da još nije dosegao ljubav svim srcem, svom dušom i svim umom svojim. Radi toga je nama u Novom zavjetu sada puno lakše, kada više nego u Starom zavjetu psalmist, možemo govoriti Bogu "Oče naš" i kada kao djeca kličemo Ocu. Osjećamo se pred njim i s njime kao obitelji. Sve slike koje psalam danas upotrebljava trebaju nam biti pomoć i podsjećaj da je vrlo važno ići putovima nade prema putu ljubavi, gledajući sve one ljepote i onu božansku, ali očinsku dobrotu, kojom Bog obogaćuje našu dušu da možemo govoriti i kličati, pokazivati i svjedočiti: "Živio Gospodin! Blagoslovljena hridina moja", jer "Bog nas spašava i uzvišuje" i uvijek i uvijek daruje.

5. 11. 2006. - 31. NEDJELJA KROZ GODINU

Pnz 6,2-6; Ps 18,2-4.47.51; Heb 7,23-28; Mk 12,28b-34

Ljubim te, Gospodine, kreposti moja!

Danas pjevamo mali dio velikog osamnaestog Psalma. Sav je psalam klicanje i za-

U Subotici predstavljeno kapitalno djelo

“Rječnik govora bačkih Hrvata” Ante Sekulića

Svoj životni doprinos dao je plodni i svestrani znanstvenik, akademik **dr. Ante Sekulić**, svome hrvatskomu narodu i bunjevačkom i šokačkom rodu u kapitalnom djelu “Rječnik govora bačkih Hrvata”. Ovom se rečenicom može sažeti poruka sa predstavljanja subotičkoj javnosti ove izuzetno značajne knjige koje je održano 13. listopada u Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće.

O ovom pothvatu, iza kojeg stoji samo jedan čovjek, a najčešće su to institucije, govorili su **dr. Andrija Kopilović**, **dr. Dunja Brozović Rončević**, recenzenti **Marko Samardžija** i **Marija Znika** te **Andrija Anišić**, pročelnik Izdavačkog odjela Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost “Ivan Antunović” iz Subotice.

Riječi zahvale autoru Rječnika uputio je dr. Andrija Kopilović te u ime suizdavača Instituta “Ivan Antunović” posvjedočio da je dr. Sekulić svojim životnim djelom podigao spomenik Hrvatima u Bačkoj. On je podsjetio nazočne i na autorov životni put od Tavankuta preko Žednika i odrastanja u domu njegova djeda, pa sve do školovanja i potom bavljenja znanstvenim i društvenim radom, uz ne male životne poteškoće.

U ime drugog nakladnika, Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, govorila je dr. Dunja Brozović Rončević. Ona je detaljno opisala mjesto govora bačkih Hrvata u okviru hrvatskoga jezika i posvjedočila kako je velik trud autor uložio u skupljanje i bilježenje građe, ali i u samom dovršetku ove velike knjige. “Slobodno se može reći da ova knjiga predstavlja krunu njegova životnog rada, jer je riječ o jednom od najsloženijih poslova koje je do sada uradio”, rekla je dr. Brozović.

Recenzenti Marko Samardžija i Marija Znika istaknuli su napose vrijed-

nost Rječnika za one koji će se baviti proučavanjem starije književne i druge građe bačkih Bunjevaca. U tom su smislu važni osnovni gramatički podaci, semantička tumačenja riječi napose primjeri koji su uzimani iz pisane građe, ali i iz bunjevačkih mjesnih govora pored kojih stoji i mjesto gdje su primjeri zapisani i godina kada je riječ zapisana.

Obraćajući se prisutnima, dr. Sekulić je rekao da mu je građa za Rječnik tijekom života dva puta bila konfiscirana od strane onodobnih državnih tijela, jednom u Žedniku a drugi put u Delnicama, ali i da je, unatoč tomu - zahvaljujući ponajprije **Marinu Mandiću** - ponovno posjetio hrvatska mjesta u Mađarskoj i zabilježio građu bez koje je prisilno ostao.

Andrija Anišić je nakon predstavljanja Rječnika objavio vijest o sporazumu akademika dr. Ante Sekulića i predsjedavajućeg Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost “Ivan Antunović” dr. Andrije Kopilovića o tiskanju njegovih sabranih djela. Tako Institut preuzima odgovornost za ovaj veliki pothvat što je potvrđeno potpisivanjem sporazuma u Velikoj vijećnici.

Katarina Čeliković

Nakladnici: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje Zagreb i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost “Ivan Antunović” Subotica

Godina izdanja: 2005.; 674 stranica

Rječnik govora bačkih Hrvata Ante Sekulića pripada leksikografskim djelima koja se svrstavaju u dijalektnu leksikografiju. Tim se djelom nastoji otrgnuti zaboravu i trajno sačuvati leksičko blago svojstveno jednomu hrvatskomu novoštokavskom ikavskom govoru koji je i sam izravno ugrožen nakon nekoliko političkih podjela toga dijela hrvatskoga jezičnog prostora. Bunjevački (i šokački) Hrvati u južnoj Bačkoj tek su odnedavno nacionalna manjina poput svojih sunarodnjaka u sjevernoj Bačkoj, u Republici Mađarskoj. Rječnik ima opširnu uvodnu raspravu o govoru bunjevačko-bačkih Hrvata. Natuknica u Rječniku ima oko 17000, dosljedno su naglašene i popraćene osnovnim gramatičkim podacima, semantičkim tumačenjem ili definicijom te primjerima koji su uzimani iz pisane građe, a i iz bunjevačkih mjesnih govora. Ovaj Rječnik, iako nastao u naše dane, pomiruje prošlost i aktualno stanje u leksiku bunjevačko-bačkoga idioma.

Autor o Rječniku

Životna želja koja me prati od djetinjstva, posebice od god. 1938., bila je otkriti i proniknuti u ljepotu i tajnu zavičajnoga govora i tako se uputiti u dugu zajedničku prošlost mojih sunarodnjaka i suzavičajnika; razgrnuti tamu koja neprestance i opetovano prekriva živote ljudi u nizu naraštaja; zamagljuje prošlost, iskrivljuje i guta, proždire je nemilosrdno. Spoznao sam da je govor bačkih Hrvata, rječničko blago, sastavnica narodne i uljudbene zajednice, raširenost i razvedenost pak leksičkoga obilja je svjedočanstvo narodne povijesti i pomicanja naših skupina; pomicanje pak žiteljstva uvijek prati živa riječ, govor svagdašnji.

SVE VIŠE OBITELJSKIH SLAVLJA

Uvijek je dobro kada se ljudi okupljaju, razgovaraju, spominju se svojih korijena i zajedno slave. U posljednje vrijeme bilo je više obiteljskih slavlja. Sastali su se članovi velike obitelji Dulić, pa članovi jedne grane obitelji Kujundžić, pa obitelji Gabrić...

Za ovaj broj *Zvonika* dobili smo izvješće sa dva takva slavlja, koja na ovoj stranici rado objavljujemo. Neka Bog blagoslovi sve koji vole svoje obiteljske korijene i trude se da se oni očuvaju i napreduju. Iskrene čestitke i podrška. /Urednik/

SKUP OBITELJI JOSE I JELENE KUJUNDŽIĆ

Susret članova obiteljskog stabla časne obitelji **Jose i Jelene Kujundžić - "Hajludini"**, održan je 11. lipnja ove godine u Maloj Bosni. Susret je započeo sv. misom u župnoj crkvi, koju je predvodio **preč. Ivan Sabatkai**. A poslije svete

mise svi su se okupili na temeljima ove obitelji, na salašu (Mala Bosna 458), na kojem sada živi njihov sin **Ilija**. Slavlje na salašu započelo je čitanjem odlomka Poslanice sv. Pavla apostola Efežanima koji govori o obitelji (usp. Ef 5,21 - 6,9) i pozdravnom riječi koje je okupljenima uputio **dr. Andrija Kopilović**:

"Želio bih vas podsjetiti da se nalazite na svetom tlu, a to je korijen vašeg života i

podrijetla, gdje su živjeli pokojni **Joso i Jelena Kujundžić**. Danas se sjećamo ponajprije njih, koji su na ovom salašu odnijeli Vas, potomke njihove. Oni ne smiju nestati ni iz sjećanja, ni iz molitve, ni iz ljubavi. A onda, tu ste vi živi kojima poručujem: Čuvajte posudu svoje obitelji, Kujundžiće a to je krv. Tko god se udaje ili ženi također se povezuje s drugom obitelji, ali nije bitno koje prezime nosi, nije bitno kojoj obitelji pripada; Vi ćete uvijek pripadati velikom stablu Jose i Jelene. Časni su ljudi bili i zato pokušajte biti časni nasljednici i časni potomci da oni miruju u vječnom nebu a vi živite sretno kao ponosni nastavak njihova stabla."

Joso se 1934. godine oženio **Jelenom Antunović** sa Ludoša i nastanili su se u Maloj Bosni na salašu br. 458 na kojem su izrodili 13 djece od kojih imaju 33 unučadi i 49 praunučadi. Od njih je sad već 6 pokojnih članova.

Poslije ručka bilo je druženje uz ansambl "Hajo", zatim sportske aktivnosti: odbojka, nogomet i navlačenje konopca u kojem su sudjelovali svi - od najstarije braće, šogora, sestara i snaha do najmlađe djece.

Za ovu prigodu svi su dobili prigodne majice sa zaštitnim znakom ove obitelji.

Organizatori skupa bili su **Tomislav Kujundžić** zvani Braco i **Tomislav Mesaroš** zvani Mirko. /Zv/

SKUP OBITELJI PAJE I KATE DULIĆ - MORKANOVI

U nedilju, 3. rujna, većina članova poznate obitelji **Paje i Kate Dulić**, tzv. "Morkanovi" okupili su se na svečanu sv. misu u "šandorskoj crkvi" Marije Majke Crkve. Svetu misu je pridvodio župnik **dr. Andrija Kopilović** u zajedništvu s **dr. Oskarom Čizmarom** i **vlač. Ivicom Ivankovićem Radakom**. Sveta misa je bila za 19 pokojni članova ove obitelji kao i za blagoslov svi njezini živi članova.

Posli sv. mise okupili smo se u kavani "Bačvanka" di nas je već na samom ulazu čekalo uramljeno obiteljsko stablo Paje i Kate Dulić. Svako je tko što prija pronaći svoju granu. Naime, ovo obiteljsko stablo se sastoji od 187 grana koje su izradile sestre

Janja Buljovčić i **Mira Štirb** rođene Dulić. Svaka grana na stablu pridstavlja jedno ime. Tako su dida Pajo i majka Kata imali po ovom stablu osmoro dice, 41 unuča, 82 praunučeta i 56 čukununučadi.

Ovaj skup ne bi bio pravi bez naši Dulićevi tamburaša, koji su nas lipo dočekali s pismom *Podvikuje bunjevačka vila*, koju je otpivala Pajina praunuka **Jelena Nimčević**. Prije večere sve nas je pozdravio i blagoslovio jilo đurđinski župnik **vlač. Lazar Novaković**. Ovim putem mu zafaljujemo što je uzveličo ovaj naš obiteljski skup u kojem je sudilovalo 150 duša.

Bilo je ovo za mene, a virujem i za mnoge prisutne jedno nezaboravno veče kojeg ću se uvijek rado sjećati a cilj nam je bio da se, pošto smo tako velika obitelj, naši mladi upoznaju, druže i održavaju rodbinske veze.

Gabriška Dulić Buljovčić

Uređuju: Vinko Cvijin i Gabrijel Lukač

STIGAO SAM U PAULINUM

Zovem se Norbert Danji. Došao sam iz Temerina. Prvih par dana u sjemeništu mi je bilo jako teško, jer nisam znao što trebam raditi. Od ranije sam poznao samo nekoliko sjemeništaraca. Zatim sam počeo upoznavati one s kojima ću živjeti u Paulinumu. Kad sam upoznao svoje prijatelje u razredu bilo mi je lakše. U razredu nas ima nešto manje nego inače, pa se lakše možemo međusobno pomagati. Nije nam teško učiti, jer tu imamo vremena da sve naučimo i o svemu razmislimo.

Nadam se da će sve biti u redu u vezi s ocjenama i da neće biti jedinica. Tu smo već mjesec dana i uhodali smo se u sjemenišni život, zahvaljujući našim starijim prijateljima. Zahvaljujem Bogu i župniku što me poslao u Paulinum. /N. D./

LISTOPADSKA POBOŽNOST MEĐU NAMA

Mjesec listopad je posvećen Mariji, Majci Božjoj i Majci našoj. U tom se mjesecu u Crkvi Marija štuje na poseban način. Mi joj se često utječemo u pomoć, a ona rado prihvaća sve naše molbe i želje. Jedna od najljepših molitvi Majci Božjoj je krunica.

Molimo 4 otajstva svete krunice: radosna, žalosna, slavna i otajstva svjetla. Otajstva krunice prate neke dijelove Isusova života. Papa Ivan Pavao II. proglasio je "Godinu krunice" u listopadu 2002. jer novo tisućljeće hitno treba mir, molitvu za mir, mir u srcima ljudi, obitelji i naroda. Gospin blagdan (Blažena Djevica Marija od krunice) uveden je u Crkvu u zahvalu za veliku pobjedu kršćanske flote nad turskom u glasovitoj bitci kod Lepanta 7. listopada 1571. godine. Pobjeda se pripisuje molitvi krunice, na koju je cijelo kršćanstvo pozvao papa Sv. Pio V.

U našem sjemeništu također je običaj da u ovom mjesecu zajednički molimo sv. krunicu. To moljenje obavljamo uz pobožnost i to navečer, pa nakon moljenja i onih misli koje smo crpili iz krunice idemo na počinak. /Rel./

POVRATAK U SJEMENIŠTE

Na početku smo nove školske godine. Ponovno ćemo biti na okupu. Veoma je lijepo biti opet sa svojim prijateljima. Među nama će biti onih koji se po prvi put nalaze u takvom okruženju. Sve me ovo podsjeća na dan kada sam ja prvi put došao u sjemenište, u sjemenišnu zajednicu. Od sjemeništaraca sam poznao nekoliko maturanata. U početku sam se bojao kako će to sve izgledati. No, od prvog dana zajednica me je prihvatila. Život u sjemeništu zapravo jest kao život u jednoj velikoj obitelji. Stariji sjemeništarci, kao starija braća, uvijek su spremni pomoći. Zbog tog velikog prijateljstva među nama, ulazak u sjemenište čini nas sretnijima i ujedno spremnijima prihvatiti naše obveze koje dolaze s početkom nove školske godine. /Mate/

PROŠTENJE ŽUPE UZVIŠENJA SV. KRIŽA

Blagdan Uzvišenja sv. Križa slavimo 14. rujna. Ovaj blagdan je uveden na spomen kada je carica sv. Helena našla Isusov križ i ponovno ga dala postaviti u Jeruzalemu. Toga dana sjemeništarci su hodočastili na proštenje subotičke župe Uzvišenja Sv. Križa. Svečano misno slavlje predvodio je rektor sjemeništa **Josip Mioč**, a sjemeništarci su čitanjem, ministriranjem i pjevanjem dali doprinos misnom slavlju. Ministrirali su **Boris Kandrač** i **Vinko Cvijin**, čitali su **Mato Berišić** i **Nikola Čartolovni**, a psalam je pjevao **Gabrijel Lukač**. /G. L./

VENI SANCTAE SPIRITUS

Već na početku Svetog pisma, Bog nam otkriva misterij nastanka svijeta i čovjeka govoreći da je On stvoritelj svijeta i čovjeka. Nakon nekog vremena, nakon stvaranja čovječanstva, čovjek je primijetio da ne može sve sam uraditi, stoga pokušava naći pomoć, traži izvor snage. Tada Gospodinu počinje pri- nositi žrtve paljenice i na taj način dobiva snagu od Gospodina.

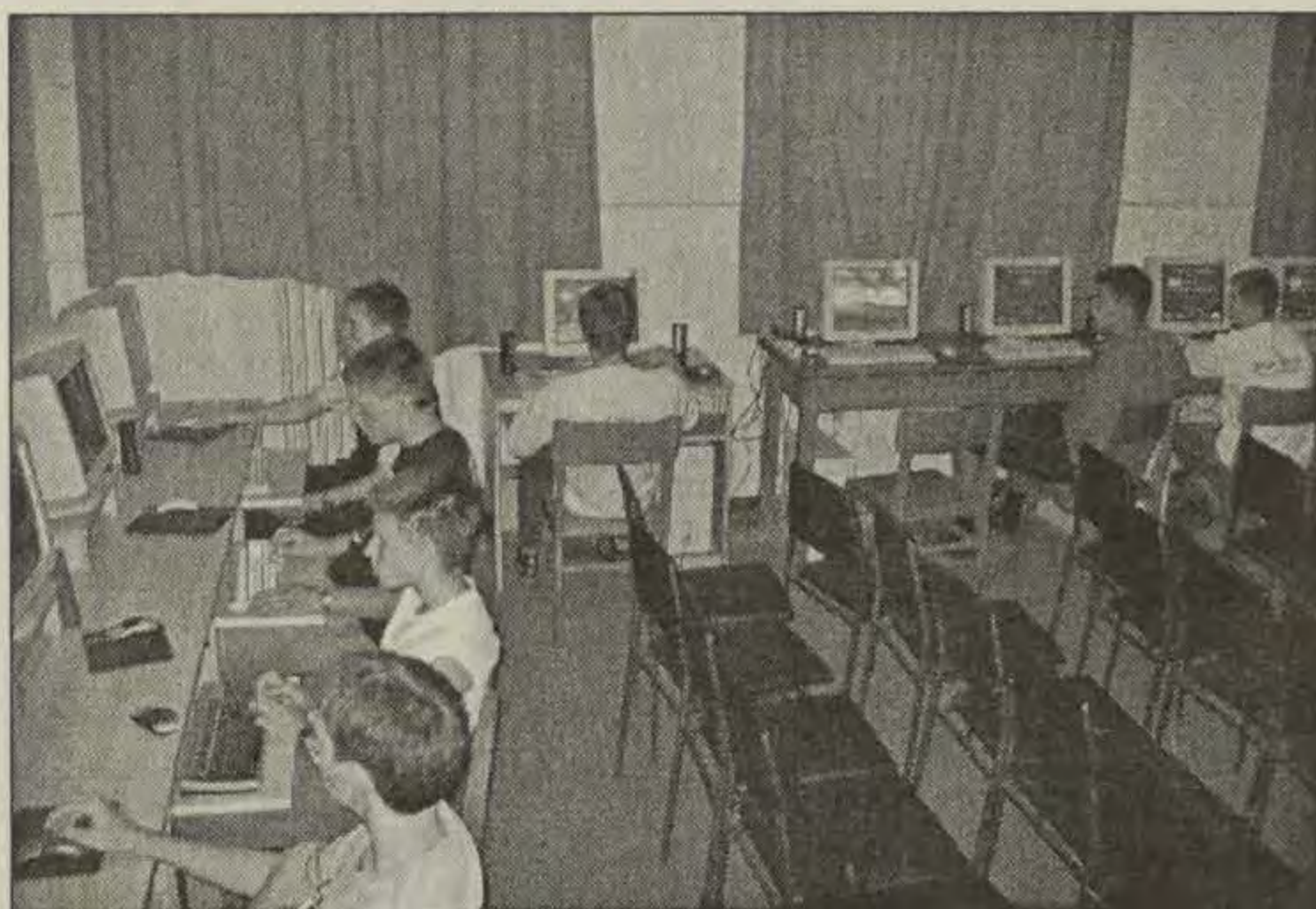
Prije 2000. godina Bog je svakom čovjeku dao "živi izvor snage" poslavši svoga Sina na zemlju. Isus Krist je toliko ljubio čovjeka da je, podnijevši muku na križu, nakon svoga uskrnuća, najsavršenijem biću-čovjeku ostavio neiscrpivi izvor snage. To je Duh Sveti.

Upravo taj Duh, na poseban je način 9. rujna, djelovao u našem gradu, točnije u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji i sjemeništu "Paulinum". U 8,30 započela je sv. misa u sjemenišnoj kapelici. Misu je predvodio rektor sjemeništa **mons. Josip Mioč** zajedno s gospodinom prefektom **Ignacom Brašnjom**. Na svetoj misi su prisustvovali profesori, mnogi župljani, naši roditelji i mi sjemeništarci. Nakon zaziva Duha Svetoga i nakon svečanog blagoslova, direktor škole je svečano otvorio novu 2006./07. školsku godinu. Pozdravljajući profesore, primijetili smo da su među nama i dva nova profesora: **dr. István Bogner**, za latinski jezik, i **prof. Otto Csorba** za zemljopis.

Veseli smo da smo ponovno u sjemeništu i da ćemo osim tjelesno i intelektualno, na poseban način rasti i u duhovnom pogledu. /Tomislav Kljajić/

DONATORI SJEMENIŠTA I ŠKOLE

U prošlosti je sjemenište i školu Paulinum izdržavala gotovo sama biskupija. U zadnjim godinama unatoč siromaštva u državi, javljaju nam se i neki pojedinci i neke fondacije za pomoć. Na početku ove školske godine veoma smo se obradovali kada nam je direktor škole objavio da smo sa više strana dobili donacije. Među prvima nas je pomogao generalni konzul Republike Hrvatske **mr.**

Davor Vidiš. On nam je pružio pomoć u obliku školskih knjiga i u financijama, za kupovinu školskog pribora.

Zatim smo pomoć dobili od fondacije "Apáczai" iz Budimpešte u vidu osam računala i elektrotehničku školsku opremu. To nam je u najbolje vrijeme došlo jer su nam u prošloj godini provalnici uništili cijeli sistem računala. Stigla je i makar manja financijska pomoć od Ministarstva prosvjete iz Budimpešte, ali nam je i ona od velikoga značenja.

Svim donatorima i dobročiniteljima ostajemo zahvalni, ne samo riječima, nego i molitvom. Mi ćemo se truditi što više učiti i što bolje iskoristiti dobivenu opremu koja će nam služiti u našem radu. /Vinko/

Uređuje i piše: s. Blaženka Rudić

EVANGELIZACIJA NAKON SVJEDOČENJA

- Svjedočenje je važno, ali nije dovoljno ●
- Navještaj - kerigma - jedan od vidova evangelizacije ●
- Crkva je pozvana i poslana svakom čovjeku navijestiti spasenje ●
- Navijestati bez prisile, ali i tražiti slobodu naviještanja ●

Svjedočenje je važno...

Kao što je rečeno u pretprošlom broju *Zvonika*, prvi korak u misijskom djelovanju jest svjedočenje životom. "Usred ljudske zajednice u kojoj žive, neki kršćani ili skupine kršćana očituju svoju sposobnost shvaćanja i prihvaćanja, svoje zajedništvo života i sudbine s drugima, svoju uzajamnost u nastojanjima svih za sve što je dobro i čestito. Oni k tome posve jednostavno i neusiljeno zrače svoju vjeru u vrednote koje su iznad uobičajenih vrednota i svoju nadu u ono što se ne vidi, o čem se čovjek po sebi ne bi usudio ni sanjati. Takvim svjedočanstvom bez riječi kršćani u srcima onih koji ih vide kako žive izazivaju neodoljivo pitanje: Zašto su oni takvi? Zašto provode takav život? Što ih ili tko nadahnjuje? Zašto su među nama? - Već je takvo svjedočenje šutljivo ali vrlo snažno i djelotvorno razglašivanje Radosne vijesti. To je prvi korak u evangelizaciji." (Pavao VI, *Evangelii nuntian-di*, 21, dalje EN)

... ali nedostatno

"Sve će to biti nedostatno, jer se i najbolje svjedočanstvo na kraju pokaže nemoćnim, ako ne bude razjašnjeno i opravdano - Petar to označava kao "obrazloženje nade" (1 Pt 3,15) - izneseno u obliku razgovjetnog, nedvosmislenog navještaja o Isusu Gospodinu. Dakle, Radosnu vijest koja je razglašena životnim svjedočanstvom ubrzo valja navijestiti i riječju života. Nema istinske evangelizacije ako se ne obznani ime, nauk, život, obećanja, Kraljevstvo, otajstva Sina Božjega, Isusa iz Nazareta." (EN 22)

Što je evangelizacija?

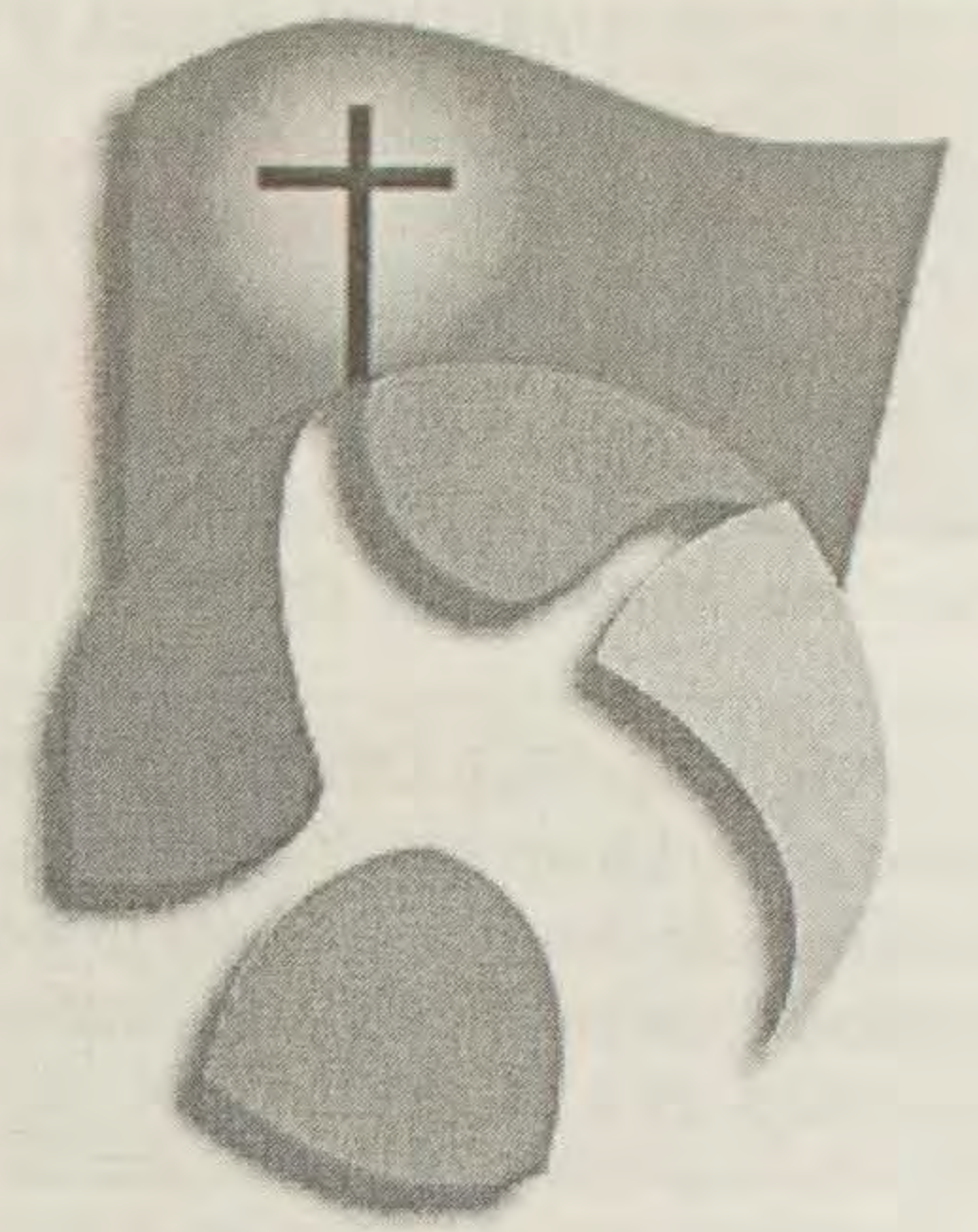
Riječ "evanđelje" dolazi od grčke riječi "euangelion", a znači dobra vijest, radosna vijest. Ona je u prvom redu upućena siromasima koji su otvoreni da je prime. To je vijest o spasenju. Navijestiti Evanđelje znači unijeti Radosnu vijest u svaku ljudsku sredinu i preo-

braziti čovječanstvo iznutra, učiniti ga novim (usp. EN 18). Isus je prvi evangelizator. On je okupio svoje učenike navješćujući im Kraljevstvo Božje. Njima je dao poslanje da to isto čine do na kraj svijeta (usp. Mt 28,19; Mk 16,15). Silaskom Duha oni su učvršćeni u tom poslanju. Čitava Crkva je poslana biti navjestiteljicom Evanđelja, odnosno poslana je evangelizirati. A da bi to mogla, ona mora evangelizirati ponajprije samu sebe.

"Crkva kao zajednica vjernika, zajednica življene i priopćavane nade, zajednica bratske ljubavi, neprestano sluša što mora vjerovati, koji su razlozi njezine nade, o novoj zapovijedi ljubavi. Kao Božji narod uronjen u svijet i često napastovan od kumira, uvijek osjeća potrebu da čuje kako se razglašuju veličanstvena djela Božja preko kojih se obratila Gospodinu, da bi je on ponovno sazvao i ujedinio. Jednom riječi, to znači da ona uvijek osjeća potrebu evanđeoskog naviještanja ako želi sačuvati svoju svježinu, poletnost i snagu za naviještanje." (EN 15)

Svakom čovjeku navijestiti spasenje

Crkva ima trajnu zadaću od Gospodina Isusa navijestiti svim naraštajima "blagovijest" da ih Bog ljubi i spašava. Temelj i srž evangelizacije jest navještaj da je u Isusu Kristu kao dar i milost svakom čovjeku ponuđeno spasenje. Taj navještaj uvodi ljude u misterij ljubavi Boga koji ih poziva da u Kristu stupe u osoban odnos s njim. Iz navještaja se rađa vjera i svaka kršćanska zajednica vuče svoj korijen i život iz osobnog odgovora svakog vjernika. Zato i navještaj vjere drugima nikada nije samo osoban čin pojedinog vjernika. Iza njega stoji vjera zajednice, Crkve. Misionar nikada ne djeluje sam. On je dubokim vezama povezan s evangelizacijskim djelovanjem Crkve. Slušatelji prije ili kasnije prepoznaju zajednicu koja ga je poslala i koja ga podržava (usp. RM 44).

Kako navijestati Evanđelje?

"Predmet navještaja je Krist raspeti, umrli i uskrsli: u njemu se postiže potpuno i istinsko oslobođenje od zla, grijeha i smrti; u njemu Bog dariva božanski i vječni 'novi život'. To je ona 'blagovijest' koja mijenja čovjeka i povijest čovječanstva, i svi je narodi imaju pravo upoznati. Taj se navještaj mora izvesti unutar životnog sklopa čovjeka i naroda koji ga primaju. Spas i oslobođenje koje je Krist donio tiču se čitava čovjekova života, vremenita i vječna, započinjući već ovdje i sada, mijenjajući evanđeoskim duhom život osoba i zajednica. Navještaj treba učiniti uz izraze ljubavi i poštovanja prema slušatelju, posve jasnim i prilikama prilagođenim govorom" (RM 44).

"Crkva strogo zabranjuje siliti nekoga ili ga neumjesnim spletkama navoditi ili privlačiti da prigrlji vjeru, kao što također štiti pravo da nitko ne odvraća od vjere nepravednim zlostavljanjem" (AG 13).

Navjestitelji trebaju govoriti odvažno i istinito. Duh Sveti prati navještaj i pripravlja srca ljudi da se otvore. Pa kad se navješta poganima i nekršćanima vjerujemo da je djelovanje Duha nazočno u tim pojedincima i narodima što se očituje u njihovom, makar i nesvjesnom, iščekivanju da će spoznati istinu o Bogu i čovjeku, o putu koji vodi oslobođenju od grijeha i smrti (usp. RM 45).

Ne zaboravimo!

Listopad je na osobit način posvećen molitvi i žrtvi za misije!
Nedjelja 22. listopada je misijska nedjelja - Svjetski misijski dan.

MARIJINA ULOGA U PORETKU SPASENJA (LG VIII.)

Marija i Isusovo djetinjstvo (8)

Piše: mr. Mato Miloš, OCD

“Ta povezanost Marije sa Sinom u spasiteljskom djelu očituje se sve tamo od Kristova djevičanskog začeća pa do njegove smrti. Najprije kad je Elizabeta Mariju, koja joj je pohitila u pohode, zbog njezine vjere u obećano spasenje nazvala blaženom i kad se Preteča uzigrao u majčinu krilu (usp. Lk 1,41-45)” (LG 57).

1. Pohod Elizabeti

Ovaj saborski tekst tvrdi da se Marijina povezanost sa Sinom u djelu spasenja očituje uzduž cijelog Isusova života. Spasonosna povezanost Marije s Isusom teče od Isusova djevičanskog začeća. Sabor nije bez razloga spomenuo to djevičansko začeće. O Marijinu će djevičanstvu izrazito progovoriti još jednom u ovom broju, kad bude govorio o Isusovu djevičanskom rođenju. Prvo očitovanje Marijine povezanosti s Isusom u spasiteljskom djelu, saborski tekst motri u pohodu Elizabeti, koja je istakla Marijinu vjeru i u Pretečinoj zaigranosti u majčinu krilu. Ovdje saborski tekst stavlja naglasak na glavnu crtu Marijina bića i spasiteljstvo njezine prisutnosti kod rođakinje Elizabete, njezinu vjeru i suživljenost s Otkupiteljem. Elizabeta hvali Mariju: “Blago onoj koja povjerova da će se ispuniti što joj je rečeno od Gospodina!” (Lk 1,45). Marija ne živi u nebu, ne gleda neposredno Boga. Spoznaja o otajstvu, koje se zbiva u njoj i u koje je sada zašla, nije takva da bi morala to otajstvo nužno prihvatiti. Ona je slobodna, iako ne bez obveze i odgovornosti da u to otajstvo povjeruje ili ne povjeruje. Volja nadomješta nužnost razuma, premda ništa ne pridonosi njegovu svjetlu. Razum ostaje nesvladan očitošću toga predmeta. Otajstvo za Mariju ostaje otajstvo. Razum ostaje bez prisilnog dokaza, bez dokaza kakav poznaje o osjetnim stvarima. Marija vjeruje, a to znači da ne zna onim iskustvenim znanjem kojim saznavamo dnevne činjenice, da je onaj koga nosi pod srcem obećani Mesija, sam Bog. To ona zna samo oslanjajući se na Božju riječ, na njegovu poruku. Vjera je skok duha iz vidljivoga u nevidljivo, životni rizik, usuditi se.

Sve je i to Marijina vjera. I ona se usuđuje vjerovati u dramu otkupljenja, i ona prihvaća rizik bogomajčinstva i prebacuje se iz vidljivog u nevidljivo. To je Marijina vjera u svoje bogomaterinstvo. Vjera da se odnosi prema Bogu kao majka, da ga materinski ima, da ga materinski posjeduje, da ga kao žena s dubinama svoga ženstva ostvaruje, da je plod njezine utrobe Gospodin. Jednostavno, vjera u sebe kao u izvor života. Vjera u sebe kao vrhunac ženine plodnosti, kao ostvarenje ženina bića, vrhunaca kojima je žena živeći u Kristovu egzistencijalu i od njega nošena. Prvi val Marijine vjere zapljusnuo je Isusova Preteču u utrobi njegove majke i on zaigra pod njezinim srcem. Sabor ništa ne govori o tome u kakvoj je vezi s Marijom čudesno ponašanje Ivanovo u utrobi njegove majke. O tom vrijedi ono što je Sabor kazao na početku: Ivan stoji pred Marijom, koja je povezana s Isusom u djelu spasenja, zato i u djelu Ivanova posvećenja.

2. Isusovo rođenje i Marijino djevičanstvo

“Pri rođenju, kad je Bogorodica radosna pokazala pastirima i mudracima svoga prvorođenoga Sina, koji njezine djevičanske netaknutosti ne umanjuje, nego posveti” (LG 57), očitovale se njezina povezanost sa Sinom u spasiteljskom djelu. I ovdje saborski tekst želi istaći Marijinu ulogu u Spasiteljevu objavljivanju pastirima, siromašnima i poniznima, pa čak i malovrijednim grešnicima, kakvima neki smatraju ondašnje pastire, te mudraca, predstavnicima pogana. U Betlehemu dakle imamo prvu Crkvu u malome, Židove i pogane zajedno oko Spasitelja svijeta. Marija je u toj Crkvi pokazatelj Spasitelja. Marija izlazi s

Isusom u javnost, predaje ga javnosti. Poklonici se ne okupljaju oko Isusa kao privatne osobe, privatnog djeteta, već kao oko Spasitelja (usp. Lk 2,11), a mudraci kao oko Kralja (usp. Mt 2,2). Pokazujući Isusa, Marija vrši javnu ulogu, koja prelazi njezino kućno ognjište i seže u povijest, i to u čovjekovu povijest.

Sabor naglašava Marijino djevičanstvo u porođaju, pri kojem je ostala netaknuta, što ne bi imalo smisla kad i poslije porođaja ne bi ostala netaknuta, pozivajući se na crkvene sabore, na sv. Ambrozija i na sv. Leona Velikog. Kad je u 4. stoljeću monah Jovinian ustvrdio da je Marija djevičanski začela, ali ne i djevičanski rodila, sv. Ambrozije se tome usprotivio u ime vjere u Crkvi, a sinoda u Milanu 390. govori o djevičanskom porodu kao o čudu koje spada u poklad vjere. Papa Leon Veliki povlači paralelu između začeća i Marijina rađanja: rodila je Isusa, sačuvavši djevičanstvo, kao kao što ga je začela sačuvavši djevičanstvo. S tim se slaže i Kalcedonski sabor, kada kaže: “Gospodin je posvetio Marijino djevičanstvo poslije poroda i označio njezino krilo netaknutošću, kao što je dolikovalo Bogu.” Lateranski sabor godine 649. kaže o Marijinu djevičanstvu u porodu: “Marija je začela Isusa bez grijeha, rodila ga je bez nečisti, a poslije poroda očuvala je svoje djevičanstvo zauvijek neoskvrnjanim.” Biološka činjenica Marijina djevičanstva u porodu spada bez sumnje u poklad vjere ne samo zbog općeg vjerovanja u Crkvi, nego i zbog Marijine titule “uvijek djevica”, koju liturgija ponavlja i koju je Mariji dao Carigradski ekumenski sabor 553. godine. Teže je odrediti njegov sadržaj. Sastoji li se u bezbolnom rađanju, bez tjelesne povrede kao što nalazimo kod crkvenih otaca? Smije li se u tom slučaju reći da Marija aktivno rađa? Teolog Rahner misli da je dovoljno vjerovati da se Isusovo rođenje i Marijino rađanje zbilo primjereno onome koji se rađa, da je to rođenje na fiziološkoj podlozi različito od našeg. Prema tome, nije potrebno zalaziti u daljnje fiziološke analize. Isusovo rođenje je svetije, integralnije, ljudski cjelovitije, a to ne znači manje ljudsko. Marija savršenije i ljudskije rađa nego druge žene. U tome se sastoji posvećenje njezina djevičanstva, o kojem govori Sabor.

Piše: dr. Tadej Vojnović, OFM

Svršetak vremena patrijarha

Došli smo do kraja Knjige Postanka. Ona nam želi prikazati dva velika razdoblja: Pretpovijest i Povijest patrijarha. Prvo razdoblje je literarno manje ali obuhvaća veći period vremena: od stvaranja svijeta do Abrahama. Ovo se razdoblje ne može povijesno datirati, pa je to posao više za paleontologe, arheologe i one koji se bave poviješću svemira i ove naše zemlje. Drugi se dio Knjige postanka može povijesno datirati. On počinje od Abrahama kao praoca Izraelskog naroda i obuhvaća patrijarhe Izaka, Jakova i Josipa. To je vrijeme od 1850. godine prije Krista pa do smrti Josipove, negdje oko 1670. prije Krista. No sama Knjiga postanka ne tretira jednako sve patrijarhe. O Izaku nam daje najmanje podataka dok su Jakov i Josip daleko bolje opisani.

Jakovljeva smrt

Opis Jakovljeve smrti dugujemo svećeničkoj predaji (P). Jedna od karakteristika svećeničke predaje (P) jest navođenje podataka bilo vremenskih bilo činjeničnih (npr. "Šest stotina prve godine Noina života, prvoga mjeseca, prvoga dana u mjesecu uzmaoše vode sa zemlje. ... A drugoga mjeseca, sedamnaestog dana u mjesecu...", usp. Post 8,13-14).

U opisu Jakovljeve smrti imamo snažnu reminiscenciju na Abrahamovo kupovanje zemlje od Efrona Hetita na kojoj se nalazila spilja na polju Makpeli. Abraham je to kupio kako bi tu sahranio svoju ženu Saru. U ovom se tekstu dva puta ističe kako je Abraham to kupio a to znači da je to vlasništvo njegovo i njegovih potomaka pa makar cijelo okruženje bilo hetitsko ili kanaansko. Stoga starac Jakov na svojoj smrtničkoj postelji govori svojim sinovima: "Naskoro ću se pridružiti svojim precima. Sahrinite me kraj mojih otaca, u spilji što se nalazi na polju Efrona Hetita, u spilji na polju Makpeli, nasuprot Mamri, u zemlji kanaanskoj" (Post 49,29-30).

Sama smrt opisana je kratko i jednostavno: "Kad je Jakov tako napatilo svoje sinove, povuče noge natrag na postelju te izdahnu - pridruži se svojim precima." Jakov, nasmrt bolestan posljednje je svoje riječi i oporuku govorio sjedeći, kao pravi otac koji svojim

sinovima izdaje naređenja. Nakon toga je tek legao i usnuo u miru. Jakov, kojemu je Bog dao ime Izrael (po kojemu će se prozvati i sav narod) hodio je s Jahvom, drugovao s njim kako nam to pokazuje pisac u Knjizi Postanka. Stoga se pridružio Abrahamu i svojem ocu Izaku.

Kraljevska sahrana

Prema opisu koji nam daje pisac Jakov je sahranjen kao pravi vladar. Na to upućuje više elemenata u opisu sahrane. Prvi je činjenica da je balzamiran i to po svim pravilima egipatskog balzamiranja. To su činili liječnici stručnjaci a trajalo je četrdeset dana. Proglašena je državna žalost koja je trajala sedamdeset dana. Nakon što je faraon dao dozvolu da se Jakov sahrani u zemlji kanaanskoj, priređena je svečana državna sahrana. Sahrani prisustvuju faraonovi ministri, odličnici faraonovog dvora i svi dostojanstvenici egipatske zemlje.

Uz Jakovljeve sinove, tu su i kola i konjanici države Egipat. Od onih najbližih tu je sva Jakovljeva obitelj i cijela Josipova obitelj. Složila se dugačka sprovodna povorka koja je krenula na put dug preko 300 kilometara. Kad je povorka stigla na mjesto Goren Haatad (znači: gumno Atada) ponovno se održavaju žalobne svečanosti koje po židovskom običaju traju sedam dana. Ovdje imamo primjer etiološkog pripovijedanja gdje pisac iznosi da su Kanaanci, vidjevši plač i naricanje prisutnih to mjesto prozvali Ebel Micrajim (znači: egipatsko naricanje). Sinovi su sahranili svojega oca onako kako im je on to naredio u svojoj oporučnoj riječi, na polju Makpeli "koje je Abaraham kupio od Hetita Efrona" (ponovno se treći put naglašava kupio!). Sve je dovršeno i svi se vraćaju natrag u Egipat.

Josip i braća

Prije povratka u Egipat rađa se u Josipovoj braći sumnja: oca koji ih je štiti i bio vrhovni autoritet više nema. Hoće li se Josip sjetiti zla koje su mu nanijela njegova braća i sada im se osvetiti? Da se to ne bi dogodilo, oni izmišljaju očeve oporučne riječi: "Ovako recite Josipu: Oprosti braći svojoj zlo i grijeh

što su onako okrutno prema tebi postupili." Josip je zaplakao. Braća se pred njim bacaju na koljena i spremna su mu postati robovi. Josip ih smiruje. Tumači im kako je Bog njihovo zlo okrenuo na dobro i za njih i za njega. "Ne bojte se! Ja ću se brinuti za vas i vašu djecu!" Sada su bili mirni, sigurni i mogli su se svi zajedno vratiti.

Svršetak

Knjiga Postanka završava posljednjim danima Josipovog života u Egiptu. Proživio je sretno svoje staračke dane, vidio sinove svojih sinova i umro je u starosti od stotinu i deset godina što se dva puta spominje u ovom odlomku završetka. Njegove oporučne riječi već otvaraju novu budućnost i otvaraju Knjigu Izlaska. Josip prije svega zna da je Bog vjeran svojim obećanjima koje je dao Abrahamu, Izaku i Jakovu da će im dati zemlju kanaansku koju im je pokazao. Stoga im na samrtni govori svoje oporučne riječi: "Ja ću, evo, naskoro umrijeti. Ali će se Bog, zacijelo, sjetiti vas i odvesti vas iz ove zemlje u zemlju što ju je pod zakletvom obećao Abrahamu, Izaku i Jakovu." Nakon toga ih je pod zakletvom obvezao da na odlasku iz Egipta ponesu i njegove kosti.

Josipova je oporučna želja bila izvršena. Prilikom izlaska židovskih plemena iz Egipta pod Mojsijem ponijeli su sa sobom i kovčeg s Josipovim kostima. Kad su ušli u obećanu zemlju, pokopali su Josipove kosti u Šekemu. Pokopali su ih na zemlji koju je njegov otac Jakov kupio (!) od sinova Hamora, oca Šekemova. Znade se i cijena: stotinu srebrnjaka (usp. Jš 24,32).

I tako smo došli na kraj Knjige postanka koja ima 50 glava. Ostavljamo Josipovu braću u Egiptu zajedno s njihovom djecom i obiteljima. Vratit ćemo im se za 360 godina, točnije u godinu 1720. prije Krista. Upravo s tim razdobljem započinje druga knjiga Petoknjžja, Knjiga Izlaska. Knjiga Postanka daje nam snažno svjedočanstvo o jedinstvenom Božjem biću koje je punina bitka i egzistencije, Bogu koji stoji na početku svega a sam je bez početka. To je Bog koji je sve stvorio, koji je započeo ovu našu ljudsku povijest koji je vodi i ima svoj plan. To je Bog koji je izabrao bogatog šeika Abrahama, izveo ga iz njegove zemlje i pozvao da u vjeri ide za njegovom riječi. To je Bog koji će u Knjizi Izlaska objaviti i svoje Ime.

(U sljedećem broju: Knjiga Izlaska)

Uređuje: Katarina Čeliković

DJECA SU POČETAK I UKRAS SVIJETA

Početak je vjeronaučne i školske godine. U tom početku upravo ste vi, dragi Zvončići i Zvončice, imali najvažniju ulogu: vi ste pjevali, plesali, čitali, glumili... I bili ste odlični! Sve je bilo praćeno Božjim blagoslovom. Neka i u ovom našem *Zvoniku* govore fotografije i riječi o vama koji ste nam "razgalili" dušu i srce.

Čestitam na svemu što ste pokazali.

Vaša Zvončica

Učenici iz Đurđina na Danima Balinta Vujkova u pripovijetki *Babina molitva*

Djeca u susret zajedništvu

U Domu kulture u Tavankutu, u nedjelju 1. listopada 2006. godine, održan je XI. Festival dječjeg folklora pod nazivom "Djeca su ukras svijeta". Pred prepunom dvoranom nastupila su djeca domaćina i gostujućih kulturno umjetničkih društava, prikazujući svoje umijeće u očuvanju tradicije. Pjesma i igra bio je motiv koji ih je sve objedinio istovremeno prikazujući da su, iako još uzrastom mladi, ovladali tradicionalnim plesom.

Program koji je obilovao dječjim smijehom i radošću, okončan je podjelom zahvalnica svim sudionicima ovog Festivala. Festival je održan u simboličkom ozračju proslave 60. obljetnice od osnutka HKPD "Matija Gubec".

Ovom prigodom posjetitelji su mogli vidjeti radove nastale na XXI. sazivu Prve kolonije naive u tehnici slame, u galerijskom prostoru, HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta.

Podsjećamo da je Festival ušao u Državno izvješće (shadow report) SCG, Vijeću Europe 2003. godine kao manifestacija Hrvata koja zaslužuje pozornost.

U programu su nastupili: HKUPD "Dukat" Vajska-Bođani, HUK "Lajčo Budanović" Mala Bosna, HKUD "Vladimir Nazor" Sombor, HKC "Bunjevačko kolo" Subotica, HKPD "Matija Gubec" Tavankut. Ovaj projekt podržali su Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i prava nacionalnih manjina, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, Skupština općine Subotica, Mjesna samouprava Tavankut i OŠ "Matija Gubec" Tavankut /L. S./

II. SMOTRA DJEČJIH PJEVAČA I ZBOROVA U SUBOTICI

"Tude poštivaj - svojim se diči"

U okviru "VI. Festivala bunjevački pisama" po drugi je put organizirana i Smotra dječjih pjevača. Posebnost ove izuzetno uspjele manifestacije je u okupljanju sve školske djece koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili imaju predmet Hrvatskoga jezika s elementima nacionalne kulture. Poziv na ovaj susret uputio je **prim. dr. Marko Sente** te je oko 300 djece došlo u srijedu 27. rujna iz Subotice, Tavankuta, Đurđina, Starog Žednika, Male Bosne, Sonte, Bačkog Monoštora i Bačkog Brega. Ova je smotra rezultat nastojanja Organizacijskog odbora Festivala bunjevački pisama da pridonese izgradnji i očuvanju nacionalnog identiteta naše djece. Iako je poziv bio upućen za dolazak na generalnu probu mladih pjevača, ovaj je dan počeo u subotičkoj katedrali-bazilici blagoslovom župnika **mons. Stjepana Beretića**. Djeca su potom posjetila Gradsku kuću gdje ih je primio dogradonačelnik **Petar Kuntić**, a zatim su pogledali i stalnu postavku Gradskog muzeja.

Okrijepljeni sendvičima i sokovima, učenici su slušali i gledali generalnu probu Smotre koja je pred odraslima u punom sjaju izvedena sljedeću večer, 28. rujna u velikoj dvorani Hrvatskoga kulturnog centra "Bunjevačko kolo".

Na inicijativu Organizacijskog odbora održana su prednatjecanja u Maloj Bosni, Đurđinu, Tavankutu, osnovnim školama "Ivan Milutinović" i "Matko Vuković" te u HKC "Bunjevačko kolo".

Smotru je otvorila dopredsjednica HKC "Bunjevačko kolo" **JELENA PIUKOVIĆ**.

Pjesmom su smotru otvorile "kraljice" župe Marija Majka Crkve iz Aleksandrova.

Dječji festivalski orkestar HKC "Bunjevačko kolo" pratio je sve izvođače, a uvježbala ga je agilna profesorica Muzičke škole u Subotici **MIRA TEMUNOVIĆ**.

U programu su nastupili pjevači: **INES BAJIĆ** iz Subotice; **IVANA** i **ALEKSANDAR DULIĆ** iz Subotice; **NADA UŠUMOVIĆ** iz Subotice; **LEA ANTUNOVIĆ** iz Tavankuta; **IVANA STANTIĆ** iz Đurđina; **ANITA DARABOŠ**, **SARA ANDRAŠIĆ** i **DUBRAVKA VUKOJA** iz Subotice; **JOSIP** i **MATIŠA DULIĆ** iz Đurđina; **BERNARDICA VOJNIĆ MIJATOV** iz Tavankuta; **MAJA VOJNIĆ** iz Subotice; **VEDRAN KUJUNDŽIĆ** iz Subotice; **TAMARA ORČIĆ** iz Đurđina; **STELA KRIŽANOVIĆ** iz Subotice; **LIDIJA BAŠIĆ PALKOVIĆ** iz Male Bosne; **DRAGANA SUDAREVIĆ** iz Subotice; **BILJANA KOVAČ** iz Male Bosne; **MARTINA STANTIĆ** i **EMINA MUKIĆ** iz Subotice; **IVANA STIPIĆ** iz Subotice i **ANDRIJA SENTE** sa Palića.

Voditelji programa bili su **KAROLINA STANTIĆ** i **IVO ŠOKČIĆ**.

Srdačne pohvale organizatorima za poruku koja uvijek potiče ljude na **DOBRO!**

K. Čeliković

MINIKONGRES G E N 4* U BEČEJU

To mi je bio najljepši dan!

Za naš Minikongres 8. listopada 2006., na kojem je bilo 114 djece od 3,5 do 9 godina i oko 30 mladih pomagača, Isusova i naša mama Marija nam je pripremila prelijep, sunčan dan za igru u dvorištu župe Sv. Antuna u Bečeju!!!

Govoreći različitim jezicima (mađarski, rusinski, srpski i hrvatski), razumjeli smo se zbog ljubavi koja je vladala među nama. Djeca su, već kod kuće pripremljene, skečeve i pjesme s radošću prikazala drugoj djeci, a također hrabro ispričala njihova dobra djela.

Gledali smo video film "radost davanja" i odmah je isprobali: novcem koji smo prikupili od "tombole", platili smo troškove putovanja našim siromašnijim prijateljima!

David:

Danas smo se lijepo igrali, družili s puno osmijeha i sreće. Želio bih da to uvijek bude tako.

Zsolti:

To mi je bio najljepši dan! Lijepo mi je bilo s drugima: pomogli smo siromasima, igrali smo razne igre. Trudit ću se uvijek pomagati svima, kojima je potrebna pomoć. Volio bih uvijek dolaziti ovdje.

Na svetoj misi na kraju susreta djeca su predala Isusu svoja pisma. Evo jednog od njih: "Dragi Isuse, jako te volim, posebno danas, kada smo svi u ljubavi i jedinstvu. Hvala ti za ovaj prelijep dan! Hvala što si uvijek s nama i pomažeš nam, i za današnje sunce."

TVOJI GEN4*

* GEN4 = djevojčice i dječaci iz cijelog svijeta u dobi od 4 do 8 godina - 4. generacija Pokreta fokolara, koji prihvaćaju i žive duhovnost jedinstva svakog dana 😊

POČETAK UZ BLAGOSLOV U PLAVNI

Počela je jesen, a samim tim i nova školska godina, školski i župni vjeronauk. U nedjelju 1. listopada vlč. Josip Štefković, na svetom misnom slavlju blagoslovio je školske torbe. Tom prigodom u crkvi je bilo mnogo više djece, njihovih roditelja i drugih vjernika. Svečanost nedjeljne mise i blagoslova školskih torbi uveličao je naš dječji župni zbor, koji je nakon ljetne stanke prvi put ponovno nastupio. U propovijedi je vlč. Josip istaknuo značenje rada i učenja, te uzajamnog poštovanja učenika, roditelja i učitelja. Na kraju mise, nakon što se zahvalio djeci, pjevačima, ravnatelju zbora i vjeroučiteljici Karolini, koja je sve ovo organizirala, župnik nas je sve pozvao da nam Isus bude uzorom u životu, radu i odnosu prema svojim bližnjima. Odlazeći sa mise siguran sam da su mnogi razmišljali u smislu Isusovih riječi: "Zaista, kažem vam, ako se ne obratite i ne postanete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko." (Mt 18,3)

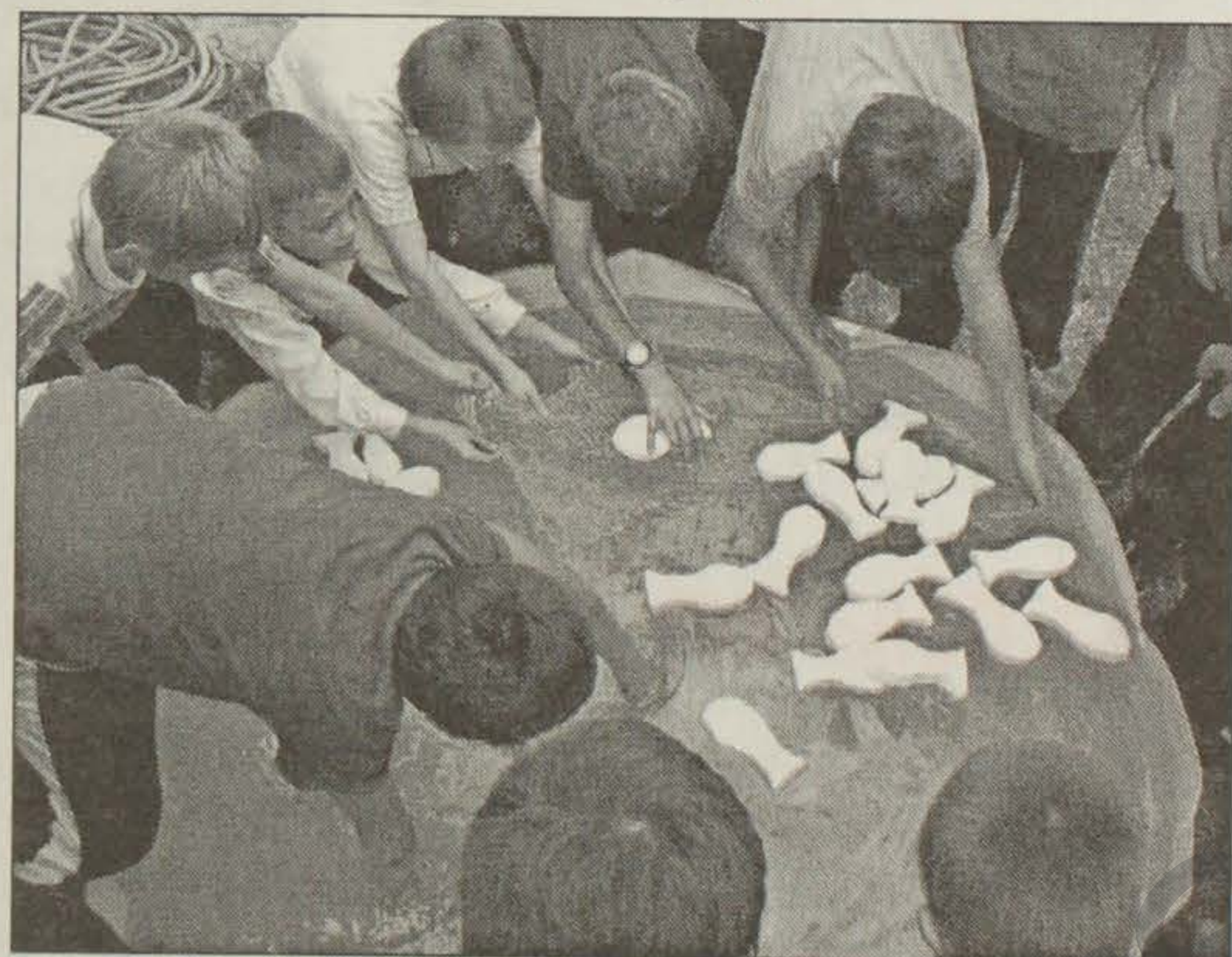
Zvonimir A. Pelajić

Svi skupa pjevamo

Zadatak ispunjen

Ribice

Pismo Isusu

Uspjeh V. Dana Balinta Vujkova - maternji govor u školama

Suočeni s nestajanjem izvornog dijalekta bačkih Hrvata iz svakodnevnog govora, u ovoj se zajednici različitim projektima nastoje sačuvati bunjevačka i šokačka ikavica. Manifestacija "Dani Balinta Vujkova" jedan je najvećih takvih projekata.

Nakon pet godina, dani hrvatske knjige i riječi, kako se još zovu, daju prve rezultate, kaže glavna organizatorica **Katarina Čeliković**.

Redovita sudionica Dana Balinta Vujkova **dr. Sanja Vulić** iz Zagreba, obraćajući se okupljenima na multimedijalnoj večeri u Gradskoj kući, ukazala je na značaj upoznavanja školske djece s ostavštinom pokojnog sakupljača narodnih pripovjedaka.

Franjo Vujkov ovom je prigodom izrazio zadovoljstvo činjenicom da je ova manifestacija postala retrospektiva književnog stvaralaštva Hrvata u Vojvodini i Srbiji. Dodao je kako se nada da će započeta tradicija njegovanja pisane i jezične baštine ovdašnjih Hrvata, na temeljima rada njegova oca, biti nastavljena.

"Organiziranje Dana Balinta Vujkova ne smijemo prekinuti. Nadam se i da ćemo se uspjeti izboriti da ulica u kojoj je rođen Balint Vujkov dobije njegovo ime, kao i da naspram spomenika njegova

prijatelja presvijetlog **Blaška Rajića** bude postavljena njegova bista."

I ovogodišnji Dani Balinta Vujkova okupili su tijekom tri dana programa djecu, glazbenike, multimedijalne umjetnike i lingviste iz Vojvodine, Austrije, Mađarske i Hrvatske.

Posebnu pozornost privukli su predstavnici Pučkoga otvorenog učilišta koji su subotičku Hrvatsku čitaonicu darivali s nekoliko stotina knjiga.

A iz bogate obitelji te nakladničke kuće u subotu je predstavljena knjiga **Tomislava Žigmanova** *Hrvati u Vojvodini danas - traganje za identitetom*. Recenzenti i nakladnici iz Zagreba ocijenili su je kao djelo važno za hrvatsku, ali i srbijansku javnost. Direktorica Hrvatske sveučilišne naklade **Anita Šikić** ističe njezinu poruku.

"Temeljna nakana ove knjige je podići svijest o samom sebi, kako bi nas i drugi kvalitetnije svladali." Zapaženo izlaganje u Gradskoj knjižnici imao je sociolog i istraživač **Vladimir Ilić**. Govoreći o temi knjige - identitetu vojvođanskih Hrvata, on je rekao da ga zajednica, usprkos teškoćama, nije izgubila.

Sa skupa je vodstvu hrvatske zajednice, koje se nije pojavilo na promociji, poručeno kako se mora zauzeti za distribuciju knjige koja bi u Hrvatskoj i Srbiji mogla pomoći razumijevanju života Hrvata u Vojvodini.

/Preuzeli: Radio Subotica/

Josip Stantić

PETI DANI BALINTA VUJKOVA

Narodna književnost u školi

Po prvi put u okviru Dana Balinta Vujkova - dana hrvatske knjige i riječi, na sceni Dječjeg kazališta, nastupila su u četvrtak 5. listopada djeca iz vrtića i osnovnih škola s dramatizacijom narodnih pripovjedaka koje je sakupio i zapisao Balint Vujkov.

Uz cilj obnavljanja govora bačkih Hrvata - Bunjevaca i Šokaca, postignut je i cilj upoznavanja s prebogatom narodnom književnošću koju je skupio i zapisao Balint Vujkov. Svoje priče na glumački način ispričali su učenici osnovnih škola: "Matija Gubec" iz Tavankuta, "Vladimir Nazor" iz Đurđina, "Ivan Milutinović" iz Subotice i Male Bosne, "Sveti Sava" i "Matko Vuković" iz Subotice, te djeca iz vrtića "Marija Petković" u Subotici.

U ime Organizacijskoga odbora djeci se obratila **Katarina Čeliković** ističući kako je ovo jedan od načina na koji treba čuvati i njegovati svoj maternji govor, bunjevačku ikavicu. Balint Vujkov već skoro 20 godina nije među nama, ali će ostati živ tako što ćemo čitati njegove knjige, što ćemo glumiti ili pripovijedati pripovijetke koje je on nekoć davno zapisao po salašima i zabilježio u knjige, rekla je Katarina Čeliković i djeci najavila novu slikovnicu "RAZLINKAVI ZEC".

Realizaciju ove manifestacije pomogla je i lokalna samouprava, te je djecu pozdravio i potpredsjednik SO Subotica, **Petar Kuntić**, čestitajući im što na satima svoje nastave njeguju bunjevačku ikavicu, dijalekt hrvatskog jezika, koji na cijeloj Zemljinoj kugli govore jedino Hrvati.

Nakon nastupa, djeci je priređeno iznenađenje - prikazan je prvi animirani film na bunjevačkoj ikavici pod nazivom "Čukundidino zrno ora", također po pripovijetki Balinta Vujkova. Za ovaj je film crteže izradila naša likovna umjetnica **Cilika Dulić**, animaciju su uradili **Igor Temunović** i **Danijela Mamužić**, a redateljski je posao uradio **Rajko Ljubić**.

I. P. S.

IZLOŽBA SLIKA CECILIJE MILER U SUBOTICI

Samostalna izložba slika somborske umjetnice Cecilije Miler pod nazivom "Nebo u oku", u organizaciji Likovnog odjela Hrvatskoga kulturnog centra "Bunjevačko kolo", otvorena je u galeriji "Otvorenog univerziteta" 29. rujna i trajala je do 8. listopada.

Ova Subotičanima poznata slikarica predstavila se s 44 slike, a toplina kojom i sama zrači govore i njezine slike.

Da su ove slike "ogledalo duše" posvjedočio je na otvorenju predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" **dr. Andrija Kopilović** rekavši kako "velik dio slika predstavlja prirodu nenarušenu i nedotaknutu ljudskom rukom" a to od nas "traži logiku ogledala". "Netko je rekao da je mjesčina najbolji ispitivač

ljudske savjesti i da je nepatvorena priroda najveći hram molitve", rekao je dr. Kopilović i ustvrdio: "Nije ovaj put pitanje spadaju li ove slike stilski u romantizam ili realizam; ove sam slike više doživio kao poruku i potrebu čovjeka našega vremena da kroz doživljaj lijepoga uhvati sebe kako je potreban mira, čišćenja i susreta s ljepotom koja vodi k smiraju i jedinom cilju - biti čist u ogledalu svoje duše - dakle 'imati nebo u oku'".

Program izložbe vodio je **Josip Horvat**, a nastupili su **Franjo Vojnić Hajduk** na violini i **Tereza Nadheđeši** recitirajući stihove Cecilije Miler. Kako je Cecilija i pjesnikinja, stihove objavljuje u "Liri naivi" i sudjeluje na istoimenim susretima, što je potvrdila i slikom koja se našla na naslovnici ovogodišnje zbirke pjesama. Ovu je sliku darovala predsjednici Hrvatske čitaonice **Katarini Čeliković**, a ona je zahvaljujući na daru rekla da je umjetnica spojila bojom i riječju dva grada, Sombor i Suboticu.

Izložba je pobudila veliko zanimanje Subotičana kako na otvorenju tako i tijekom desetak dana. /K. Č./

Meditacija

POTICAJ

Ne sjećam se njihova lica. I bolje je tako. Ostali su samo u sjećanju. Sjećanje je samo zbog toga da ne zaboravim kako ne treba činiti. Radi se o ljudima koji su me u djetinstvu poticali na izgovaranje grubih riječi. Znali su govoriti: Ne smiješ to kazati...; Ako to kažeš - dobit ćeš nagradu... Loš i mračan je bio njihov poticaj.

Teško sam se odlučio poći u sjemenište. Plašilo me mnoštvo predmeta, stranih jezika... Sjećam se poticaja na početku, maturanta Ivica iz moje župe: Pazi da ti vrijeme ne ide "badava"... I onda i sada, kada me nekad pohodi lijenost, sjetim se njegova dobra poticaja. Vrijeme valja koristiti za dobra djela. Stara izreka upozorava: Od lijenosti nema gore žalosti.

Studentski dani su brzo prošli. Šest godina kao šest "Nedilja". U četvrtoj godini namučio me jedan semestarski rad. Valjalo ga je napisati i predati profesoru. On je bio uvjet za izlazak na ispit. Sve su me muze napustile. Blokirao sam se. A datum predaje rada je došao. Jadnog i skromnog ipak sam ga predao. Veliko je bilo moje iznenađenje kad je profesor u njemu pronašao i nešto dobro. Uz to malo dobrog potaknuo me na ono što bi valjalo promijeniti. Od tog sam profesora naučio vrednovati svaki trud i napor. Naučio sam prilaziti ljudima i djelima s ljepše strane...

Više puta sam čuo kako su zemljoradnici "nosili" naše teške godine da ne budu još teže. Znali su sijati i saditi i onda kad nisu imali koristi. Zaljubljenici zemlje, osjetljivi za nebeske stvari - raduju se kad ih državni aparat primijeti. Raduju se svakom poticaju za ono što rade.

Gospodin Isus je bio zahtjevan učitelj. Poučavao je i darovao vrijeme učenicima ali je od njih i očekivao djela. Njegov poticaj je zahtjevan i jasan: Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela... (Mt 5,16.)

Započela je nova školska i vjeronaučna godina. Djeca, mladi i studenti vraćaju se svojim obvezama. Znamo li ih potaknuti na ustrajnost, marljivost i hrabrost?!

Lazar Novaković

Dragulj vojvođanske organologije

Novosadska izdavačka kuća "Agape" objavila je 2002. godine knjigu na mađarskom jeziku pod naslovom *Vajdasági orgonák*, vojvođanskog autora **Mandity Györgya** (Mandić Đerda). To vrijedno djelo vojvođanske organologije prvo je djelo takve vrste u Vojvodini. Ove godine "Agape" je objavila spomenutu knjigu i na srpskom jeziku na latinici, pod naslovom *Orgulje u Vojvodini*. Riječ je dakle o njenom drugom izdanju. Ovaj poduhvat ostvaren je na autorov zahtjev čija je prvotna zamisao i bila da se knjiga istodobno objavi na oba jezika. Izdanjem knjige na srpskom jeziku omogućeno je proširenje kruga čitatelja ne samo na vojvođanskom, nego i širem prostoru. Rad na prikupljanju i obradi građe za ovakvu svojevrsnu i dugo očekivanu knjigu trajao je 25 godina. Pisac knjige ostvario je u cijelosti ovaj naporan posao posve samostalno.

Drugo izdanje navedene knjige dopunjeno je i ispravljeno, kao i prvo izdanje, sastoji se od nekoliko poglavlja. U prvom je iznesena povijest orgulja općenito, dok je u drugom prikazan način njihova rada. Treće pak poglavlje izvješćuje o vojvođanskim orguljarskim radionicama, a četvrto o orguljarskim radionicama izvan Vojvodine. Posljednje poglavlje daje podatke o uništenim i nekada postojećim orguljama. Opisano je ukupno 173 orgulja s oko 250 ilustracija. Knjiga je izniman organološko-kulturni doprinos, jer prikazuje i rad orguljarskih radionica u susjednim zemljama, koje su gradile orgulje i u vojvođanskim crkvama. Knjiga je originalna i zbog toga što se njen autor nije mogao poslužiti nikakvom odgovarajućom literaturom budući da takva u Vojvodini nije postojala.

Knjiga *Orgulje u Vojvodini* istodobno dokazuje i pripadnost Vojvodine europskom podneblju. Nju bi, osim orguljara i orguljaša, trebali imati i mnogi ljubitelji glazbe.

Đuro Rajković

Uredio: Petar

Slavi Gospodina!

Istinsko slavljenje stvara duhovnu atmosferu u kojoj se događaju čuda!!! U Ponovljenom zakonu piše kako ljubiti Gospodina: "Ljubi Gospodina, Boga svoga, svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom snagom svojom!"

Ljubi Ga svim srcem svojim... Važno je shvatiti da smo mi hramovi Duha Svetoga i da nam taj Duh daje snagu i volju, i sve što je potrebno da slavimo Boga. On je u našem srcu, VJEČNO, ali On će djelovati jedino ako povjerujemo da je u nama!!! Svom dušom svojom... Duh Sveti ispunja naše srce, On je taj što daje život našem smrtnom srcu!!! Zato ga zativaj svaki dan jer imaš srce od mesa, a ne od kamena.

Svom snagom svojom... Molitva zahtijeva snagu, SVU našu snagu, da bismo dobili od Boga Njegovu snagu! BOG TRAŽI SVE DA BI DAO SVE!!! Tako i od nas traži snagu da budemo jaki u Njemu, jer kad smo slabi, jaki smo u Gospodinu...

PeTaR

Obavijesti

MISA ZA MLADE

3. 11. 2006. u 20 sati
u crkvi MARIJE MAJKE CRKVE

TRIBINA MLADIH

22. 11. 2006.

(listopadska) Tribina

O MAGIJI

Intrigantnu i dugo očekivanu temu pod nazivom "O magiji", izložila je na listopadskoj tribini s. **Silvana Milan**.

Budući da se mnogi mladi ljudi iz radoznalosti uključuju u nepoznate

"seanse", potrebno im

je pojasniti osnovne pojmove. Poznati su nam pojmovi: okultizam (okultno, latinska riječ *okultum* znači skrivenost, tajanstvenost, mrak), magija, čaranje, uroci, vraćanja, prizivanje duhova, spiritizam, sotonizam.

Kultovi poput ovih prakticirani su u Srednjem vijeku, ali u novije vrijeme sve se više obnavljaju među mladima. Zašto do toga dolazi? Ateizam je prouzročio pad vjere, što dalje stvara praznovjerje i onda to vodi do drugih opasnosti.

Proricanje budućnosti, gatanje u dlan, u kavu, horoskop, visak, posjet vračarama razni su oblici vraćanja.

- Ljudi ponekad traže pomoć u "bijeloj" magiji u nadi da sa sebe skinu "crnu", a magija je magija, nema dobre ili loše, ona je zlo sama po sebi.

S. Silvana nam je ispričala brojne primjere iz osobnog iskustva koji su nas na neki način zastrašili, ali ako nam je Krist temelj života i ako Ga slušamo i vjerujemo Mu - nemamo se čega bojati.

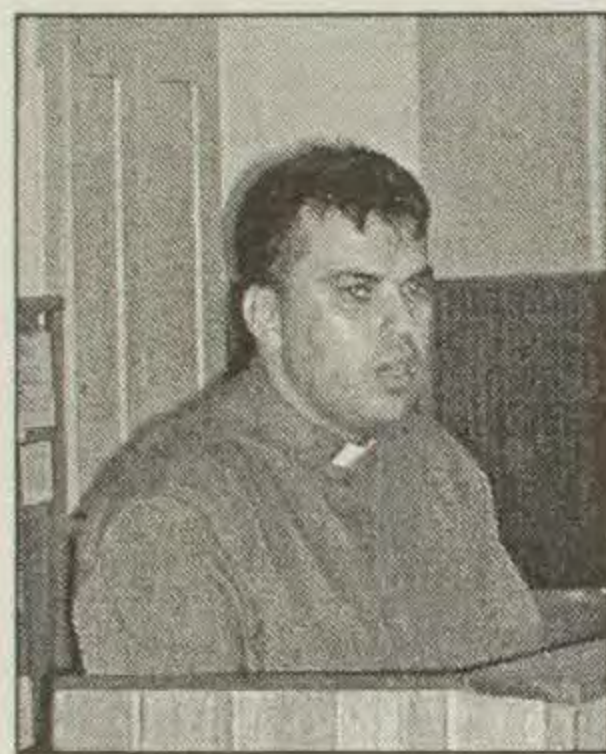
Ako netko zna nekoga tko se bavi magijom, ne treba se boriti direktno protiv nje već je važno zaštititi se - POMOLITI SE!!!

Na kraju je s. Silvana dodala da smo upravo MI mladi odgovorni za naš grad, za ovaj svijet...

Ovakve stvari možemo čuti od župnika i redovnica, a dalje je na nama da djelujemo...

Nikolina B.

Tribina mladih (u rujnu)

PRAZNOVJERJE U NARODU

Na prvoj tribini u novoj školskoj godini održanoj 17. 09. u 20 sati u Katoličkom krugu, predavanje je održao žednički župnik vlč. **Željko Šipek**, na temu "Praznovjerje u narodu".

Predavač je na početku objasnio da riječ praznovjerje znači zastranjenje religioznog osjećaja i djela koja iz njega izviru. Prva zapovijed glasi: Ja sam Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz mene. Grijesi protiv ove zapovijedi su idolopoklonstvo, bezvjerje itd., ali na prvom mjestu je

praznovjerje. Tu spada vjerovanje da će nam se dogoditi nešto loše i da ćemo biti nesretni ukoliko nam crna mačka prijeđe put, ako prođemo ispod ljestava ili pak razbijemo ogledalo... Neka od praznovjerja su i da ljudi piju blagoslovljenu vodu, ali time nas ona ne štiti, jer je Bog taj. Slično je i s klanjanjem ili obožavanjem kipova sv. Antuna ili Gospe. Kipovi nemaju nikakvu moć ili snagu. Molitva je jedina koja nam daje sreću, a ne komadić drveta ili plastike. Ako pogrešno vjerujemo, spuštamo se ispod razine svoje svijesti. To je vezano za instinktno razmišljanje i ponašanje. Praznovjerje je ograničenje i može postati životni stil. Odnosno, može utjecati na naš život kako bismo predmetom ili gestom spriječili (navodno se zaštitili) da se ne dogodi nešto loše. Predavač je naglasio da svatko može spontano stvoriti praznovjerje (nošenje amajlija, "svetih stvari", okrenuti čarape...) u tzv. stvaranju sigurnosti. Određeni se događaj zbija jer je to tako Bog htio, a ne neki predmet ili gesta.

Uzrok nekog događaja leži u nama samima. Izvori praznovjerja nisu poznati, a isto tako ne znamo što nas na to nagoni. Kako to da su ljudi počeli gledati loše događaje na ovaj način? Prvi praznovjeran čovjek je vjerojatno onaj kome se dogodilo neko zlo kada je bio u blizini neke životinje a što je on povezao s lošim događajem. Ljudi često znaju praviti prave rituale da bi spriječili zlo. A zašto to čine? Nema pravog odgovora, već zato što to drugi čine... Prve korijene praznovjerja imamo još u dječjoj dobi, jer dijete nastoji stvarnost učiniti da njemu bude ugodna, a to čini tako što će uvjetovati druge svojim ponašanjem da mu ugone. Praznovjerje može postati i opsesija pa se stvarnost promatra na pogrešan način.

Na kraju je predavač naglasio da praznovjerje ima potpuno drugačiji objekt promatranja u odnosu na katoličku vjeru. Čovjek koji vjeruje u Boga dolazi u odnos sa samim Bogom, a ne samo s prirodom i stvarima, što je slučaj u praznovjerju. /*Marijana Beneš*/

VI. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

Festival bunjevački pisama i ove je godine bio pravi kulturni događaj za hrvatsku zajednicu na kojem je predstavljeno 15 novih pjesama. Izvođače je pratio Festivalni orkestar Hrvatskoga kulturnog centra "Bunjevačko kolo" pod ravnanjem **prof. Branka Ivankovića Radakovića**.

Ovoj su priredbi nazočili generalni konzul R. Hrvatske u Subotici **mr. Davor Vidiš**, dogradonačelnik **Petar Kuntić**, predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskoga nacionalnog vijeća **Lazo Vojnić Hajduk**, urednik *Zvonika* **preč. Andrija Anišić**, katedralni župnik **Stjepan Beretić**,

voditelj Subotičkog tamburaškog orkestra **Stipan Jaramazović**, direktor *Hrvatske riječi* **Zvonimir Perušić**.

Pobjednici

Prema ocjeni stručnog žirija, najbolja skladba je "Salašarska tuga" za koju glazbu potpisuje ujedno i interpretator **Marinko Rudić Vranić**, a publika je za najbolju izabrala pjesmu

"Ne dam da mi moje gaze" autora glazbe **Nikole Jaramazovića**, koju je izvela **Marija Jaramazović**. Stručni žiri za tekst najboljom je proglasio pjesmu **Ane Popov** "Badnje veče".

Drugu nagradu žirija osvojila je skladba "Gabrić ćuprija" (tekst **Stipana Bašića Škarabe**), a glazbu i aranžman potpisuje **Ante Crnković**, izvođač pjesme.

Treće je mjesto stručni žiri dodijelio pjesmi "Zašto lažu oči tvoje" na tekst

Marjana Kiša, za koju je glazbu i aranžman napisao **Slobodan Ivković**, a izveli su je **Lidija Horvat** i **Marinko Vujković Lamić - Čičak**.

Nagrada za najbolji aranžman pripala je **Vojislavu Temunoviću** za skladbu "Ej ravnicu moja", za koju je tekst i glazbu napisao **Petar Kuntić**, a izveo ju je **Dejan Čakić**.

Na čelu Organizacijskog odbora Festivala bio je **prim. dr. Marko Sente** koji je bio vrlo zadovoljan ovom uspješnom priredbom na kojoj se afirmira napose ljubav mladih prema novoj bunjevačkoj pjesmi. /K. Č./

BOG IMA ODGOVOR

Za sve negativne stvari koje si govorimo, BOG ima pozitivan odgovor!!! Pronađi u Bibliji citate...

- ☉ Ti kažeš: "Nemoguće je!"
  - ⊗ Bog kaže: "Sve je moguće!" (Luka 18,27)
- ☉ Ti kažeš: "Preumoran sam!"
  - ⊗ Bog kaže: "Ja ću te odmoriti!" (Matej 11,28-30)
- ☉ Ti kažeš: "Nitko me ne voli!"
  - ⊗ Bog kaže: "Ja te volim." (Ivan 3,16; 13-34)
- ☉ Ti kažeš: "Ne mogu dalje!"
  - ⊗ Bog kaže: "Moja je milost dovoljna." (2 Korinćanima 12,9)
- ☉ Ti kažeš: "Ne razumijem!"
  - ⊗ Bog kaže: "Ja ću te voditi!" (Izreke 3,5-6)
- ☉ Ti kažeš: "Ne mogu to napraviti!"
  - ⊗ Bog kaže: "Ti možeš sve!" (Filipljanima 4, 13)
- ☉ Ti kažeš: "To nije vrijedno."
  - ⊗ Bog kaže: "To će biti vrijedno." (Rimljanima 8,28)
- ☉ Ti kažeš: "Ne mogu si oprostiti!"
  - ⊗ Bog kaže: "Ja ti opraštam!" (Ivan 1,9; Rimljanima 8,1)
- ☉ Ti kažeš: "Neću uspjjeti!"
  - ⊗ Bog kaže: "Ja ću ti dati sve što trebaš!" (Filipljanima 4,19)
- ☉ Ti kažeš: "Bojim se!"
  - ⊗ Bog kaže: "Nisam te ispunio duhom straha!" (Timotej 1,7)
- ☉ Ti kažeš: "Nemam dovoljno vjere!"
  - ⊗ Bog kaže: "Svima sam dao mjeru vjere!" (Rimljanima 12,3)
- ☉ Ti kažeš: "Nisam dovoljno pametan!"
  - ⊗ Bog kaže: "Dajem ti mudrost." (1 Korinćanima 1,30)
- ☉ Ti kažeš: "Sam sam!"
  - ⊗ Bog kaže: "Nikada te neću napustiti!" (Hebrejima 13,5)

ŠTO KAŽU POZNATI....

Gibonni:

"Svaki put kad nešto radim iz srca, ispadne dobro, a kad god pokušavam raditi isključivo iz glave, završi loše."

Michael Jordan:

"Proživio sam mnogo neuspjeha u životu i upravo zato sam uspio."

Angelina Jolie:

"Ako ne izađete iz kutije u kojoj ste odrasli, nikad nećete shvatiti koliko je svijet velik."

Uređuje i piše: dr. Marinko Stantić

Zajednica Cenacolo

Po nadahnuću Duha Svetoga, po snu posvećene žene sestre Elvire rodila se u srpnju 1983. zajednica Cenacolo kao odgovor Božje ljubavi na očajan krik mnogih mladih, umornih, razočaranih, ovisnika i neovisnika, u potrazi za radošću i pravim smislom života. Sa sestrom Elvirom surađuju dobrovoljci, posvećenici i obitelji, koji neprekidno i besplatno djeluju u službi Zajednice, toga Božjeg djela. "Kuća Majka" Zajednice nalazi se na brežuljku Saluzza, gradića u pokrajini Cuneo (Piemonte). Od osnutka do danas otvoreno je mnogo bratovština i trenutačno ih je više od četrdeset u Italiji i diljem svijeta (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Austrija, Poljska, Irska, Francuska, SAD, Meksiko, Dominikanska Republika, Brazil). U mjestima kamo nas Božja providnost vodi Zajednica želi biti malo, ali sjajno svjetlo u tami, znak nade, živo svjedočanstvo da smrt nema zadnju riječ. Onima koji kucaju na vrata Zajednice predlaže se jednostavan, obiteljski način života u kojem se ponovno otkriva rad kao dar, iskreno prijateljstvo i vjera u Riječ Božju, koja se utjelovila u Isusu Kristu mrtvom i uskrsnom za nas. Vjerujemo da je kršćanski život svojom puninom istinit odgovor na ljudski nemir i da nitko bolje od Boga Oca koji je stvorio čovjeka ne može obnoviti njegovo povrijeđeno i izgubljeno srce u životu bez smisla. Naša je snaga Ljubav koja se rađa iz Kristova križa, i koja daruje život mrtvima, slobodu zarobljenicima, vid slijepima. Mi smo najbolji svjedoci čuda što ih Gospodin čini pred našim očima, i zahvalni smo Mu jer svaki dan gledamo kako On uskrsuje i kako se vraća smiješak i život onih koji su bili izgubili svaku nadu.

Evo što kaže s. Elvira o svojim uspjesima:

"Kad se sjetim svoje prošlosti, moram priznati da je Bog oduvijek bio u mojem životu i da je Duh Sveti vodio moje roditelje i događaje, da bi me naučio na koji način da živim dobročinstvo, ljubav, službu i svoje poslanje. Bog priprema "svoje službenike u raznim poslovima" po savršenu planu.

Danas blagoslivljam što sam se rodila u mnogobrojnoj obitelji, koja je u Drugom svjetskom ratu od 1940. do 1945. emigrirala s juga Italije. Bila sam poslušna svojim roditeljima koji su tražili od mene i od moje braće mnoga odricanja i žrtve. Odrastala sam u očevoj ovisnosti o alkoholu, a majka je morala mnogo raditi i često je izbivala iz kuće jer je bila medicinska sestra. Moj otac je često ostajao bez cigareta i, primjerice, zvao bi me da mu idem po cigarete sve dok ne bih ustala i otišla. Iako sam već bila u postelji i bila je kasna noć, osjećala sam da ga trebam poslušati.

Razmišljajući sada o tome, shvaćam da je sve to vodio Duh Sveti, koji je od mene htio stvoriti ženu slobodnu od strahova, lijenosti, koja se neće bojati patnje. Sigurno je da svaka djevojčica pati kad mora ustati iz postelje i drhteći od straha noću proći mračnom ulicom zbog očevih cigareta. No, danas želim istaknuti i podijeliti taj jednostavni čin da bih proslavila Gospodina koji me hrabrio i kroz ovisnost i slabosti mojega oca. U svakom slučaju meni je to sve pomoglo da sazrijem u svojoj nutarnjoj slobodi, sposobnosti da darujem sebe, unatoč hladnoći, strahu, umoru...

Danas služim mladima i onima koje na neki način susrećem na svojem putu, koji me trebaju, i koji su potrebiti smiješka, zagrljaja, riječi, stiska ruku, pogleda nade. Osjećam golemu snagu, snagu da darujem život, što me potiče da više mislim na potrebe drugih nego na svoje svagdašnje potrebe koje su posljedica gladi, umora, iscrpljenosti, strahova i bolesti.

Želim da to bude poruka nade za mnoge momke i djevojke koji mi pišu o svojim tužnim pričama iz djetinjstva, koje su ih sputale. Želim ih potaknuti da tu svoju prošlost žive u vjeri, gledajući Boga kao Oca, koji nas nikad ne ostavlja i ne gubi iz vida. Danas vjerujem da Gospodin razumije i pobjeđuje svaku pa i najmanju patnju koju prođemo vjerujući u Isusa.

To su moja sjećanja na djetinjstvo s mnogo križeva, mnogo radosti, mnogo Marijine prisutnosti... To govorim upravo zato da svako dijete, svaka žena, svi vi koji čitate ove retke možete zadobiti vedrinu, radost koju Bog strastveno želi unijeti u svaku tužnu priču svakoga tko je odrastao u obitelji uz poniženja, strahove i nasilje.

Znajte da je bol najiskrenija molitva, ona je Isus na križu, Isus živ danas, Isus koji je uskrsnuo da bi nas utješio."

za život:

Poruke teškog bolesnika

Kako pomoći emocionalno i društveno onima koji boluju od teške bolesti? Evo što oni sami kažu o tome:

♥ Pomozite mi proslaviti blagdane i posebne prigode ukrašavajući moju sobu u bolnici ili kod kuće donoseći male darove i cvijeće.

♥ Pomozite mojoj obitelji. Ja sam bolestan, ali i oni trpe. Ponudi da ćeš biti sa mnom kako bi mojima omogućio odmor. Pozovi ih van, rezerviraj im mjesta. Ohrabri prijatelje moga bračnog druga da provedu vrijeme s njim ili s njom. Bolje se osjećam ako znam da moja obitelj uživa u životu koliko je to god moguće.

♥ Budi kreativan! Pitaj me koga bi želio vidjeti pa ga dovedi u posjetu. Donesi mi časopis ili knjigu ili poster za moj zid, kazete, kutiju keksa da ih podijelim sa mojim prijateljima.

♥ Govori o "onome". Nemoj se bojati upotrijebiti riječ rak ili ime bilo koje bolesti. Pronađi želim li o tome govoriti pitajući "želite li o tome razgovarati"?

protiv života:

LIJEČNICI GINEKOLOZI

"Kad sam došla na prvi pregled kod ginekologa, sestra me je prvo pitala: "Hoćete li TO zadržati?". Ako neću, onda mogu doći za 3 dana kad im bude manja gužva. Kad sam ušla u ordinaciju, doktorica mi je napravila UTZ, ustanovila da tu postoji "jedna nakupina stanica, veličine 4,5mm" i upitala me da li me to veseli. Naravno da da! Onda sam joj kao doktorici rekla da me malo brine to što sam popila jaki antibiotik prije nego sam saznala da sam trudna, a doktorica mi je odmah objasnila, da imamo dovoljno vremena za pobačaj, jer je trudnoća vrlo mala, i da mi liječnik koji mi je propisao antibiotik samo treba dati potvrdu, pa će to biti "medicinski opravdan pobačaj" i neću platiti ništa!!! Ja sam naravno bila u šoku i pitala sam je zašto bih ja pobacila, a ona "mrtva hladna": "Za svaki slučaj, djetetu se od tog antibiotika MOŽDA ne razviju kosti, iako nema dokaza, ali rizik postoji". Rekla sam joj da ne dolazi u obzir, a ona meni neka još razmislim!

Poslije sam se naravno raspitala za eventualne posljedice od tog lijeka, ali ispalo je da je najgore što se može dogoditi jest da dijete možda može imati loše ili samo žute zube! Sada na zadnjem pregledu me je "upoznala" sa testom za Downov sindrom, kao za rano dijagnosticanje. Pošto sam odbila, doktorica mi je objasnila da "poslije nema povratka".(svjedočenje jedne trudnice na katoličkoj internet stranici)

NAŠ KOMENTAR: Opisani događaji su se dogodili u Hrvatskoj, ali pouzdano znamo da je u našem gradu jedna ginekologinja trudnicu progonila upućivanjem na abortus! Bog je velik - rodilo se to dijete, na radost hrabroj joj mami i tatici i bati, zdravo, sretno, Bogu milo!

POŠTUJU LI LIJEČNICI LJUDSKI ŽIVOT OD NJEGOVA ZAČEĆA, KAKO KAŽE NJIHOVA LIJEČNIČKA ZAKLETVA?

Uređuje: obitelj Huska

Šibom kojom šibaš...

Dragi čitatelji! Jeste li se nekada upitali kritizirate li previše svoju okolinu? Zbilja, nekad čovjek, i ne želeći to, izrekne preoštar sud, svoj stav (možda sasvim pravičan!) koji može vrlo zaboljeti "djecu i osjetljive" (kako kaže Danilo Kiš). Nadalje, tko od svih živih ljudi na svijetu nije i pomalo dijete i pomalo osjetljiv, bar ponekad? Zato, za uspjeh u kritiziranju i društva i pojava, vodimo se Isusovom uputom "Budite milosrdni..." (Lk 6,36) i dalje gdje govori kakvom

mjerom mjeriti i sebi i drugima (Lk 6,37-38). Nedavno sam baš to iskusila - "šibom" kojom sam "šibala", sama sam dobila! To je pravedno, i zahvalna sam na bratskoj opomeni! Kad nas opomenu, osobito nas koji druge poučavamo, potičemo, podsjećamo, na neki naš propust, pogrešku ili čak grijeh, u poniznosti to moramo prihvatiti i, naravno, popraviti se. I još, biser mudrosti sv. Augustina: "Ako šutiš, šuti iz ljubavi, ako govoriš, govori iz ljubavi! Ako ispravljaš, ispravljaj iz ljubavi, ako praštaš, praštaj iz ljubavi! Imaj uvijek u dnu srca samo ljubav, iz tog korijena mogu nići samo dobra djela!" © *vh*

UMJETNOST ŽIVLJENJA

BRAČNA LJUBAV

Kako se dvoje ljudi susreće, kako se toliko zbližuje da jednoga dana u tihoj privrženosti ili strastvenom oduševljenju zaželi zajedno koračati kroz život? To je velika tajna.

Nije moguće izreći što to dvoje toliko privlači jedno drugomu.

Možda pogled, pokret, osmijeh.

Pri svakom susretu srce je kucalo brže.

Sanjali su jedno o drugome i odlučili zajedno stanovati.

Osjećali su se kod kuće, zaklonjeni u velikoj tajni koju ljudi zovu "ljubav".

Urastali su u partnerov život kao što dvije grane na jednom deblu rastu iz jednog korijena.

Ali životni put je dug.

Blagdanska zvona ne zvone svaki dan.

Prvo oduševljenje prođe i dođu mnogi jednolični dani.

S vremenom se sve više opaža da onaj drugi nema samo dobre strane.

Ti se ljutiš i možda misliš:

Pogriješio sam.

Ali nisi pogriješio.

Ti si samo čovjek kao i svi drugi ljudi.

Svaki život slijedi ritam dana i noći, uspona i padova, plime i oseke.

Svake godine dođu proljeće i jesen, ljeto i zima.

Budi strpljiv, jako strpljiv sa samim sobom a još više s onim drugim, nemoj nikad napustiti dom ljubavi i vjernosti.

Strast ljubavi može navaliti kao oluja koja čovjeka iskorjenjuje.

Njena sila nagoni jedne da budu zajedno,

a druge rastavlja.

Ali jednoga dana stiže se i najjači orkan.

Razmjeri razorenoga postaju tada vidljivi.

Kad navali oluja,

Nemoj zapadati u paniku, nemoj sve napuštati.

Čvrsto se drži korijenja.

Pričekaj i budi strpljiv, jako strpljiv.

Oluja će proći,

prava ljubav će ostati.

(Phil Bosmans, "Pljesak životu")

kutak ♥

MUŽ: Pomozi joj da se osjeća slobodno u svojoj kući i da ti ne mora polagati računa o svakoj sitnici.

ŽENA: Nastoji, koliko je moguće, mijenjati jelovnik, tako da nikada ne zna što ga čeka za objed. Ne kuhaj ono što on ne voli.

tu oko nas

PLAKATI, ŠTAMPA, TV...

"Neka se organizira posebna zaštita za očuvanje mladih od štampe i predstava koje su štetne njihovoj dobi."

(Dokumenti, Dekret o sredstvima društvenog saobraćanja)

Prije nekoliko godina mladi katolici okupljeni na Tribini mladih pokrenuli su inicijativu skupljanja potpisa protiv

pornografije na kioscima. U pismu uz Peticiju tražili su da se takva štampa ukloni, da malenima i mladima (kojima šteti, što objašnjavaju roditelji u popratnom pismu) ne bude pred očima dok kupuju sličice ili kakav slatkiš. Negdje su poslušani, negdje ignorirani.

Osim pornografije, upitna je i uloga plakata i uopće osoba već osuđenih ili tek optuženih, primjerice za ratne zlo-

čine. Što poručujemo time što su ti ljudi na majicama, zidnim satovima, posterima? Što će maleni i mladi iz toga shvatiti?

Uputu iz uvoda ovoga teksta daju papa Ivan Pavao II. i biskupi svijeta u koncilskom dokumentu civilnim vlastima. Naravno da ona još više obvezuje katolike, koliko je to u njihovoj moći. Ne možemo se žaliti na moral cijele nacije, ako mi za njega ne činimo ništa ili malo.

vh

Piše: Stjepan Beretić

Kapela u subotičkoj gimnaziji

Za subotičke gimnazijalce uređena je 1825. godine u zgradi nekadašnje stare gimnazije kapela posvećena svetome Mirku. Kapela je bila potrebna zbog toga što su dvije tadašnje subotičke crkve, crkva svete Terezije i franjevačka, nedjeljom bile pretijesne da prime vjernike koji su dolazili na nedjeljnu svetu misu. Osim toga, gimnazijalci su svakog školskog dana imali svetu misu prije početka predavanja. Za gimnazijalce je školska kapela dobro došla i u dane prevelike zime. Nadbiskup je 17. siječnja 1825. odobrio upotrebu kapele. Vjeroučitelju je dopušteno da se u kapeli dnevno služi samo po jedna sveta misa za đake. Kapela je služila svojoj svrsi sve do 1869. godine, kad je kapela preuređena za učionicu. Od tada su đaci odlazili prvih godina u franjevačku crkvu, a onda od 1875. godine u župnu crkvu svete Terezije na svetu misu.

Kapela u novoj zgradi gimnazije

Današnja zgrada gimnazije je podignuta u novobaroknom stilu po nacrtima slavnoga **Ferenca Raichla**. Svečano je otvorena i predana na uporabu 27. kolovoza 1899. godine. Gradsko poglavarstvo je prihvatilo prijedlog tadašnjeg župnika središnje gradske župe svete Terezije, **Matije Mamužića**, da se na kupolu gimnazije postavi križ. Samo pročelje gimnazije bilo je bogatije ukrašeno. U novoj zgradi gimnazije u svečanoj dvorani bili su vitraji, dvoranu su resila četiri velika lusteri, a u apsidi dvorane, tamo gdje je danas pozornica nalazila se kapela. Oltar kapele je posvećen Blaženoj Djevici

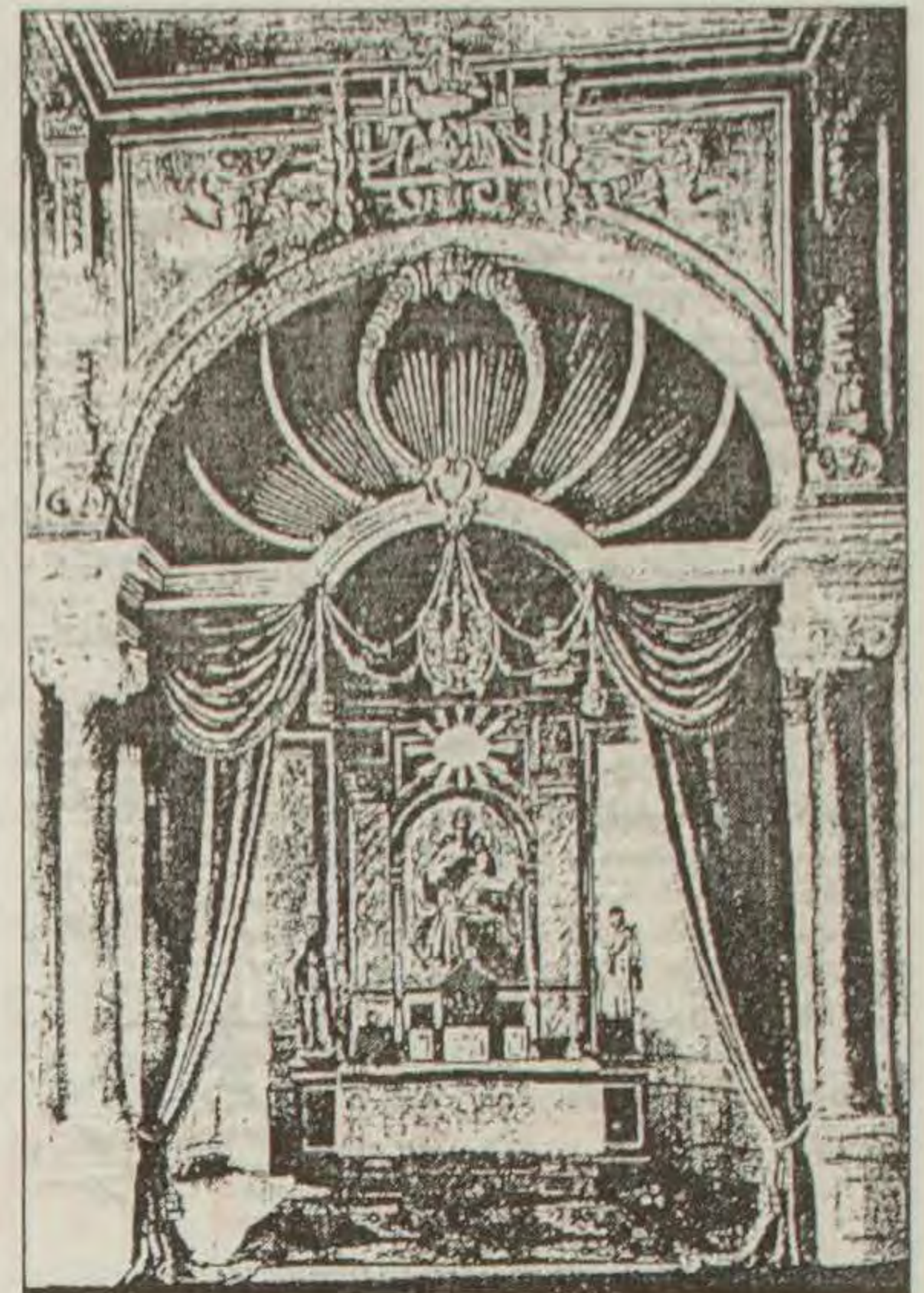
Mariji. Oltarna slika je bila djelo **Pála Böhma**, a prikazivala je Bogorodicu s Djetetom na ruci. S jedne i druge strane slike nalazili su se kipovi zaštitnika mladeži. Uz retabl oltara nalazio se s lijeve strane kip svetoga Mirka, a s desne svetoga Alojzija. Opremu za oltar i kapelu je kupio grad Subotica.

Neuspjela oltarna slika

Već spomenuti subotički župnik **Matija Mamužić** nije bio zadovoljan oltarnom slikom, jer su u Gospinom liku mnogi Subotičani prepoznali jednu svoju uglednu sugrađanku. Osim toga je i lik Djeteta Isusa neuspjao. Na to je župnik uzaludno upozoravao arhitektu **Raichla**. Svoje nezadovoljstvo je u pisanoj formi očitovao u srpnju 1899. godine i gradonačelniku **Lazaru Mamužiću**. Po želji **Matije Mamužića** subotički poduzimač **Károly Molczer** je naslikao novu oltarnu sliku. Ta je slika još manje odgovarala namjeni. Na koncu je odbor za gradnju gimnazije odbio i jednu i drugu sliku. Privremeno je na oltar ugrađena **Molczerova** slika, dok ne naslika novu. Kapela ja konačno dovršena 1902. godine, a svečano je posvećena 18. travnja 1902. godine u 8 sati. Privremena **Molczerova** slika je zamijenjena novom, prikladnijom u siječnju 1903. godine. Tu je sliku prihvatio i odbor za gradnju gimnazije.

Prvi đaci u novoj zgradi

Prve školske godine u novoj zgradi gimnazije primljena su 542 učenika. Pored svih ostalih predmeta imali su i

Kapelica u subotičkoj gimnaziji preuzeta iz knjige Magyar László, *Iratvallató*, str. 186.

vjeronauk. Među profesorima su i vjeroučitelji **Svetozar Dimitrijević** za đake pravoslavne vjere, **István Kalmár** i **Pajo Kujundžić** za đake katoličke vjere, **Emil Korossy** za evangelike i veliki rabin **Mór Kutna** za židovski vjeronauk. Subotičani su tada bili posebno ponosni na profesora tjelesnog odgoja **Nikolu Matkovića**. Njegovi su učenici postizali zapažene rezultate u cijeloj državi.

Župnik Matija Mamužić

Sve su subotičke škole bile općinske, pa njihov nadzor nije spadao na župnika. **Matija Mamužić** je bio samo jedan od članova školskog odbora, ali je bio nadzornik za katolički vjeronauk u Subotici. Daleko od toga da je **Mamužić** samo nadgledao školski vjeronauk. Svakog mjeseca tijekom školske godine sazivao je sve katoličke vjeroučitelje na sastanak. Tom se prilikom zanimao za teškoće i uspjehe kateheta. A budući da je raspolagao s velikim iskustvom, bio je od velike koristi za sve subotičke katehete. Jedina katolička škola u Subotici je bio samostanska škola sestara Naše Gospe. Ta mu je škola bila posebno na duši, a uživao je veliki ugled kako pred nastavničkim zborom, tako i pred roditeljima i pred djecom. **Župnik Mamužić** je visoko cijenio odgojni rad ne samo s djecom, već i rad s mladima. Zato nije čudo što se, kao član školskog odbora i kao mjesni župnik, jako zalagao i za gradnju velike subotičke gimnazije.

Odgovara: dr. Andrija Kopilović

Zašto nova otajstva krunice?

Nalazimo se u mjesecu listopadu, a on je posvećen osobito pobožnošću molitve svete krunice. Drago mi je pitanje koje ste postavili, jer nam daje prilike, da zajedno razmišljamo baš ovoga mjeseca o toj pobožnosti. Krunica je najdraža molitva svih katolika i sigurno najrasprostranjenija molitva u katoličkom svijetu. Ne bih ulazio povijesno u vrijeme kada je ona i kako nastala, samo bih kratko podsjetio da je božanski Časoslov, ono što mole redovnici i svećenici, molitva psalma s čitanjima i molitvama, a da psaltir sadrži 150 psalama. Kod samoga nastanka molitve krunice želja je bila da se izmoli 150 Zdravo Marija. Dakle, cijela krunica je u stvari evanđeoska molitva. Ona sadrži molitvu "Oče naš", unutra je pozdrav anđeoski "Zdravo Marijo" i onaj dodatak zaziva "Sveta Marijo Majko Božja, moli za nas grešnike...". Dakle, krunica je u stvari, recimo tako, pučki psaltir. Ono što treba ponovno i puno naglašavati jest da krunica nije samo marijanska molitva, ona čak i nije marijanska molitva, jer sva želi biti kristocentrična. U središtu krunice, naime, nije izgovaranje riječi, nego razmišljanje o otajstvima Kristova života te u krunici uvijek moramo staviti naglasak na to. Primjerice, otajstvo Isusovog rođenja ili njegove muke. U našim mislima i srcu treba biti prisutna ne samo slika tog događaja iz povijesti spasenja, nego više od toga, doživljaj tog djela spasenja za nas. Kao tihi žubor vode pamtimo to razmišljanje, izgovarajući pobožno i polako riječi Anđeoskog pozdrava i našega zaziva *Sveta Marijo Majko Božja...* Tako se molitva pretvara u duboko razmišljanje i razmatranje, u tihi odjek našega izgovaranja evanđeoskih riječi. Do Godine krunice, koju je proglasio Sluga Božji, papa Ivan Pavao II., katolička Crkva je poznavala krunicu od petnaest otajstava - pet radosnih, pet žalosnih i pet slavnih. To je zapravo stoljećima posvećena molitva o Isusovom ranom djetinjstvu, o Isusovoj mucu i konačno o slavi Uskrsnuća i Marijinoj proslavi. Ivan Pavao II., kao veliki štovatelj Marije, osjetio je potrebu da u tu pučku pobožnost, unatoč velike opasnosti da ne bude prihvaćeno, uvede još pet otajstava i u Godini krunice on je to i učinio. Uveo je takozvana otajstva Svjetla. Zašto? Ponajprije radi toga što je jedan dio otajstava

spasenja milosnog života nedostajao molitvi krunice. To je onaj dio Isusovog života kojega je proveo u tzv. javnom djelovanju. Radi se o one tri godine "Bogojavljenke" kad je zapravo Krist poučavao i objavljavao Boga kao Oca, evanđelje kao put spasenja. Taj dio nedostajao je u našem razmišljanju u toj divnoj molitvi krunice. Radi toga je Papa i nazvao ta otajstva "Otajstva Svjetla" jer, konačno, Isus je došao svojim naukom i primjerom donijeti na svijet svjetlo. Svjetlost dođe na svijet, da obasja sve ljude i kad gledamo dublje otajstva Svjetla, onda vidimo da se zapravo u njima zrcali izravna Božja objava.

Promotrimo prvo otajstvo i osobno Krštenje: mi znamo što se dogodilo na Jordanu, kako je Isus kršten, mi znamo da je to krštenje zapravo značilo njegov ulazak u "svijet grešnika". Isus se priznao grešnikom, makar nije to bio. Kod Isusovog krštenja u Jordanu, svjetlo koje nas obasjava je nebo koje se otvorilo, Duh Sveti koji se spustio nad njega a čuo se glas Očev "Ovo je sin moj ljubljani." Dakle, osvjetljen je Krist kao Mesija, osvjetljeni smo mi kao krštenici koji smo postali sinovi svjetla, jer smo kršteni u Isusu Kristu, u ime Trojstva, te smo tako postali sinovi i kćeri Božje, "sinovi Svjetla".

U Kani Galilejskoj, to je drugo otajstvo, Isus se objavljuje učenicima jer pretvoriti vodu u vino jest čudo, a to može samo Bog. Ono bitno za ovo otajstvo je zapisano u evanđelju: "... i njegovi učenici povjerovali su u njega". Tako ponovno svjetlo koje dolazi iz srca Isusova rasvjetljuje, više učenike nego sljedbenike, i čini da je Isus ne samo Gospodar prirode nego onaj koji je zaručnik nove zaručnice - Crkve. Zapravo to je evanđelje, ustvari evanđelje Crkve.

Treće otajstvo govori direktno o njegovom radu, o navještanju, gdje je evanđelje - sjetimo se značenja: radosna vijest. Isus, koji je svjetlo svijeta, svojim evanđeljem je rasvjetljavao i prosvjetljavao sve ljude. Činio je to propovijedajući, a propovijedao je tako da je potvrđivao znamenjima i čudesima istinitost svoga govora. Ono što je bitno shvatiti ovdje da se ponovno radi o našem preobraženju prema svjetlu, zato je propovijedao evanđelje i pozvao na obraćenje.

Znam da je Ivan Pavao II. u molitvu Krunice dodao još pet Otajstava. Malo me to još uvijek iznenađuje i nekako ne znam naučiti moliti i ta Otajstva. Zašto je Papa unio ta nova Otajstva i što je cilj toga? Pomozite nam razumjeti ovu novost.

M.B., Bački Monoštor

Preobraženje u hebrejskom jeziku u stvari znači okrenuti se od tame prema svjetlu. Dakle, otajstvo svjetla je u tome što se okrenuti, vratiti, znači okrenuti leđa tami i okrenuti se prema svjetlu. Otajstvo Tabora je četvrto otajstvo preobraženja. Znači Isus je pokazao svoju božansku narav, onu koja je bila i osobito onu koja će biti nakon njegova Uskrsnuća, stupovima Crkve - trojici Apostola. Njegovo lice je bilo svjetlo, haljina bjelja od snijega i čuo se ponovno Očev glas, jer su nebo otvoreno i objavitelji staroga Saveza, prorok Ilija i zakonodavac Mojsije govorili s njime. Bio je to vrhunac objave. Objava Isusa Krista s kojim su razgovarali Mojsije i Ilija bila je jasna stupovima Crkve, apostolima Ivanu, Petru i Jakovu. Shvatili su da je taj Isus Krist zapravo ono Svjetlo koje dolazi na ovaj svijet. To je opet Otajstvo Svjetla. Sjetimo se: "Ovo je Sin moj ljubljani. Slušajte ga." Njega mi slušamo. Dakle, svjetlo koje donosi u nas, On - Isus Krist - može se prihvatiti samo vjerom, darom svjetla, ali i našim pristupom prihvaćanja prema svjetlu.

Konačno euharistija, kao najveća tajna i najveći dar Crkvi koja čini Crkvu živom i svjetlom svijeta, kao što reče Isus: "Vi ste svjetlo svijeta." Nitko ne može biti svjetlo ako ne blaguje, ako nije u zajedništvu s Isusom skrivenim pod bjelinom hostije, s onim koji prosvjetljuje svakoga onoga koji ga prima.

I tako, zahvaljujući vašem pitanju, možemo sada ponovno zaokružiti cjelinu, a to je da je uistinu veliki papa Ivan Pavao II. osjetio potrebu da u svom životu razmišljamo o onim istinama koje nam pomažu da hodimo u svjetlosti. Dakle, ne samo da se sjećamo djela spasenja, nego da spasenje koje je navješteno i darovano činimo i mi u "svjetlosti" novoga čovjeka. Pozvani smo dakle biti novi čovjek. I daj Bože da krunica s otajstvima svjetla, zaživi u našoj svakodnevnoj molitvi. Tako će zapravo sav taj takozvani "ciklus" krunice biti cjelovit, jer obuhvaća Isusovo djetinjstvo, njegov "javni život", njegovu muku, njegovo Uskrsnuće, kao i Marijinu proslavu. Neka molitva krunice bude poziv svima nama da "čitamo" svakodnevno "Evanđelje siromaha".

Slavlje 25. godina redovništva s. Nade Ivanković

U tavankutskoj crkvi "Srca Isusova", u nedjelju 10. rujna dominikanka s. **Nada Ivanković** na svečani je način proslavila srebrni jubilej svoga redovničkog služenja Bogu, Redu i Narodu. Misno slavlje predvodio je brat s. Nade i župnik u Tavankutu **Franjo Ivanković**, a uz njega je bio župnik crkve "Isusova Uskrsnuća" iz Subotice **mons. Bela Stantić**, ujak slavljenice.

Divan sunčani rujanski dan bio je još ljepši kada se u predivnoj tavankutskoj crkvi okupilo desetak sestara dominikanki, brojna rodbina s. Nade i vjernici mjesne župe. Za ovu svečanost došle su četiri sestre dominikanke iz Korčule i Zagreba, a predvodila ih je časna majka s. **Katarina Maglica**. Za vrijeme svete mise ona je zajedno sa s. Nadom bila u svetištu crkve na počasnom mjestu. U sklopu misnog slavlja, poslije propovijedi, s. Nada je pred časnom Majkom i okupljenom zajednicom obnovila svoje redovničke zavjete. Poslije obnove zavjeta prisutnima se obratila časna Majka koja je u nadahnutom govoru protumačila smisao zavjeta i redovničkog života. U prigodnoj prikaznoj procesiji sestre dominikanke su prinijele darove među kojima je bila i slika od slame koju je slavljenici za ovu prigodu izradila i darovala slamarca **Ana Milodanović**. Prije završnog blagoslova s. Nadi su čestitali najmlađi nećaci i nećakinje stihovima koju je za ovu priliku napisala slavljenicina mama **Kata**.

Poslije misnog slavlja nastavljeno je zajedništvo u župnom dvorištu i prostorijama župe gdje su se okupili mnogi vjernici, sestre dominikanke i bliža rodbina s. Nade.

Dominikanka s. Nada Ivanković rođena je u Starom Žedniku 19. travnja 1959. godine, kao šesto dijete, od desetoro djece, **Grge** i **Kate r. Stantić**. Poslije završene pučke škole u rodnom mjestu pohađala je srednju kemijsku školu u Subotici. Nakon višegodišnjeg razmišljanja odlučuje pristupiti zajednici sestara dominikanki. U jesen 1979. odlazi u Korčulu u samostan sestara dominikanki. Poslije dvije godine polaže svoje prve zavjete. Djelovala je u Korčuli, na Hvaru, u Zagrebu, a od 1990. godine nalazi se na službi u Kanadi. U Kanadi je 2. listopada 1991. godine položila svoje doživotne zavjete. U tom samostanu i danas živi i radi kao njegovateljica starih osoba. Svake dvije godine posjeti svoj zavičaj i tom prilikom se susretne sa svojim susestrama i bližom rodbinom.

Na kraju svoga ovogodišnjeg boravka na godišnjem odmoru s. Nada je sa još svojih 5 sestara dominikanki i svojim bratom **Franjom** bila na hodočašću u Svetoj Zemlji. /I. P./

SEMINAR ZA KATEHETE I KATEHISTICE U SOMBORU

Kateheza crkvenih blagdana okvirna je tema seminara za katehete i katehisticu koji je od 6. do 8. listopada održan u župi Presvetoga Trojstva u Somboru. Sudjelovalo je četrdesetak kateheta i katehistica iz Vojvodine i iz Beogradske nadbiskupije te više studenata Teološko-katehetskog instituta iz Subotice. Voditelji seminara bili su katehete iz Švicarske **Pia Zweili**, **Karin Flury** i **Norbert Schalk**.

Sudionike je na početku u ime organizatora pozdravio domaćin - župnik i profesor katehetike na Teološko-katehetskom institutu **preč. Josip Pekanović**, podsjetivši ih na sličan seminar koji je održan protekle godine u Subotici. Katehetama se obratio i župnik subotičke katedrale i biskupijski vikar za pastoral **mons. Stjepan Beretić**. On je u svom pozdravu među ostalim rekao: "Što da vam kažem u biskupovo ime, drage katehisticu i katehete? *Kako su ljupke po gorama noge glasonoše radosti koji oglašava mir, nosi sreću, i spasenje naviješta, govorec Sionu: 'Bog tvoj kraljuje!'* (Iz 52,7). Kateheta je glasonoša radosti koji oglašava mir, nosi sreću i spasenje naviješta.

U našoj biskupiji od nekih milijun stanovnika samo je trećina katolika. Tko je katehist u Subotičkoj biskupiji? To je Isusov prijatelj i svjedok njegov, a nastupa u svjetlu Isusove riječi: *Ne boj se, stado malo; svidjelo se Ocu vašemu dati vam Kraljevstvo!* (Lk 12,32). /.../ Katehist, nakon marljiva rada i molitve, nastupa u ime Gospodina Isusa koji veli: *To sam vam govorio da moja radost bude s vama i da vaša radost bude potpuna* (Iv 15,11).

/.../ Drage katehisticu i katehete! Dobar posao vam želim! Omiljeli Bogu! Zavoljeli vas ljudi!

Pozdrave je zatim uputila i Pia Zweili, izrazivši radost što imaju priliku jedni od drugih puno toga naučiti. Program seminara u tijeku tri dana, među ostalim, ostvarivao se u radionica-

ma, nakon čega su zaključci s istih izneseni na plenumu uz međusobnu razmjenu iskustava, a dio razgovora bio je posvećen i igri u vjeronaučnoj pouci. Sudionicima seminara uručene su na kraju i prigodne diplome.

Na otvorenju seminara bile su predstavnice somborskih škola: **Marija Nastasić**, pedagoginja OŠ "Ivo Lola Ribar", **Edita Sakali**, pedagoginja OŠ "Bratstvo i jedinstvo", **Olga Milović**, pedagoginja škole "Nikola Vukićević", **Danijela Farago**, psihologinja OŠ "Avram Mrazović"... Skupu se u ime somborskih škola obratila gospođa Edita Sakali i istaknula dobru suradnju škola s katehetama i katehisticama koji predaju vjeronauk u školi.

U rad seminara dijelom se uključila i **Snežana Stojković**, savjetnica u Ministarstvu prosvjete i sporta Vlade R. Srbije.

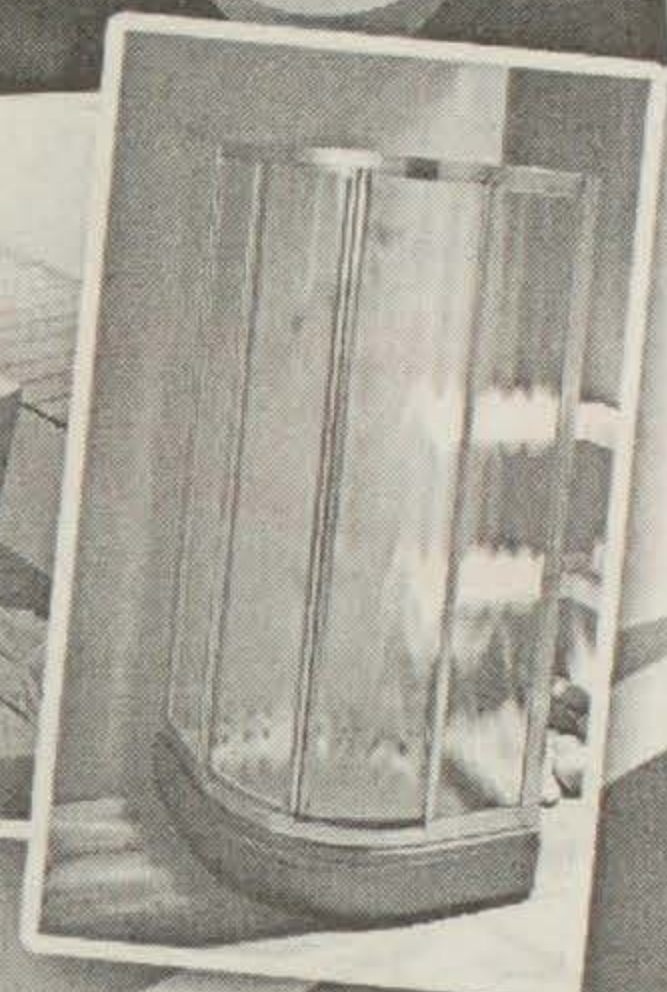
Seminar su zajedno organizirali Regionalni komitet Gemeinde gemeinsam iz Švicarske, Teološko-katehetski institut Subotičke biskupije uz potporu Ministarstva prosvjete i župe Presvetoga Trojstva u Somboru u čijim prostorijama je seminar i održan. /A. A./

kolpa·san®

SALON KUPATILA

LETNJA AKCIJA SNIŽENJA **10-30%**

Veliki izbor akrilnih kada, masažnih kada, tuš kada, tuš kabina, masažnih tuš kabina, bazena, nameštaja za kupatilo, sanitarije, ugradni vodokotlići, pločica za unutrašnju i vanjsku upotrebu.

PRODAJNI SALONI:

SUBOTICA Banijska 2

tel: 024/ 547-886

ZRENJANIN Vojvode Petra Bojovića 2

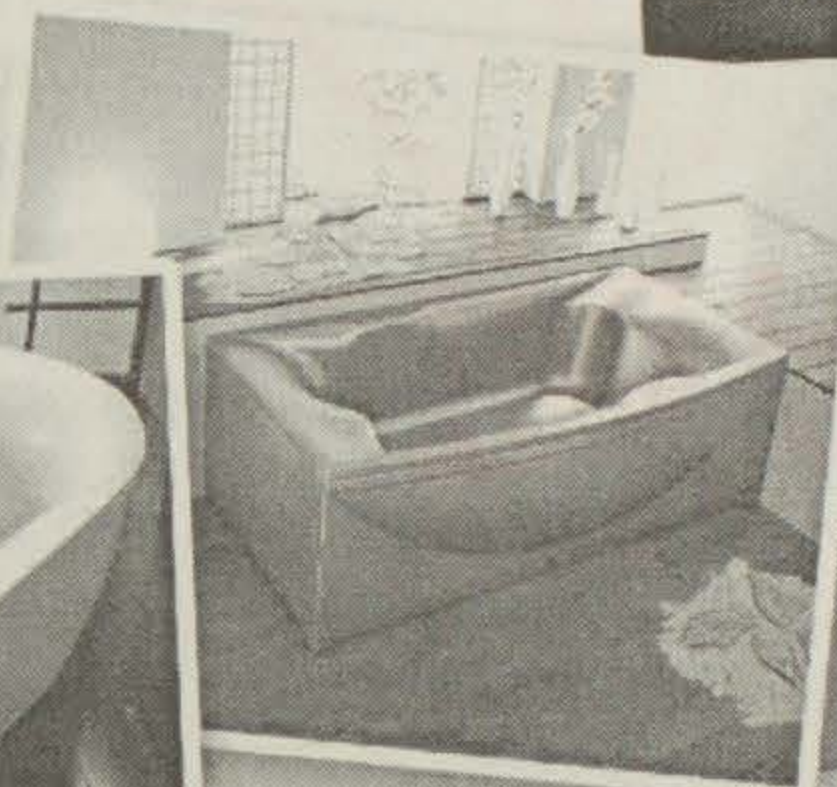
tel: 023/581-590

NOVI SAD Rumenački put 11

tel: 021/518-092

NOVI BEOGRAD Dr. Ivana Ribara 135

tel: 011/158-920

SVE OD KAMENA

NOVA KAMENOREZAČKA RADNJA
NAJVEĆI IZBOR-NAJPOVOLJNIJE CENE

EV-PRO d.o.o.

SUBOTICA BEOGRADSKI PUT 72

TEL. 024/671-500

063/501-542

- veliki izbor granita i mermera u bojama
- izrada nadgrobnih spomenika
- izrada od prirodnog i veštačkog kamena
- izrada enterijera po zahtevu kupca od svih vrsta uvoznog kamena
- usluga rezanja i obrade kamena
- izrada stepenica, prozorskih klupica, stolova i
- sve što zamislite

**POVOLJNO SA GARANCIJOM
MOGUĆE ODLOŽENO PLAĆANJE**

Kafana - "Dukat"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:
- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI
Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom zatvoreno

Vremena su teška. Svaka pomoć nam je dobro došla.
Unaprijed hvala svakom darovatelju.

HORVÁT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.
H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301
311-9200, 353-1501
Tel/fax: (36-1) 269-1300

Svake treće nedjelje u mjesecu novi broj "Zvonika"

Maksima Gorkog 20 (kod glavne pošte)

Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati
Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

RENAULT

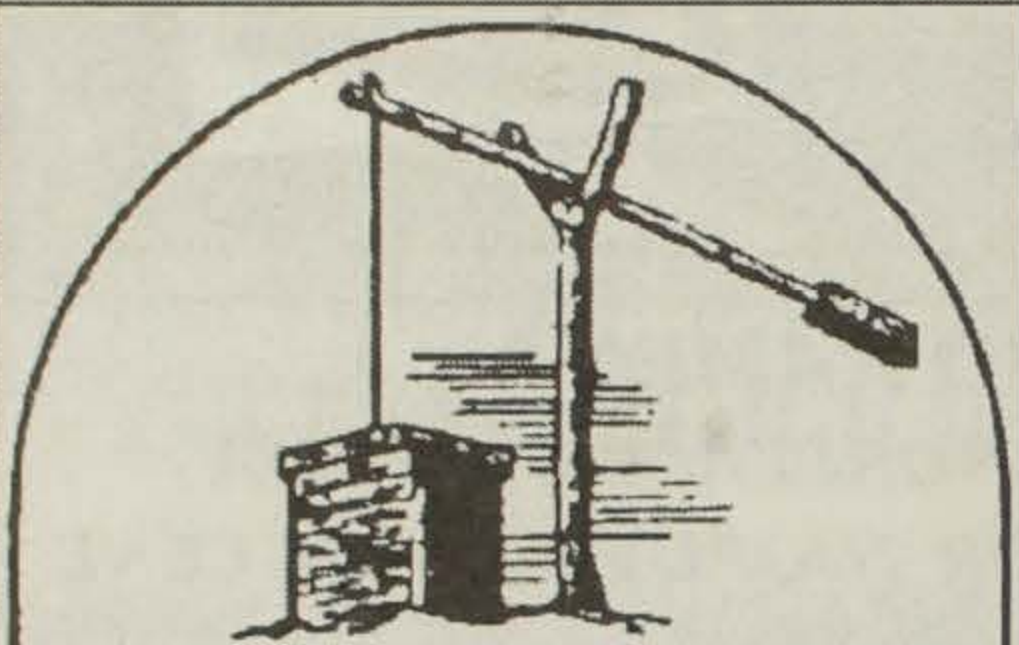

Koncesionar

VIDAKOVIĆ

Prodaja rezervnih delova i servis

Subotica, Braće Radića 51-53
Tel./fax: 024/553-567

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

POLIKLINIKA

24000 Subotica
Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

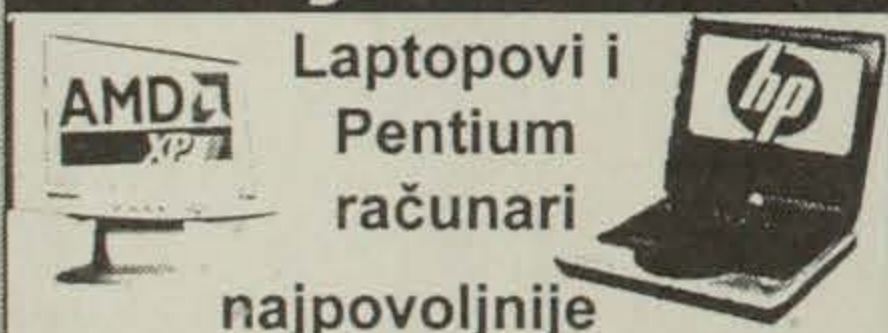
H čitaonica
Hrvatska

**Svakodnevno možete čitati
tisak, posuditi knjige i
porazgovarati s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici**

Subotica, Ulica Bele Gabrića 21

Srijeda, petak, subota 10-13 sati
utorak, četvrtak 16-19 sati

**Millennium
GSM Centar**
Prodaja i **SERVIS**

house1 Klima uređaji

www.millenniumgsm.co.yu
Tel 024/ 551-353 Prvomajska 6.

**Neka Bog
blagoslovi
sve koji
radom služe
braći
ljudima!**

**Internet provajding
Prodaja računara
Instalacija i održavanje računarskih mreža
Pojedinačni i grupni kursevi**
(Windows, Word, Excel, Internet)
☎ (024) 555-765 Karađorđev put br. 2. Subotica
e-mail: support@tippnet.co.yu

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO
PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.yu

E-mail: funero@funero.co.yu

**ONO ŠTO JE NEKAD BILO NEMOGUĆE
SADA JE MOGUĆE!**

U Subotici možete nabaviti:
misnice, štrole, albe i rokete sve po mjeri;
košulje i birete, prvopričesnička
i ministrantska odijela;
svijećnjake, križeve za prvopričesnike
i krizmanike.

NOVO-NOVO

kaleži, tamjan i hostije

Sve informacije i narudžbe možete dobiti u
župnom uredu Palić
tel. 024/755-002

APZ pp., "Auto-Pan Z" d.o.o.

024/670-975
024/55-44-25

SUBOTICA, Beogradski put 29
Somborski put 11

prodaja skutera i bicikala sa
pomoćnim motorom marke

KEEWAY

PIAGGIO GILERA

VANGA

SuboticaDanas.info

Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Kovač Dejan

MAJSTOR ZA IZRADU TRADICIONALNIH PAPUČA
PAPUCSKÉSZÍTŐ - MESTER

- BUNJEVAČKE - MAĐARSKÉ - ŠOKAČKE -

24000 Subotica,
ul. Dinka Šimunovića 10.
Tel.: 024/ 524-786,
Mob.: 064/ 14-62-103

ZANATSKA TRGOVINSKA RADNJA

Vl. Milica Pečerić, Trg žrtava fašizma 14

Mobitel: 064 201 56 12

Miss Exclusive

SVE VRSTE KROJAČKIH USLUGA

Radno vrijeme: Ponedjeljak - petak: 10 - 18
Subota: 9 - 13

**HRVATSKI KULTURNI CENTAR
"BUNJEVAČKO KOLO"**

Subotica, Preradovićeva 4
Tel: (024) 555-589

SZTR **JULIJA-OPTIKA**

KULTURA NOŠENJA NAOČALA

VODITE RAČUNA O REZERVNIM NAOČALAMA!

24000 Subotica, Braće Radića 6

Telefon: 024/ 528-482

Radno vrijeme:
radnim danom:
9,30 do 12,00 i 17,00 do 19,00
subotom: 9,00 do 12,00

Prvi privatni i registrirani
dom za stara i nemoćna lica

"Sv. Katarina"

PALIĆ, Sutjeska 47

Tel. 024/603 640

Mob.: 063 577 350

064 122 87 55

U ugodnoj paličkoj pri-
rodi i zelenilu, u privatnoj
kući s lijepim dvorištem,
pružamo usluge, stručno i
odgovorno:

Čuvanje i njegu starih i nemoćnih
lica; usluge medicinskih sestara;
liječničke i specijalističke usluge;
njegu starih i nemoćnih lica na terenu
(i u vašoj kući).

MONOLIT GRADNJA GRADEVINSKO I GRADEVINSKO-ZANATSKO PREDUZEĆE p.o.

Adresa: Subotica, Lenjinov park 13
Tel: 024/ 551-685, 553-111
e-mail: monolit@tippnet.co.yu

Računi:
220-3229-08 Mycro Finance banka
110-401601301333-38 Zepter banka

Hirvivo
Katólikus hetilap
1. köf. l. szám 2002. 05. 19.

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo - Tel: (024) 883-040
Email: hirvivo@tothfalu.co.yu

STOMATOLOŠKA ORDINACIJA

"APOLONIA"

Radno vrijeme:

ponedjeljak,
srijeda i
petak
15 - 19 sati

utorak i
četvrtak
8 - 12 sati

subota
- po dogovoru

Igmanska 6, 24000 Subotica
mobitel: 063 533 318

CSALÁDI MAGAZIN
Hitélet

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474
Email: agape@eunet.yu

www.suboticka-biskupija.info

Slušajte
Radio Suboticu
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 19-21 sat
na frekvenciji 91,5 Mhz

Put Jovana Mikića 12
Tel: 024 55 22 00
Fax: 551-902

RADIO MARIJA

Tel: 021 4790-529; Email: rama@eunet.yu

94,2 Mhz FM - SUBOTICA

102,9 Mhz FM - NOVI SAD

URED HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

Subotica, Preradovićeva 4

Tel: (024) 556-898 i 553-818

PREPORUČAMO

naša izdanja po prošlogodišnjoj cijeni

ZIDNI kalendar za 2007. godinu
po cijeni od 30 din

DŽEPNI kalendar za 2007. godinu
po cijeni od 50 din

SUBOTIČKU DANICU za 2007. godinu
po cijeni od 300 din

BOŽIĆNE ČESTITKE
po cijeni od 10 din
duple s kuvertom 15 din

Božićne sličice (četiri nova motiva)
po cijeni od 2 din

*/Za kalendare i božićne čestitke dajemo 20 %
popusta za narudžbe veće od 100 kom./*

Narudžbe: Uredništvo Zvonika
te. 024 554-896

U sljedećem broju čitajte:

Proslava proštenja u subotičkoj katedrali
Zavitni dan u Bačkom Monoštoru

Naš dobri suprug, tata, dida, pradida i brat

ALBE STANTIĆ
(1923. - 2006.)

preselio se u vječnost 25.
rujna, u 83. godini života.

Misa na šest tjedana bit će 7.
studenog u 8 sati u crkvi sv. Roka.

Iako tužni, ali s vjerom i nadom u srcu, ponovni susret s njim očekuju njegovi najmiliji:

supruga Jovanka, kćerke **Marija** i **Ana**, zet **Jovan**, unučad: **Ivan** sa suprugom **Norom**, **Dajana**, **Dejan**, praunuka **Mia**, braća i sestre s obiteljima.

in memoriam

MIJO PEIĆ TUKULJAC
(1924. - 2006.)

U Maloj Bosni je 23. rujna 2006. godine nakon duge i teške bolesti preminuo **Mijo Peić Tukuljac**. Pokopan je 25. 09. na subotičkom Kerskom groblju. Pogrebne obrede predvodio je župnik preč. **Ivan Sabatkai** a prigodnu propovijed održao je pokojnikov nećak preč. **Andrija Anišić**. On je istaknuo kako je njegov tetak uz to što je bio dobar muž i otac, bio i dobar vjernik. Nikada nije propustao nedjeljnu svetu misu, pa ni u sezoni, jer se bavio zemljoradnjom i mnogima je pružao usluge svoga rada. Bio je uzoran zemljoradnik. Svoje njive je uređivao do savršenstva. Pratio je suvremeni razvoj poljoprivrede. Tako je među prvima imao kosačicu koju su vukli konji, zatim traktor, pa vršalicu i konačno kombajn. Volio je harmoniku. Bio je jedno vrijeme i "svirac". Bio je dobar domaćin. Volio je dočekivati goste i putovati. Ponosio se i svojim sudjelovanjem u VIII. vojvođanskoj udarnoj brigadi. Često puta je znao reći da sve nevolje poslije tih ratnih stradanja za njega nisu bile nikakve nevolje.

Otišao je s ovoga svijeta okrijepljen svetim sakramentima koje je primio pri svijesti na svom salašu.

Poslije sprovoda njegov nećak **Andrija** služio je misu zadušnicu u crkvi sv. Roka.

S ljubavlju ga se sjećaju, za njega mole i u nadi vječnoga života iščekuju ponovni susret s njim, njegovi najmiliji

supruga **ROZIKA**, kćerke **TEREZA I JELISAVETA**, sin **STIPAN**, zetovi **STIPAN** i **BLAŠKO**, snaha **MARICA** te unučad **KRISTI-JAN** sa suprugom **IVANOM**, **OSKAR**, **VLA-DIMIR** i **TOMISLAV** te sestra **TEREZA** sa sinom **BRANKOM**.

in memoriam

STIPAN VUKOVIĆ
(1927. - 2006.)

U subotičkoj bolnici, 6. listopada preminuo je **Stipan Vuković**, nakon kratke i teške bolesti. Pokopan je u subotičkom "Kerskom groblju", 9. listopada. Sprovodne obrede predvodio je dr. **Andrija Kopilović** u zajedništvu s **Josipom Pekanovićem**, **Marijanom Đukićem**, **Lazarom Novakovićem** i **Andrijom Anišićem**, koji je održao prigodnu propovijed. On je u svojoj propovijedi rekao kako pokojnika poznaje još iz sjemenišnih dana kada je s njegovim sinom **Tomislavom** bio u sjemeništu. Tako je i za njega i za mnoge svećenike koji su ga poznavali on uvijek ostao "Tomicin tata". "Bliže sam ga upoznao posljednjih par godina otkada sam odlazio u njihov stan dijeliti sakramente njegovoj bolesnoj supruzi, koju je on u bolesti dvorio te je u kući bio prava domaćica. Uz suprugom je i on redovito primao sakramente. A za Uskrs i sakrament

bolesničkog pomazanja, kada sam taj sakrament otišao podijeliti njegovoj supruzi. Iako se najprije nećkao, dok sam ispovijedao suprugom, predomislio se i rekao mi: I ja ću. Tako se i ne znajući pripremao za odlazak s ovoga svijeta, koji nitko još nije očekivao. Sam je otišao u bolnicu jer se nije dobro osjećao, podvrgnut je operaciji nakon koje je pao u komu u kojoj je bio punih 25 dana." Ponekad ne možemo dobiti adekvatne odgovore na sva naša pitanja, istaknuo je propovjednik, ali moramo vjerovati u Božje milosrđe i imati povjerenja da on zna zbog čega nešto dopušta u našem životu. To njegovo polako umiranje bila je prigoda za "čišćenje", možda i njemu ali i njegovim najmilijima te svakako prigoda za rast u vjeri i nadi, za rast u međusobnoj ljubavi.

Pokojni **Stipan** volio je čitati knjige i novine a rado je čitao i *Zvonik*.

Na sprovodu je uz rodbinu i prijatelje sudjelovalo i nekoliko novinara *Glasa Koncila* u kojem je njegov sin **Tomislav** također novinar.

Ožalošćeni, ali s nadom u uskrsnuće, rado ga se i s ljubavlju sjećaju njegovi najmiliji: supruga **TEREZIJA**, sinovi **TOMISLAV** i **BELA** s obiteljima te njegove **SESTRE**.

ZVONIK

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje:

Rimokatolički župni ured
sv. Roka, 24000 SUBOTICA
Beogradski put 52

Telefon: 024/554-896;
Fax: 024/551-036;

E-mail:

zvonik@tippnet.co.yu.

Web: www.ZVONIK.org.yu

Uredničko vijeće:

- Ivan Andrašić
- Andrija Anišić
- Stjepan Beretić
- mr. Ervin Čeliković
- Katarina Čeliković
- Marko Forgić
- Ladislav Huska
- Vesna Huska
- Franjo Ivanković
- dr. Andrija Kopilović
- mr. Mato Miloš
- Lazar Novaković
- Jakob Pfeifer
- s. Blaženka Rudić
- Alojzije Stantić
- dr. Marinko Stantić
- Željko Šipek
- Mirko Štefković
- dr. Tadej Vojnović

Andrija Anišić
glavni i odgovorni urednik

Franjo Ivanković
zamjenik glavnog
i odgovornog urednika

mr. Ervin Čeliković
tehnički urednik

Katarina Čeliković
lektorica

Tisak:

Štamparija "PRINTEX",
Stipe Grgića 58, Subotica,
Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

- SCG 1080 dinara
- inozemstvo - 40 EURA
ili 300 kuna;
avionom 80 USD

Pretplatnici iz inozemstva i R.
Hrvatske uplate mogu poslati poš-
tanskom uputnicom ili čekom na
adresu i na ime:

Svetlana Ivković
Adresa: **Augusta Piazze 6**
10000 Zagreb,
tel: **+385 (0)1 301 34 68**

Fotografije u ovom broju
Zvonik, Nada Sudarević,
Subotica.info

OD ZVONIKA DO ZVONIKA U BOJI

75. obljetnica "Grožđe bala" u Senti

Blagdan sv. Franje - obred preminuća u franjevačkoj crkvi u Subotici

Seminar za katehete i katehistice u Somboru; pozdrav domaćina preč. Josipa Pekanovića

Slavljenice Ana i Đula Milodanović u žedničkoj crkvi

Mozartova krunidbena misa izvedena na proštenju u subotičkoj Katedrali

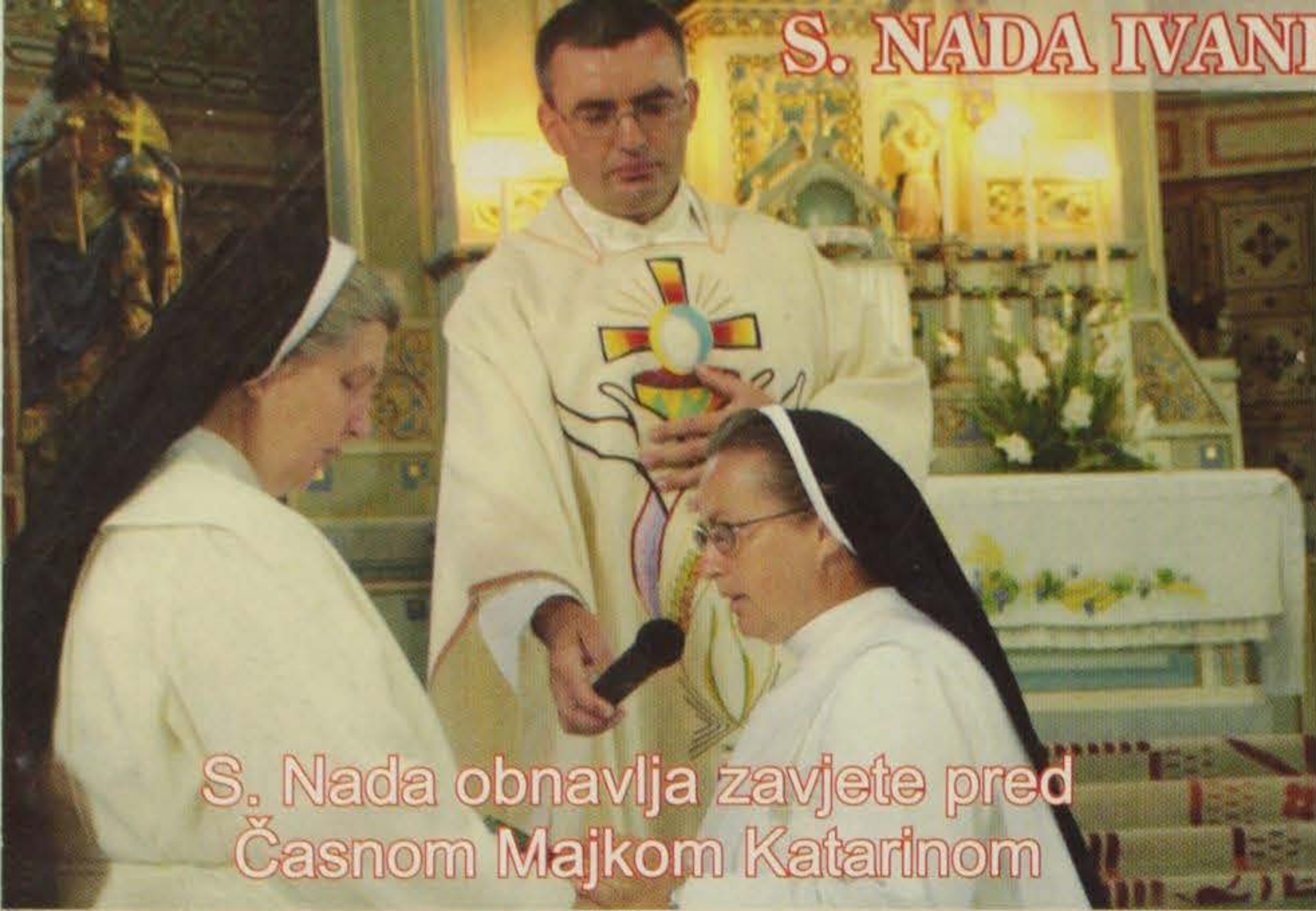
Subotički tamburaški orkestar deseti put na proslavi obljetnice crkve sv. Roka

Sudionici II. dječjeg festivala bunjevački pisama

Prim. dr. Marko Sente i pobjednici VI. festivala bunjevački pisama

S. Nada obnavlja zavjete pred Časnom Majkom Katarinom

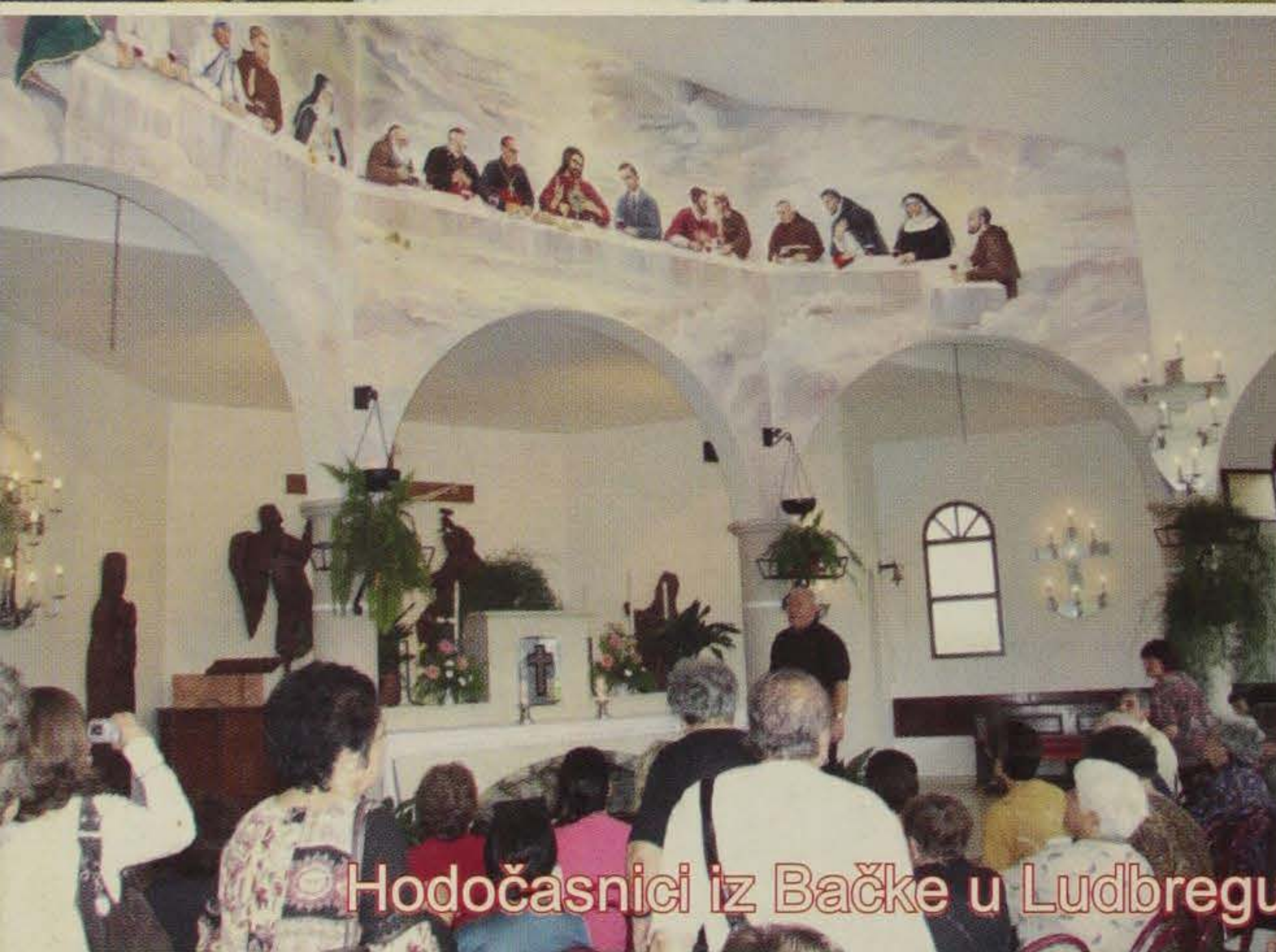
Slavljenica s najbližom rodbinom i sestrama dominikankama

Zahvalna radost - majka i kćerka

S. Nada sa svojim susestrama nakon slavlja u tavankutoj crkvi

Hodočasnici iz Bačke u Ludbregu i na Križnom putu u Mariji Bistrici

Treći kongres obitelji Radio Marije

Radni dio...

Ovako smo pozdravili Papu